

**ΑΝΟΙΚΤΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΚΥΠΡΟΥ**

**ΣΧΟΛΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΚΑΙ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ**

ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ

«ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ»

ΔΙΑΤΡΙΒΗ ΕΠΙΠΕΔΟΥ ΜΑΣΤΕΡ

**ΟΙ ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ ΠΟΥ ΔΙΑΝΟΙΓΟΝΤΑΙ ΓΙΑ ΤΟ ΑΝΟΙΚΤΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΥΠΡΟΥ (ΑΠΚΥ) ΩΣ ΙΔΡΥΜΑ ΤΡΙΤΟΒΑΘΜΙΑΣ,
ΑΝΟΙΚΤΗΣ ΚΑΙ ΕΞ ΑΠΟΣΤΑΣΕΩΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΣΤΟΝ 21^Ο ΑΙΩΝΑ**

**(ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΙΣ ΑΠΟΨΕΙΣ ΤΗΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ, ΤΗΣ ΔΙΟΙΚΟΥΣΑΣ
ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΚΑΙ ΤΩΝ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ
ΦΟΙΤΗΤΩΝ ΤΟΥ ΜΒΑ ΤΟΥ ΑΠΚΥ)**

ΟΝΟΜΑ ΦΟΙΤΗΤΗ

ΚΥΠΡΙΑΝΟΣ Δ. ΛΟΥΗΣ

ΟΝΟΜΑ ΕΠΙΒΛΕΠΟΝΤΑ ΚΑΘΗΓΗΤΗ

Δρ ΚΡΙΣΤΗΣ ΧΑΣΑΠΗΣ

ΛΕΥΚΩΣΙΑ, ΜΑΪΟΣ, 2013

Περιεχόμενα

Περιεχόμενα	3
Περίληψη (στην Ελληνική).....	5
Περίληψη (στην Αγγλική).....	6
Ευχαριστίες	7
Κύριο μέρος της εργασίας.....	8
i. Εισαγωγή.....	8
ii. Κεφάλαια.....	13
1.1. Θεωρητικό πλαίσιο. Η διαμόρφωση εκπαιδευτικής πολιτικής των ΑΕΙ και η σχέση της με τα ζητήματα ποιότητας, αριστείας και της απασχολησιμότητας στο διεθνές χώρο.....	13
1.1.1. Ο Ευρωπαϊκός Χώρος Ανώτατης Εκπαίδευσης (ΕΗΕΑ) και η κοινοτική πολιτική για την εκπαίδευση	13
1.1.2. Η Ευρωπαϊκή Ένωση Ανοικτών και Εξ Αποστάσεως Πανεπιστημίων (ΕΑΔΤU)	17
1.2. Το Ανοικτό Πανεπιστήμιο – το «τώρα» και το «αύριο» του εν λόγω ΑΕΙ.....	20
1.2.1 Το Ανοικτό Πανεπιστήμιο – χαρτογράφηση της υφιστάμενης κατάστασης με ανάλυση SWOT – το «τώρα»	21
1.2.2 Το Ανοικτό Πανεπιστήμιο – σχεδιασμός στρατηγικής ανάπτυξης – το «αύριο» εν καιρώ κρίσης.....	22
2.1. Σχεδιασμός και υλοποίηση έρευνας προς τους φοιτητές του MBA 2012-2013 του ΑΠΚΥ – η διάσταση της ‘ποιότητας’ της μεταπτυχιακής εμπειρίας-βαθμός ικανοποίησης φοιτητών	30
2.1.1. Στατιστικά δεδομένα από τη χρήση ερωτηματολογίου προς τους φοιτητές του MBA 2012-2013 (Λευκωσίας και Λεμεσού μόνο).....	33
2.1.2. Ποιοτικά δεδομένα από τη χρήση ερωτηματολογίου προς τους φοιτητές του MBA 2012-2013 (Λευκωσίας και Λεμεσού μόνο).....	38
2.1.3. Η πορεία και η αναπτυξιακή προοπτική του ΑΠΚΥ – διαπιστώσεις μελών της Διοικούσας, της Διοίκησης και της μεταπτυχιακής Φοιτητικής Κοινότητας (MBA) του ΑΠΚΥ (πορίσματα από ημιδομημένες συνεντεύξεις)	41
3.1 Οι προοπτικές ανάπτυξης για το ΑΠΚΥ και το μεταπτυχιακό του MBA – τοπικές και διεθνείς συγκυρίες.....	44
iii. Συμπεράσματα και εισηγήσεις.....	46
Παραρτήματα	58
Παράρτημα 1- Ερωτήματα σε ημιδομημένες συνεντεύξεις	58

Ερωτήματα προς τη διοίκηση του ΑΠΚΥ (Πρόεδρο της Διοικούσας Επιτροπής, Διοικητικό και Οικονομικό Διευθυντή του ΑΠΚΥ).....	58
Ερωτήματα προς τους μεταπτυχιακούς φοιτητές του MBA (ΑΠΚΥ)	58
Παράρτημα 2- Ερωτηματολόγιο προς φοιτητές του MBA	60
Παράρτημα 3- Στατιστικά δεδομένα με τη χρήση του SPSS για το ερωτηματολόγιο προς τους φοιτητές του MBA	63

Περίληψη (στην Ελληνική)

Οι προοπτικές που διανοίγονται
για το Ανοικτό Πανεπιστήμιο Κύπρου (ΑΠΚΥ)
ως ίδρυμα τριτοβάθμιας, ανοικτής και εξ αποστάσεως
εκπαίδευσης στον 21^ο αιώνα

Η εργασία αυτή χρησιμοποιεί ως μελέτη περίπτωσης το μεταπτυχιακό πρόγραμμα MBA-Διοίκηση Επιχειρήσεων 2012-2013 (στη Λευκωσία και στη Λεμεσό μόνο) που προσφέρει το Ανοικτό Πανεπιστήμιο Κύπρου (ΑΠΚΥ) και προσπαθεί να απαντήσει σε ερωτήματα σχετικά με τη βιωσιμότητα του ΑΠΚΥ ως δημόσιου τριτοβάθμιου ιδρύματος και την προοπτική ανάπτυξης του εν λόγω μεταπτυχιακού, υπό το πρίσμα που συν-διαμορφώνεται με βάση:

- α) τις πιο πρόσφατες σύγχρονες τεχνολογικές εξελίξεις (πλατφόρμα τηλεεκπαίδευσης, skype κ.ά.),
- β) τις ακραίες και ραγδαίες οικονομικές εξελίξεις στην Κύπρο με την κατάρρευση του τριτογενούς τομέα στον οποίο οι απόφοιτοι του MBA φιλοδοξούσαν, όταν εισήχθησαν, να απασχοληθούν ως καταρτισμένα στελέχη στη λήψη αποφάσεων, αλλά και
- γ) τις διεθνείς-περιφερειακές και τοπικές εξελίξεις στο τοπίο της ανώτατης εκπαίδευσης που λαμβάνονται σε κοινοτικά όργανα, διεθνείς οργανισμούς ή συνόδους (π.χ. EHEA¹, Συνθήκη της Μπολόνια κ.ά.)

Η ποιότητα, η αριστεία και οι δυνατότητες απασχόλησης των φοιτητών των τριτοβάθμιων συστημάτων ανοικτής και εξ αποστάσεως εκπαίδευσης είναι ζητήματα που απασχολούν τα κράτη και τους θεσμούς τους σε διεθνές επίπεδο και ζητούν σύγκλιση των εκπαιδευτικών τους ιδρυμάτων, όπως επίσης και προσαρμογή τους στα νέα διεθνή δεδομένα, συμμετοχή ή λογοδότησή τους σε διάφορα επίπεδα ή και συν-διαμόρφωσή τους με εταίρους στη λήψη αποφάσεων.

Η περίπτωση του ΑΠΚΥ είναι ενδιαφέρουσα διότι είναι το μόνο κυπριακό ΑΕΙ που παρέχει ανοικτή και εξ αποστάσεως εκπαίδευση. Η ανάγκη για χαρτογράφηση του τοπίου του (όραμα, αποστολή, εισροές, εκροές, περιθώρια βελτίωσης και διαχείρισης 'κινδύνων' αλλά και περιθώρια ανάπτυξης-επέκτασης), καθώς και για εσωτερική και εξωτερική αξιολόγησή του σε μια σειρά από παραμέτρους είναι σημαντική για να ληφθούν υπόψη από τον οργανισμό του ΑΠΚΥ για περαιτέρω αξιοποίησή τους.

¹ Ακρωνύμιο αγγλιστί του Ευρωπαϊκού Χώρου Ανώτατης Εκπαίδευσης

Περίληψη (στην Αγγλική)

Abstract

The Prospects which are being offered
For the Open University of Cyprus (OUC)
As a Tertiary, Open and distance
Education in the 21st Century

The case study for this dissertation is the MBA Business Administration 2012-2013 offered by OUC (branches are functioning in Nicosia and Limassol only). The research questions are relevant to the viability of the OUC as a public tertiary institution and the MBA's prospects for development under the new circumstances based on:

- a) the most recent technological developments (moodle platform, skype etc),
- b) the radical financial developments in Cyprus with the collapse of the tertiary sector in which the MBA graduates were aspiring when they entered the course to be employed as well grounded executives in decision making and policy planning, but also,
- c) the international, regional and local developments in the higher education area which taken into consideration in E.U. policies international organizations or meetings (e.g. EHEA, Bologna etc).

The quality, excellence in education and the employability prospects of students of tertiary ODL (open and distance learning) courses are issues which occupy the states and their institutions at an international level, seeking to adjust to the new international settings, participate and be accountable in different levels and/or shape with stakeholders in decision making.

OUC's case is extremely interesting because it's the only higher institution in Cyprus acknowledged by law to provide solely distance courses. The need for mapping its image (vision, mission, input, output, possible improvement and risk management but also development-expansion), as well as internal and external evaluation of various parameters are important and need to be considered by OUC for further exploitation.

Ευχαριστίες

Για την εκπόνηση της παρούσας εργασίας εκφράζω θερμές ευχαριστίες σε αριθμό στελεχών της πυραμίδας του ΑΠΚΥ που έχουν σημαντική άποψη και γνώμη για την πορεία του Ιδρύματος και του συγκεκριμένου μεταπτυχιακού που εξετάζεται υπό το πρίσμα των νέων δεδομένων. Στον Καθηγητή κ. Κώστα Χρήστου, Πρόεδρο της Διοικούσας Επιτροπής του ΑΠΚΥ και στον κ. Χριστόφορο Χριστοδουλίδη, Διευθυντή Διοίκησης και Οικονομικών του ΑΠΚΥ. Ιδιαίτερες ευχαριστίες εκφράζω στον Επιβλέποντα Καθηγητή της Διατριβής-Μάστερ μου Δρα Κρίστη Χασάπη (ΣΕΠ και μέλος του τετραμελούς Ακαδημαϊκού Συμβουλίου του MBA του ΑΠΚΥ) για την καθοδήγηση και την έγνοιά του. Ιδιαίτερη ευγνωμοσύνη εκφράζω στους συμφοιτητές μου στο MBA που συμμετείχαν στην ποσοτική έρευνα συμπληρώνοντας το ερωτηματολόγιο, εκφράζοντας ποιοτικές παρατηρήσεις καθώς και στους δύο μεταπτυχιακούς συμφοιτητές μου οι οποίοι συμμετείχαν στις ημιδομημένες συνεντεύξεις και επιθυμούν να παραμείνουν ανώνυμοι.

Ευχαριστίες οφείλω επίσης στον κ. Ηλία Μανούχο που ήταν κριτικός φίλος στην προσπάθεια αυτή, στην κα Έλλη Χατζηγεωργίου που συνέβαλε στην καταχώρηση των δεδομένων των ερωτηματολογίων στο SPSS, καθώς και στη Δρα Μοδεστίνα Μοδέστου και στη Δρα Θέκλα Αφαντίτη-Λαμπριανού – Λειτουργούς του Κέντρου Εκπαιδευτικής Έρευνας και Αξιολόγησης για την υποστήριξή τους στο αρχικό στάδιο ετοιμασίας του ερευνητικού εργαλείου και των στατιστικών αποτελεσμάτων στο SPSS, αντίστοιχα.

Κύριο μέρος της εργασίας

i. Εισαγωγή

Μεταξύ των διαφόρων περίπλοκων μεταβολών που εκτυλίσσονται στην ευρωπαϊκή κοινωνία τρεις «παράγοντες αναταραχής» είναι ιδιαίτερα εμφανείς. Οι παράγοντες αυτοί είναι η διεθνοποίηση του εμπορίου, η εμφάνιση της κοινωνίας της πληροφορίας και η ακατάπαυτη πρόοδος της επιστήμης και της τεχνολογίας. (Τσαούσης Δ. Γ., 2005, σ. 292)

Τι λύσεις μπορούν να δώσουν η εκπαίδευση και η κατάρτιση για την εξάλειψη των ολέθριων αποτελεσμάτων που αναμένεται να προκαλέσουν οι τρεις αυτές πηγές αναταραχής; Αν και δεν ισχυρίζεται πως παρέχει εξαντλητικές απαντήσεις το παρόν Λευκό Βιβλίο προτείνει δύο:

α) επαναγνώριση της αξίας της πλατιάς βάσης των γνώσεων
β) ανάπτυξη της ικανότητας για επαγγελματική απορρόφηση
(Τσαούσης Δ. Γ., 2005, σ. 294)

Ο στρατηγικός στόχος και το όραμα ενός πανεπιστημιακού ιδρύματος² στη σύγχρονη Ευρώπη πρέπει να λαμβάνει υπόψη πολλές παραμέτρους και να είναι σε θέση να αντιλαμβάνεται τις ραγδαίες αλλαγές που συντελούνται ανά το παγκόσμιο, τόσο στην τριτοβάθμια εκπαίδευση όσο και στην οικονομία γενικότερα. Η δημιουργία και διασφάλιση *στρατηγικών πλεονεκτημάτων* για την οικονομία και την κοινωνία οδηγούν στην αριστεία, την καινοτομία, την ανακάλυψη νέων προϊόντων και την παροχή υψηλού επιπέδου υπηρεσιών. Η οικονομία και γενικότερα η κοινωνία ως τελικοί δέκτες των παραδοτέων εκροών πρέπει να είναι σε θέση να ενσωματώσουν τη νέα γνώση προσδίδοντάς της προστιθέμενη αξία και καθιστώντας την οικονομία πιο ανταγωνιστική³ είτε το ευρωπαϊκό κράτος ανήκει στην Ε.Ε. ή την ΕFΤΑ, είτε μόνο στο Συμβούλιο της Ευρώπης ή στο European Higher Education Area (EHEA) ή σε άλλους οργανισμούς και φορείς.

² Για τον προσδιορισμό της ταυτότητας αλλά και των ιστορικών διαστάσεων/εξελικτικής πορείας του θεσμού των Πανεπιστημίων αλλά και των προ ατικών του βλ. γενικά Α. Renaut, (2002), Οι Επαναστάσεις του πανεπιστημίου: Δοκίμιο για την Νεωτερικότητα της Παιδείας, Γ. Σταμέλος & Κ. Καρανάτσης (μτφρ. - επιμ.), Gutenberg, Αθήνα.

³ Για να καταστεί η Ευρωπαϊκή Οικονομία ανταγωνιστική και μακροπρόθεσμα βιώσιμη οικονομικά απαιτείται, κατά την Επίτροπο για θέματα Εκπαίδευσης, Πολιτισμού, Πολυγλωσσίας και Νεολαίας, ο εκσυγχρονισμός της Εκπαίδευσης και η απόκτηση δεξιοτήτων http://europa.eu/rapid/press-release_IP-13-261_en.htm.

Σε ό,τι αφορά την παρεχόμενη ποιότητα των εν λόγω υπηρεσιών, όλοι οι πιο πάνω φορείς ενδιαφέρονται σθεναρά αναπτύσσοντας ινστρουμενταλιστικά εργαλεία μέτρησης της απόδοσης, της επίδοσης και του βαθμού επίτευξης συγκεκριμένων στόχων. Αυτά καταδεικνύουν την κοινή διεθνή αντίληψη ότι οι ανάγκες των ατόμων, της χώρας, των ευρύτερων συνασπισμένων χωρών απαιτούν στο πλαίσιο της κινητικότητας και στο όνομα της προόδου να παρέχονται γνώσεις, στάσεις και δεξιότητες υψηλού επιπέδου στους επιμορφωμένους φοιτητές που να τους επιτρέπουν να εξασφαλίζουν εργασία σε συναφές με τις σπουδές θέμα ή να διασφαλίζουν την παραμονή τους σε αυτό, την επαγγελματική ανέλιξη ή κινητικότητά τους.

Η ανάγκη για πιστοποίηση της τυπικής και της άτυπης μάθησης, της παροχής δια βίου μάθησης και της αξιολόγησης της ποιότητας της παρεχόμενης εκπαίδευσης είναι εμφάσεις που απασχολούν τους τεχνοκράτες, τους εμπειρογνώμονες της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Ε.Ε.) ή του Συμβουλίου της Ευρώπης (Σ.Ε.), τους ανθρώπους σε θέσεις κλειδιά που συναποφασίζουν για θέματα χάραξης εκπαιδευτικής πολιτικής, τους πολιτικούς, τους οικονομολόγους και όλους όσους εμπλέκονται ως εταίροι στη χάραξη, την υλοποίηση ή την αξιολόγηση σχετικών προγραμμάτων που επιδιώκουν για συγκεκριμένη προγραμματική περίοδο να τύχουν εφαρμογής. Οι δαπάνες για την υλοποίηση των πολιτικών εμφάσεων αυτών από εθνικούς, κοινοτικούς ή διεθνείς πόρους απαιτεί μια συγκεκριμένη μορφή λήψης αποφάσεων για το 'έργο', τη συμμετοχή όλων των εταίρων (stake holder) και την ουσιαστική πρόοδο.

Το Ανοικτό Πανεπιστήμιο Κύπρου⁴ (ΑΠΚΥ) ως μελέτη περίπτωσης οργανισμού-παροχέα υπηρεσιών, οφείλει να εξυπηρετεί την αριστεία και να προσφέρει ποιότητα. Ως ένα *sui generis* ανοικτό σύστημα σπουδών παράλληλα, οφείλει να παρέχει στο πλαίσιο της ισότητας ευκαιριών για όλους ευκαιρία για συνδυασμό των σπουδών που προσφέρει στους φοιτητές του με τη δυνατότητα να εργάζονται και να 'χρηματοδοτούν' οι ίδιοι τις σπουδές τους ή να είναι σε θέση να εξασφαλίσουν ταυτόχρονα με τη μόρφωση και μια εργασία σε συναφές θέμα με το αντικείμενο των σπουδών τους. Η αγορά εργασίας δε στερείται από το εργατικό της δυναμικό και, ταυτόχρονα, ωφελείται ο/η κάθε συμμετέχων / συμμετέχουσα στο ΑΠΚΥ με τη φοίτησή του/της, γιατί αναβαθμίζει τις γνώσεις, στάσεις και δεξιότητές του/της, καταλήγοντας με την

⁴ Γενικές πληροφορίες, για την αποστολή, τα μελλοντικά σχέδια, την εφαρμογή της μεθοδολογίας της ανοικτής και εξ αποστάσεως εκπαίδευσης καθώς και τα υφιστάμενα προγράμματα σπουδών του ΑΠΚΥ βλ. <http://www.ouc.ac.cy/web/guest/university/programme>

ολοκλήρωσή του προγράμματος σε ένα τυπικό και συνάμα αναγνωρισμένο προσόν μαθησιακής εμπειρίας.

Η μεγάλη ανατροπή με τη νέα ύφεση που έπληξε από τριετίας την ελλαδική επικράτεια και προσφάτως την κυπριακή, επιφέρει ‘ανατροπή’ στο σκηνικό της ανώτερης / ανώτατης εκπαίδευσης, δεδομένου ότι η ανεργία πλήττει κυρίως τα υψηλά καταρτισμένα άτομα του τριτογενούς τομέα και, ειδικά στην Κύπρο, πλήττει και συγκεκριμένες βαθμίδες του εμπορίου και του χρηματοπιστωτικού συστήματος στα οποία απευθυνόταν το MBA, το οποίο μελετάται πιο συστηματικά.

Το ΑΠΚΥ θα πρέπει να επαναπροσδιορίσει τις ομάδες-στόχο στις οποίες απευθύνεται εντός και εκτός Κύπρου, τις δυνατότητες οικονομικής τους συμμετοχής, τις ανάγκες επανεκπαίδευσής τους και, ενδεχομένως, και την περαιτέρω μείωση των διδάκτρων, με την αύξηση στο πλαίσιο της επανεξέτασης των νέων δεδομένων. Αυτά δυναμιτίζουν την παραμονή και την έξοδο των υφιστάμενων φοιτητών από τα προγράμματά τους και την είσοδο των νέων φοιτητών στα επόμενα ακαδημαϊκά προγράμματα που ξεκινούν, δεδομένου ότι η οικονομική κρίση δεν έχει ακόμη εμφανιστεί στο σύνολο του τριτογενούς τομέα και αναμένεται κύμα απολύσεων από την ΑΤΗΚ, ΑΗΚ, Κυπριακές Αερογραμμές, Αρχή Λιμένων, τις μεγάλες ελεγκτικές εταιρείες που δεν έχουν κύκλο εργασιών με εταιρείες off shore κ.ά..

Με τους όρους της στρατηγικής των επιχειρήσεων⁵, το ΑΠΚΥ ως οργανισμός θα πρέπει να εφαρμόσει **επιχειρηματική στρατηγική διάσωσης/αναστροφής** (corporate turnaround retrenchment strategy), δεδομένου ότι οι λόγοι για τους οποίους είχε ανταγωνιστικό πλεονέκτημα στην Κύπρο έναντι των Ανώτερων Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων (ΑΕΙ) που πρόσφεραν μόνο κατόπιν πολύ τακτικής εκ του σύνεγγυς πλήρους φοίτησης ανάλογα προγράμματα, έχει εκλείψει. Αρκετοί ‘άνεργοι’ πλέον με κάποιο σχετικό, όμως, κομπόδεμα ή αποζημίωση από την παρούσα εργασία, ενδεχομένως να ‘επενδύσουν’ στην απόκτηση πρόσθετων μεταπτυχιακών προσόντων για επιστροφή τους στην αγορά εργασίας σε παραπλήσιο τομέα, χωρίς το κώλυμα της εργασιακής απασχόλησης προς το παρόν, ενώ άλλοι που θεωρούσαν τα μεταπτυχιακά προσόντα ως ‘απόλυτα’ αναγκαία, ενδεχομένως να στραφούν σε πιο ‘οικονομικές’ λύσεις όπως το Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο (ΕΑΠ). Από το 2012-2013 το ΕΑΠ παρέχει σε 2 χρόνια αντί

⁵ Β. Παπαδάκης, (2007), Στρατηγική των επιχειρήσεων: Ελληνική και Διεθνής εμπειρία. τ. Α': Θεωρία, Εκδόσεις Μπένου, Αθήνα, σσ. 276-288. Ο ίδιος υποδεικνύει πέντε στρατηγικές κινήσεις για την αντιμετώπιση της ύφεσης βλ. σσ. 309-313.

σε 2,5 την προσφορά, λόγω χάρη, του μεταπτυχιακού του MBA και μάλιστα τα δίδακτρα είναι πολύ χαμηλότερα ανά θεματική ενότητα. Κατ' επέκταση, όπως το MBA του ΑΠΚΥ προσφέρεται και σε φοιτητές από την Ελλάδα, είναι επίσης δυνατό, αν τα δίδακτρα παραμείνουν τα ίδια, το MBA του ΕΑΠ να σχηματίζει ομάδες και χώρο διεξαγωγής στην Κύπρο στο πλαίσιο της διασυνοριακής εκπαίδευσης.

Το ενδεχόμενο της διεθνοποίησης του ΑΠΚΥ και της υπερπροσφοράς μεταπτυχιακών σε Αραβικές Χώρες, στο Ισραήλ ή/και σε χώρες με μεγάλο ομογενειακό στοιχείο (π.χ. Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής, Αυστραλία, Καναδά) είναι ένα θέμα που άπτεται διμερών συμφωνιών με το κράτος όπου θα λαμβάνουν χώρα οι Ομαδικές Συμβουλευτικές Συναντήσεις (ΟΣΣ) και το πλαίσιο αναγνώρισης ακαδημαϊκών προσόντων και η αναγνώριση από αρμόδια επαγγελματικά σώματα, όπου αυτό ισχύει, συμβαδίζει με το πρόγραμμα και το περιεχόμενο της παρεχόμενης στο ΑΠΚΥ εκπαίδευσης.

Οι περιορισμοί της διατριβής οφείλονται στο γεγονός ότι η έρευνα αρέστηκε μόνο στη διερεύνηση των παραμέτρων που προσδιορίζουν το πρόγραμμα MBA του ΑΠΚΥ στη Λευκωσία και Λεμεσό. Δεν συμπεριέλαβε στο δείγμα του πληθυσμού της τους μεταπτυχιακούς φοιτητές που φοιτούν στην Ελλάδα ή/και αλλού εκτός Κύπρου ούτε επίσης συμπεριέλαβε τα προπτυχιακά, τα μεταπτυχιακά των άλλων σχολών του ΑΠΚΥ καθώς και τους διδακτορικούς φοιτητές. Δεν συμπεριελήφθησαν επίσης οι απόψεις των Διδασκόντων-Συμβούλων και Συντονιστών των ΟΣΣ. Έγινε μόνο σε φοιτητές MBA της Κύπρου. Όσον αφορά τις διαστάσεις του όρου ποιότητα η έρευνα περιορίστηκε μόνο στην εκπαιδευτική τους διάσταση και δεν συμπεριέλαβε τις άλλες παραμέτρους του όρου «ποιότητα παροχής υπηρεσιών»⁶.

Περιγραφή της Μεθοδολογίας: Η συλλογή των δεδομένων έγινε βάσει ερωτηματολογίου και ημιδομημένων συνεντεύξεων και χρησιμοποιήθηκαν συμπληρωματικά ως δευτερογενής πηγή πολλά κείμενα, κυρίως θεσμικών οργάνων της Ευρωπαϊκής Ένωσης τα οποία αφορούσαν πολιτικές σχετικά με την τριτοβάθμια εκπαίδευση και ειδικότερα με τη δια βίου μάθηση και την εξ αποστάσεως εκπαίδευση. Προσδιορίστηκαν οι παράγοντες που επηρεάζουν τη διαδικασία της μάθησης και εκείνες οι συμπληρωματικές ή/και διορθωτικές δράσεις και μέτρα που θα

⁶ Στα πλαίσια του Μάρκετινγκ Υπηρεσιών μια διεξοδική και πλήρης ανάλυση του όρου ποιότητα υπηρεσιών (ορισμός, διαστάσεις, δείκτες ποιότητας εξυπηρέτησης) αλλά και προτεινόμενου εργαλείου μέτρησης της ποιότητας υπηρεσιών-μοντέλο SERVQUAL βλ. Σ. Γούναρης (2003), Μάρκετινγκ Υπηρεσιών, εκδ. Rosili, Αθήνα, σσ.87-127.

μπορούσαν να ληφθούν εκ μέρους των διδασκόντων, της διοίκησης και των εργαζομένων στο ΑΠΚΥ με στόχο να ελαχιστοποιηθούν οι αρνητικές συνέπειες και να κεφαλαιοποιηθούν - ενσωματωθούν με τον καλύτερο δυνατό τρόπο στη διαδικασία της μάθησης οι θετικές, στα πλαίσια πάντα των προκλήσεων της εξ αποστάσεως μεθοδολογίας.

Συνοπτική παρουσίαση των ενοτήτων: τα κεφάλαια προσδιορίζουν τον όλο σχεδιασμό και την ολοκλήρωση της εργασίας. Στην αρχή παρουσιάζεται το γενικό πλαίσιο το οποίο πρέπει να λάβουν υπόψη τους οι φορείς χάραξης πολιτικής στο ΑΠΚΥ δηλαδή ο Ευρωπαϊκός χώρος Ανώτατης Εκπαίδευσης αλλά και η ιδιομορφία του ΑΠΚΥ ως ανοικτού και εξ αποστάσεως λειτουργούντος Ιδρύματος. Πέραν αυτού λήφθηκε υπόψη το οικονομικό περιβάλλον μέσα στο οποίο λειτουργεί. Στη συνέχεια έγινε χαρτογράφηση της υφιστάμενης κατάστασης του ΑΠΚΥ με SWOT και PEST αναλύσεις και χαραχτηκε ένα πλαίσιο στρατηγικής ανάπτυξης του ιδρύματος. Στο 2^ο κεφάλαιο διεξήχθη η έρευνα, προσδιορίστηκαν οι παράμετροι που τη χαρακτηρίζουν, αναλύθηκαν και παρουσιάστηκαν τα αποτελέσματα και εξαχθήκανε συμπεράσματα. Στο 3^ο κεφάλαιο έγινε περαιτέρω ανάλυση της αναπτυξιακής πορείας και προοπτικής του ΑΠΚΥ με βάση τα πορίσματα του θεωρητικού πλαισίου και των αποτελεσμάτων της έρευνας. Τέλος εξαχθήκανε τα συμπεράσματα και έγιναν συγκεκριμένες εισηγήσεις προς τους φορείς που λαμβάνουν αποφάσεις για την πορεία του ΑΠΚΥ.

ii. Κεφάλαια

1.1. Θεωρητικό πλαίσιο. Η διαμόρφωση εκπαιδευτικής πολιτικής των ΑΕΙ και η σχέση της με τα ζητήματα ποιότητας, αριστείας και της απασχολησιμότητας στο διεθνή χώρο.

1.1.1. Ο Ευρωπαϊκός Χώρος Ανώτατης Εκπαίδευσης (ΕΗΕΑ) και η κοινοτική πολιτική για την εκπαίδευση

Ο ΕΗΕΑ (Ευρωπαϊκός Χώρος Ανώτατης Εκπαίδευσης), ως συνέχεια της διακήρυξης της Μπολόνια το 1999, στοχεύει στη *διαμόρφωση ενός κοινού πλαισίου διάρθρωσης και λειτουργίας των εθνικών συστημάτων ανώτατης εκπαίδευσης που θα διασφαλίζει τη συγκρισιμότητα και την αναγνωρισιμότητα των ιδιαίτερων στοιχείων και χαρακτηριστικών τους*⁷. Σ' αυτή τη μεταρρυθμιστική διαδικασία συμμετέχουν 47 χώρες.

Μέσα από αυτή τη διαδικασία του ΕΗΕΑ επιδιώκεται:

- α) η ανταγωνιστικότητα στο παγκοσμιοποιημένο⁸ περιβάλλον και τις προκλήσεις του και
- β) η σύνδεση των ευρωπαϊκών ακαδημαϊκών συστημάτων με την κοινωνία αφενός και, αφετέρου, με την αγορά εργασίας⁹. Μετά την τελευταία σύνοδο Υπουργών τον Απρίλιο του 2012, η επόμενη σύνοδος θα διεξαχθεί στην Αρμενία το 2015.

Η τελευταία σύνοδος στο Βουκουρέστι, λόγω της οικονομικής κρίσης, επικεντρώθηκε στα πιο κάτω¹⁰:

1. Ευκαιρία για ποιοτική ανώτατη εκπαίδευση σε περισσότερους φοιτητές
2. Επικέντρωση στον εφοδιασμό των φοιτητών με δεξιότητες απασχολησιμότητας

⁷ <http://www.iky.gr/europaikos-hwros-anwtaths-ekpaideyshs-ehea>

⁸ Για την έννοια της παγκοσμιοποίησης και τις επιπτώσεις της GATS –Παγκόσμιου Οργανισμού Εμπορίου για την μετατροπή της ανώτατης εκπαίδευσης από ένα δημόσιο αγαθό (bien public) σε ένα εμπορεύσιμο προϊόν βλ. Γ. Σταμέλλος (αποδελτίωση-ανάλυση)(2012), Η Εμπορευματοποίηση της Ανώτατης Εκπαίδευσης και η GATS, σειρά τεχνικές εκθέσεις/μελέτες αρ. 7 (διαπανεπιστημιακό δίκτυο πολιτικών ανώτατης εκπαίδευσης)(ΠΑΕ), Πάτρα, βλ. <http://hepnet.upatras.gr/xfiles/Meleti7.pdf> και Παπαδάκης (2003), Εκπαιδευτική Πολιτική: Η εκπαιδευτική πολιτική ως κοινωνική πολιτική; Επιστημολογικές, μεθοδολογικές όψεις και θεματικά πεδία, σ. 240.

⁹ Για τη μετάβαση στην οικονομία της αγοράς καθώς και για τη διασύνδεση των Πανεπιστημίων με τη θεωρία του ανθρώπινου κεφαλαίου βλ. Παπαδάκης (2003), σσ. 227, 246-249.

¹⁰ [http://www.ehea.info/Uploads/\(1\)/Bucharest%20Communique%202012\(2\).pdf](http://www.ehea.info/Uploads/(1)/Bucharest%20Communique%202012(2).pdf) και Bucharest Communique – ΕΗΕΑ, προσιτό στον ιστοχώρο: [http://www.ehea.info/Uploads/\(1\)/Bucharest%20Communique%202012\(2\).pdf](http://www.ehea.info/Uploads/(1)/Bucharest%20Communique%202012(2).pdf)

3. Αύξηση της φοιτητικής κινητικότητας σε ποσοστό 20% μέχρι το 2020 για σπουδές ή άσκηση.

Τα ζητήματα της ποιότητας¹¹ των παρεχόμενων σπουδών, της αξιολόγησης¹² και αναθεώρησης της μαθησιακής εμπειρίας¹³, των ευέλικτων μαθησιακών μονοπατιών, των μηχανισμών εσωτερικού και εξωτερικού ελέγχου σε εκπαιδευτικά προγράμματα, σχολές και συστήματα είναι αλληλένδετα. Η ανάγκη για 'χρήσιμες' σπουδές που να δίνουν επαγγελματική προοπτική κερδίζουν έδαφος, παρά τους ενδοιασμούς ή τις επιφυλάξεις όσων έβλεπαν την προηγούμενη δεκαετία τις ανθρωπιστικές σπουδές (liberal arts), όπως τα κλασικά γράμματα και τις θεωρητικές επιστήμες, να ανταγωνίζονται θετικές επιστήμες που έχουν οικονομική ανταπόδοση από ερευνητικά προγράμματα ή επιχορηγούμενα από τις επιχειρήσεις ή τις βιομηχανίες.

Ειδικότερα το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης εξέδωσε ψήφισμα¹⁴ (2007) για τον εκσυγχρονισμό των πανεπιστημίων χάριν της ανταγωνιστικότητας της Ευρώπης στην παγκόσμια οικονομία της γνώσης και σύστηνε, μεταξύ άλλων, στα κράτη-μέλη «να παράσχουν συγκεκριμένα κίνητρα ώστε να ενθαρρύνουν τα ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης να ανοίξουν τις πόρτες τους στο εκτός των κλασικών εκπαιδευτικών κυκλωμάτων κοινό και σε ενήλικες σπουδαστές και να αναπτύξουν περαιτέρω το ρόλο τους στο πλαίσιο της δια βίου μάθησης, αυξάνοντας, κατά περίπτωση, την ποικιλομορφία του συστήματος τριτοβάθμιας εκπαίδευσης».

¹¹ Αρχές και κατευθυντήριες οδηγίες για την Διασφάλιση της Ποιότητας στον Ευρωπαϊκό Χώρο της Ανώτατης Εκπαίδευσης, *Ευρωπαϊκή Ένωση για την Διασφάλιση της Ποιότητας στην Ανώτατη Εκπαίδευση (ENQA)*, 2009, Ελσίνκι, 3η Έκδοση βλ. [http://www.enqa.eu/files/ESG-2Greek\[1\].pdf](http://www.enqa.eu/files/ESG-2Greek[1].pdf)

¹² Η αξιολόγηση είναι μια διαδικασία απαραίτητη στη διοίκηση των ΑΕΙ για την ποιοτική βελτίωση του προσφερόμενου έργου. Για τους λόγους που η αξιολόγηση προάγει την ποιότητα βλ. Π. Σολδάτος, Η ποιότητα στην Ανώτατη Εκπαίδευση. Γιατί ποιότητα;, Ειδικότερα για την αξιολόγηση στην εξ αποστάσεως εκπαίδευση βλ. Α. Λιοναράκης-Αδ. Σπανακά, (2010), Βελτιωτική αξιολόγηση στην εξ αποστάσεως εκπαίδευση, *Open Education - The Journal for Open and Distance Education and Educational Technology*, Volume 6, Number 1 & 2, σσ.195-200.

¹³ Λιοναράκης Α. και Παπαδημητρίου Δ, (2002), Συγκριτική Μελέτη Ανοικτής εξ Αποστάσεως & Συμβατικής Εκπαίδευσης: Προκαταρκτικά Δεδομένα της Ποιότητας της Μαθησιακής Εμπειρίας, «Οι ΤΠΕ στην Εκπαίδευση», Τόμος Β', Επιμ. Α. Δημητρακοπούλου, Πρακτικά 3ου Συνεδρίου ΕΤΠΕ, 26-29/9/2002, Πανεπιστήμιο Αιγαίου, εκδ. Καστανιώτη, Ρόδος, σσ. 3-12.

¹⁴ Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης (2007), Αποτελέσματα εργασιών 6/12/2007: Rech 422, educ 222, compet 426. Σχέδιο ψηφίσματος του Συμβουλίου σχετικά με τον εκσυγχρονισμό των πανεπιστημίων χάριν της ανταγωνιστικότητας της Ευρώπης στην παγκόσμια οικονομία της γνώσης.

Κατ' επέκταση, σε θεωρητικό επίπεδο συστήματα ανοικτής και εξ αποστάσεως¹⁵ φοίτησης, όπως το ΑΠΚΥ, θα εξακολουθήσουν να έχουν σημαντικό ρόλο στην υλοποίηση του στόχου αυτού. Επίσης, το γεγονός ότι στοχεύουν στον επαγγελματικά ενεργό πληθυσμό, αυτό είναι θετικό υπό την έννοια ότι θα εξακολουθεί να τεκμηριώνεται η ανάγκη για αποδέσμευση χρημάτων για την κάλυψη των τακτικών και αναπτυξιακών του δαπανών.

Τα πιο πάνω συνάδουν και με όσα δήλωσε η Ευρωπαϊκή Επιτροπή Εκπαίδευσης, Πολιτισμού, Πολυγλωσσίας και Νεολαίας κα Ανδρούλα Βασιλείου όταν παρουσίασε στις 7/9/2011 τη μεταρρυθμιστική στρατηγική¹⁶ για την τριτοβάθμια εκπαίδευση με σκοπό

- την αύξηση των πτυχιούχων
- τη βελτίωση της ποιότητας της διδασκαλίας και
- τη μεγιστοποίηση της συμβολής της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης στην οικονομία της Ε.Ε..

Τα μέτρα αυτά ζητούν πολυδιάστατη αξιολόγηση των πανεπιστημίων και την παρακολούθηση εκ μέρους των ιδρυμάτων αυτών των εξελίξεων σε ό,τι αφορά α) την εξασφάλιση εναλλακτικής χρηματοδότησης¹⁷, β) δομών διακυβέρνησης¹⁸ και γ) βελτίωσης / αναθεώρησης των προγραμμάτων σπουδών.

Η Ε.Ε. αναφέρει ότι

*«η τριτοβάθμια εκπαίδευση δεν έχει τόσο καλές επιδόσεις ώστε να τροφοδοτεί την Ευρώπη με αρκετούς απόφοιτους που διαθέτουν τις κατάλληλες δεξιότητες για τη δημιουργία θέσεων εργασίας και οικονομικής μεγέθυνσης. Και σε παγκόσμιο επίπεδο, οι ανταγωνιστές της Ευρώπης, ειδικά οι αναδυόμενες οικονομίες, αυξάνουν με ταχείς ρυθμούς τις επενδύσεις τους στην τριτοβάθμια εκπαίδευση».*¹⁹

Η ίδια η Επιτροπή της Ε.Ε. θεωρεί αναγκαίες τις μεταρρυθμίσεις στα ΑΕΙ επειδή βλέπει το ρόλο της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης ως «μοχλό οικονομικής μεγέθυνσης» και μέσο εξασφάλισης

¹⁵ Για τη μεθοδολογία βλ. Α. Αμασόγλου (2007 - 2008), Η εξ αποστάσεως εκπαίδευση, περ. *Intellectum*, 3, σσ. 109-116. Επίσης Π. Σιακοβέλη, (2011), Πτυχές της Ανοικτής και εξ αποστάσεως Εκπαίδευσης, Πάτρα και <http://www.edc.uoc.gr/~panas/EAP/Tmimata/Nea%20paralila%20keimena/.pdf>

¹⁶ Για το θεωρητικό πλαίσιο χάραξης εκπαιδευτικής πολιτικής (περιεχόμενο, πλαίσιο, φορείς εκπόνησης, αποδέκτες αλλά και υπόστρωμα και στρατηγικές μεταρρυθμίσεων) βλ. Νίκος Παπαδάκης (2003), σσ.84-98, 104-113.

¹⁷ Για τους νέους τρόπους χρηματοδότησης ιδρυμάτων βλ. Ν. Παπαδάκης (2003), σσ. 231-232.

¹⁸ Για τη δομή και τις διαστάσεις του φαινομένου της κυβερνησιμότητας (governmentality) βλ. Ν. Παπαδάκης (2003), σ. 244.

¹⁹ http://europa.eu/rapid/press-release_IP-11-1043_el.htm?locale=fr

«απασχόλησης»²⁰. Η ξεκάθαρη πλέον ρηματική πολιτική της Ε.Ε. στη διασύνδεση της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης με την εργασία-απασχόληση παρά με την ανεξάρτητη-θεωρητική-ουμανιστική-φιλοσοφική αντίληψη της παιδείας, είναι πολύ σημαντική και στον τρόπο που αντιλαμβάνεται τη στροφή των επιστημονικών εμφάσεων, ερευνητικών ερωτημάτων-προτάσεων προς την ικανοποίηση των επιχειρήσεων και της βιομηχανίας, την ‘καινοτομία’ σε συγκεκριμένες πτυχές της επιστήμης. Η φράση «πραγματοποίηση επενδύσεων στην ποιοτική εκπαίδευση για την κάλυψη των αναγκών της αγοράς εργασίας» δείχνει ξεκάθαρα την ταύτιση της οικονομικής ευμάρειας που προκύπτει από τη μεγιστοποίηση των υψηλά καταρτισμένων πολιτών που στρέφονται μετά την αποφοίτησή τους στην εργοδότησή τους στον τριτογενή τομέα. Η παραδοχή ότι «οι δυνατότητες των ευρωπαϊκών ιδρυμάτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης [μπορούν] να συμβάλουν στην ευημερία της Ευρώπης και να εκπληρώσουν τον ευρύτερο ρόλο τους στην κοινωνία, [και ότι] εξακολουθούν να παραμένουν ανεκμετάλλευτες»²¹ οδηγούν την εκπαίδευση στον πυρήνα της στρατηγικής «Ευρώπη 2020»²² και να τίθεται ως στόχος το 40% των νέων Ευρωπαίων να αποκτήσει πτυχίο τριτοβάθμιας εκπαίδευσης ως τα τέλη της δεκαετίας 2020, αντί του 33,6% που ήταν μέχρι το 2010.

Στην περίπτωση της Κύπρου, το ποσοστό των ντόπιων μόνιμων κατοίκων με πτυχίο τριτοβάθμιας εκπαίδευσης είναι ιδιαίτερα υψηλό και ο δείκτης ανεργίας προβλέπεται ότι θα ανέβει στα επαγγέλματα του τριτογενούς τομέα. Από τα πιο πάνω διαφαίνεται μια αντίφαση και ένα ερώτημα. Χρειάζομαι και γιατί περισσότερους αποφοίτους ΑΕΙ εφόσον θα παραμείνουν άνεργοι σε αυτά τα πεδία στην Κύπρο; Θα τους καταρτίσω με σκοπό την παρώθησή τους στη συνέχεια για *κινητικότητα (γεωγραφική) δηλαδή μετανάστευση εντός και εκτός Ε.Ε.*; Χρειάζομαι αναθεώρηση των ποσοστών εισδοχής σε συγκεκριμένα ΑΕΙ; Σε κάποια ‘μείωση’ του αριθμού

²⁰ http://europa.eu/rapid/press-release_IP-11-1043_el.htm?locale=fr και European Commission (7/2/2013), Modernization and employability at the heart of new higher reform strategy”, προσιτό στον ιστοχώρο: http://ec.europa.eu/education/news/20110920_en.htm

²¹ http://europa.eu/rapid/press-release_IP-11-1043_el.htm?locale=fr

²² http://ec.europa.eu/europe2020/europe-2020-in-a-nutshell/targets/index_el.htm. Άλλοι στόχοι για την Ευρώπη 2020 όπως διακηρύχθηκαν από τον Πρόεδρο της Ευρωπαϊκής Κομισιόν José Manuel Barroso είναι: Europe 2020- Europe 2020 is the EU's growth strategy for the coming decade. In a changing world, we want the EU to become a smart, sustainable and inclusive economy. These three mutually reinforcing priorities should help the EU and the Member States deliver high levels of employment, productivity and social cohesion. Concretely, the Union has set five ambitious objectives - on employment, innovation, education, social inclusion and climate/energy - to be reached by 2020. Each Member State has adopted its own national targets in each of these areas. Concrete actions at EU and national levels underpin the strategy. http://ec.europa.eu/europe2020/index_en.htm

εισακτέων ή/και κλείσιμο ή συγχώνευση κάποιων Πανεπιστημίων ή/και σχολών και σε κάποια ‘αύξηση’ του αριθμού των εισακτέων; Σε ποια Πανεπιστήμια θα γίνει αυτό και με ποια λογική; Θα αλλάξω τη γλώσσα διδασκαλίας στα ΑΕΙ για να έχω ανταγωνιστικό πλεονέκτημα, ανεξαρτήτως αν είναι δημόσια ή ιδιωτικά και να στραφώ σε ‘αγγλόφωνη’ εκπαίδευση;

Η ανάγκη για ‘ποιοτική εκπαίδευση’ στο πλαίσιο της επιζήτησης της αριστείας και συν τω χρόνω ‘εκπαίδευση σε όσο το δυνατό περισσότερους’ στο πλαίσιο της δημοκρατικής αντίληψης της εκπαίδευσης και την ίδια ώρα η ποιοτική και καθολική (όσο το δυνατό) εκπαίδευση να είναι και βιώσιμη για το κράτος που την παρέχει και τον ιδιώτη (φοιτητή) που την παρακολουθεί-πληρώνει. Οφείλει επίσης να είναι χρήσιμη και ωφέλιμη για τη βιομηχανία και τον τριτογενή τομέα. Στην πραγματικότητα όμως αυτό είναι το ιδεατό και πίσω από αυτό κρύβονται ουσιαστικές και εγγενείς αντιφάσεις ή αντιξοότητες. Όταν η βιομηχανία και ο τριτογενής τομέας βρίσκονται σε ‘κρίση’ και όταν ο αποδέκτης (φοιτητής) της εκπαίδευσης αδυνατεί να την παρακολουθήσει λόγω έλλειψης χρημάτων ή εσωτερικού κινήτρου, τότε τα πράγματα καθίστανται εξαιρετικά δύσκολα. Εφόσον το κίνητρο του φοιτητή για ευημερία μέσω των σπουδών του εκλείπει λόγω ανεργίας και έλλειψης επιθυμίας για κινητικότητα, για εξαργύρωση των προσόντων που απέκτησε μέσω της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, τότε συντελείται η απαξίωση και η παραίτηση.

1.1.2. Η Ευρωπαϊκή Ένωση Ανοικτών και Εξ Αποστάσεως Πανεπιστημίων (EADTU)

Η EADTU²³ με 22 μέλη- ΑΕΙ με εξ αποστάσεως εκπαίδευση σε 19 χώρες ενδιαφέρεται ενεργά για τη διαρκή ανάπτυξη και βελτίωση εργαλείων²⁴ που διασφαλίζουν την ποιότητα της εκπαίδευσης και της μαθησιακής εμπειρίας 2 εκατομμυρίων φοιτητών²⁵. Τα εργαλεία που αναπτύσσει με τα μέλη της για αριστεία και εξ αποστάσεως σπουδές (E-xcellence) τα τελευταία χρόνια είναι σημαντικά και καταδεικνύουν την πανευρωπαϊκή τάση για συστημικό έλεγχο²⁶,

²³ European Association of Distance Teaching Universities (EADTU).

<http://www.ocwconsortium.org/en/members/memberprofile/1256> Για το θεσμικό πλαίσιο της Ευρωπαϊκής εκπαιδευτικής πολιτικής βλ. Δ.Γ. Τσαούσης, (2005), Ευρωπαϊκή Εκπαιδευτική Πολιτική: βασικά κείμενα για την Παιδεία, την Εκπαίδευση και την κατάρτιση, εκδ. Gutenberg, Αθήνα.

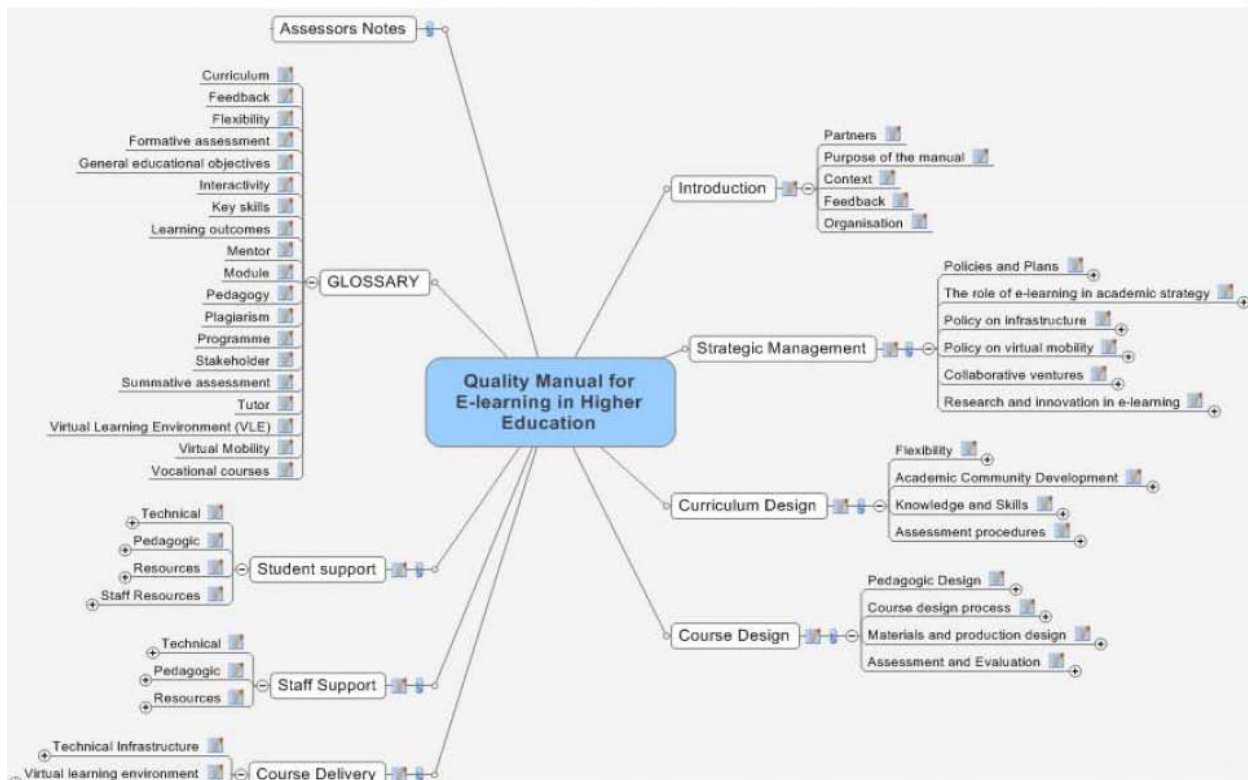
²⁴ Για τους συντελεστές ποιότητας στην Ανώτατη Εκπαίδευση, τα θεσμοθετημένα όργανα και τις αρμοδιότητές τους στη διασφάλιση της ποιότητας βλ. Π. Σολδάτος, *Η ποιότητα στην Ανώτατη Εκπαίδευση. Γιατί ποιότητα;*, http://tekmiriosi.aua.gr/modip_app/v3_8/app.main

²⁵ <http://www.ocwconsortium.org/en/members/memberprofile/1256>

²⁶ Ο έλεγχος αυτός συνδέεται με την «ικανότητα παρακολούθησης της εξέλιξης των εκπαιδευτικών συστημάτων και αναγκών στην Ευρώπη» μέσω μιας διαρκούς πληροφόρησης με ποσοτικούς δείκτες αλλά και αναλύσεις συστημάτων αναφέρεται στου: Ν. Παπαδάκης (2003), σ. 246, υπ.177.

λογοδότηση και εσωτερική και εξωτερική αξιολόγηση²⁷ των εκπαιδευτικών ιδρυμάτων που είναι μέλη του σε ζητήματα σχεδιασμού των τίτλων σπουδών, των αναλυτικών προγραμμάτων, το στρατηγικό σχεδιασμό, τη στήριξη των φοιτητών, τη στήριξη των διδασκόντων, τη διδασκαλία (course delivery). Τα εργαλεία αυτά είναι η ‘ραχοκοκαλιά’ ενός ευρύτερου διαδικτυακού εργαλείου ελέγχου ποιότητας σε διαδικασίες e-learning, όπως διαφαίνεται και από το πιο κάτω σχήμα²⁸.

- Mindmap QUALITY manual as backbone of web-tool

Πηγή: <http://www.enqa.eu/files/George%20Ubachs%20E-xcellence%20+-%20Sigtuna.pdf>, G. Ubachs (2009)

Ο George Ubachs (2009) στην παρουσίαση του πιο πάνω πρότζεκτ από το οποίο προκύπτει και το πιο πάνω σχήμα, θεωρεί ότι η πιστοποίηση ποιότητας των ιδρυμάτων ελέγχει και επιβεβαιώνει με τις κλειδες την αριστεία η οποία προσφέρεται στις εξ αποστάσεως σπουδές με

²⁷ Για τα κριτήρια διερεύνησης της εσωτερικής αξιολόγησης καθώς και για τα κριτήρια, τη διαδικασία και τους στόχους που εξυπηρετεί η εξωτερική αξιολόγηση των πανεπιστημίων βλ. Π. Σολδάτος, Η ποιότητα στην Ανώτατη Εκπαίδευση. Γιατί ποιότητα;, http://tekmiriosi.aua.gr/modip_app/v3_8/app.main, Επίσης Ελπ. Κερανού-Παπαηλιού, (2006), Εσωτερική διασφάλιση ποιότητας: η καλλιέργεια της κουλτούρας της ποιότητας. Ανακτήθηκε από την ιστοσελίδα: 108021_B6-Bologna-Promoters06-Keravnou.ppt

²⁸ <http://www.enqa.eu/files/George%20Ubachs%20E-xcellence%20+-%20Sigtuna.pdf>, 7/10/2009

τη διαρκή βελτίωση τεσσάρων παραμέτρων: *προσβασιμότητα, ευελιξία, διάδραση-αλληλεπίδραση* και *εξατομίκευση* της αντιμετώπισης των φοιτητών.

Στο πρόσφατο συνέδριο του EADTU στην Πάφο (27-28/9/2012) με τίτλο «The role of open and flexible education in European higher education systems for 2020: new models, new markets, new media», οι Gravani και Karagiorgi²⁹ συγκρίνουν κάποιες προπτυχιακές και μεταπτυχιακές σπουδές που διεξάγονται στην Κύπρο (ΑΠΚΥ) και στην Ελλάδα (ΕΑΠ) [στον Ελληνικό Πολιτισμό και τα μεταπτυχιακά στην Εκπαίδευση] ότι ο τρόπος δόμησης των θεματικών ενοτήτων δεν εξυπηρετεί τις μαθησιακές ανάγκες των φοιτητών. Η εξατομίκευση που περιλαμβάνει τις ανάγκες ενηλίκων³⁰, τα ενδιαφέροντα, το μαθησιακό στυλ και τις προηγούμενες εμπειρίες³¹ και το πολιτιστικό τους φορτίο που επηρεάζει τη μάθηση δεν πρέπει να παραβλέπεται. Οι στερεότυποι και προκαθορισμένοι ρόλοι κατά τη συγκεκριμένη μαθησιακή και διδακτική εμπειρία και οι 'προσδοκίες' φοιτητών και διδασκόντων συχνά περιορίζαν την ενεργό συμμετοχή στις ΟΣΣ³². Σε γενικές γραμμές γίνεται εισήγηση για πιο ανοικτά συστήματα

²⁹ M.N. Gravani and Y. Karagiorgi (2012), "Open university tutors' and adult learners' experiences and perceptions of educational practices used at the Open University of Cyprus (OUC) and the Hellenic Open University (HOU): a case study approach": The role of open and flexible education in European higher education systems for 2020: new models, new markets, new media Pafos / Cyprus, 27-28 September 2012, http://www.eadtu.eu/images/stories/Docs/Conference_2012/proceedings2012.pdf, σ. 66.

³⁰ Μ. Ζεμπύλας, Μ. Θεοδώρου και Α. Παυλάκης, (2009), Συναισθήματα και Διαδικτυακή – εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση: Το Παράδειγμα της Κύπρου. *Open Education - The Journal for Open and Distance Education and Educational Technology*, 5 (1).

³¹ Ε. Σιάνου-Κύργιου, (2010), Συμμετοχή των ενηλίκων στο Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο: η ανάγκη για μια κοινωνιολογική προσέγγιση της δια βίου εκπαίδευσης, *Open Education - The Journal for Open and Distance Education and Educational Technology*, Volume 6, Number 1 & 2, σσ.174-176.

³² Σ. Τζουτζά, (2010), Ομαδικές Συμβουλευτικές Συναντήσεις: Αντιλήψεις μεταπτυχιακών φοιτητών και Καθηγητών-Συμβούλων του Ελληνικού Ανοικτού Πανεπιστημίου. Η περίπτωση της μεταπτυχιακής θεματικής Ενότητας «Ανοικτή και εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση» του Ελληνικού Ανοικτού

και την ενσωμάτωση των αρχών εκπαίδευσης ενηλίκων³³ σε πιο μεγάλο βαθμό, όταν σχεδιάζονται εξ αποστάσεως προγράμματα. Στη μεταβιομηχανική εκπαιδευτική πολιτική δίνεται έμφαση «στην ανάπτυξη της δια βίου εκπαίδευσης³⁴, στην εγκαθίδρυση μιας νέας μαθησιακής σχέσης (learning relation), στην ενίσχυση του δημιουργικού ρόλου της μάθησης από απόσταση (distance learning) και των πολυμέσων, στην περαιτέρω εμπλοκή των επιχειρήσεων στη διαδικασία της κατάρτισης αλλά και στην εκπαιδευτική διαδικασία»³⁵. Σε ποιο βαθμό οι παραδοχές αυτές θα μπορούσαν να γενικευτούν για όλους τους τίτλους σπουδών που προσφέρονται από το ΑΠΚΥ και το ΕΑΠ αυτό θα διαφανεί με εκτενέστερες έρευνες. Το γεγονός ότι το ζήτημα της ‘ποιότητας’ των εξ αποστάσεως σπουδών απασχολεί την ακαδημαϊκή και ερευνητική κοινότητα και τυγχάνει ενός διευρυμένου προβληματισμού και σε διεθνές επίπεδο σε συνέδρια του EADTU είναι σημαντικό και αναδεικνύει ότι η μέτρηση και αξιολόγηση της ‘ποιότητας’ δεν είναι μόνο εσωτερικό θέμα των ΑΕΙ. Οι ερευνητές (Iacovidou, Gibbs & Zodiatis (2010), σ. 154, αποδέχονται ότι η ποιότητα των κυπριακών Πανεπιστημίων σύμφωνα με τις απόψεις και τις προσδοκίες των κύριων φοιτητών και του ακαδημαϊκού προσωπικού είναι οι ίδιες με αυτές των φοιτητών και του ακαδημαϊκού προσωπικού άλλων χωρών.

1.2. Το Ανοικτό Πανεπιστήμιο – το «τώρα» και το «αύριο» του εν λόγω ΑΕΙ

Το ΑΠΚΥ όπως φαίνεται και από το απόσπασμα της ιστοσελίδας στοχεύει στον τριτογενή τομέα. Στο κεφάλαιο 1.2.1 θα παρουσιαστεί η υφιστάμενη κατάσταση με ανάλυση SWOT, ενώ στο κεφάλαιο 1.2.2 θα γίνει η στρατηγική ανάπτυξης για το «αύριο».

Πανεπιστημίου. *Open Education – The Journal for Open and Distance Education and Educational Technology*, 6 (1-2).

³³ <http://repository.edulll.gr/edulll/retrieve/2535/790.pdf>

³⁴ Με τη συγκρότηση εθνικών πλαισίων προσόντων (national skills agenda) βλ. σχετικά EURYDICE-CEDEFOR (2001). *National Actions to Implement Life Long Learning in Europe*, Eurydice European Unit. Brussels.p.44. Ο Ν. Παπαδάκης (2003), σ. 221, υπ. 87 αναφέρει ότι υπάρχει «πρόθεση δόμησης ενός πλαισίου ευρωπαϊκής συνεργασίας για την προώθηση της δια βίου εκπαίδευσης ως της μόνης βιώσιμης απάντησης στις εξελισσόμενες ανάγκες» για εκπαίδευση και κατάρτιση αλλά και για εκμάθηση ξένων γλωσσών, επιμόρφωσης προσωπικού, εκπαίδευσης ενηλίκων και ανοικτής και εξ αποστάσεως εκπαίδευσης μέσα από ευρωπαϊκά προγράμματα.

³⁵ Ν. Παπαδάκης, (2003), σ. 245.

ΣΚΟΠΟΣ ΤΟΥ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

Σκοπός του μεταπτυχιακού προγράμματος ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ (MBA) είναι η προετοιμασία και ενίσχυση στελεχών επιχειρήσεων και οργανισμών, μέσα από την απόκτηση εξειδικευμένων γνώσεων και δεξιοτήτων οργάνωσης και διοίκησης, ώστε να μπορούν να ανταποκριθούν αποτελεσματικά στα νέα δεδομένα της σύγχρονης διεθνοποιημένης αγοράς. Το πρόγραμμα εξελίσσεται και εμπλουτίζεται διαρκώς με τις νέες επιστημονικές θεωρίες και πρακτικές, καθώς και τάσεις του χώρου της διοίκησης επιχειρήσεων, ώστε να ενισχύεται η δυνατότητα των φοιτητών να εφαρμόζουν μεθοδολογίες και εργαλεία για την ανάλυση δεδομένων και τη λήψη αποφάσεων σε οποιοδήποτε επιχειρησιακό περιβάλλον.

Από το ακαδημαϊκό έτος 2012-2013 το MBA προσφέρεται και στην **αγγλική** γλώσσα. Για περισσότερες πληροφορίες ακολουθείστε το σύνδεσμο [εδώ](#).

ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΕΙΣ ΕΙΣΑΓΩΓΗΣ

Για εισαγωγή στο μεταπτυχιακό πρόγραμμα *Διοίκηση Επιχειρήσεων (MBA)* είναι απαραίτητη η κατοχή πτυχίου από αναγνωρισμένο πανεπιστημιακό ίδρυμα.

Πηγή: <http://www.ouc.ac.cy/web/guest/s3/progrspoudon/de/description>

1.2.1 Το Ανοικτό Πανεπιστήμιο – χαρτογράφηση της υφιστάμενης κατάστασης με ανάλυση SWOT – το «τώρα»

Το Ανοικτό Πανεπιστήμιο εξ ορισμού έχει λιγότερη διάσταση στο χώρο και στο χρόνο ως μαθησιακή εμπειρία και περισσότερο ως ασύγχρονη και αυτόνομη μάθηση για τους συμμετέχοντες σ' αυτό φοιτητές. Η χαρτογράφηση του πεδίου προσφοράς και λειτουργίας του υπό εξέταση ανοικτού πανεπιστημίου (ΑΠΚΥ) με αναλύσεις της υφιστάμενης κατάστασης όπως του SWOT και του PEST, παρουσιάζουν την υφιστάμενη κατάσταση, η οποία πρέπει να λαμβάνεται πάντα υπόψη κατά το σχεδιασμό ενός νέου ή αναθεωρημένου πλάνου στρατηγικής ανάπτυξης.

Πίνακας: Ανάλυση τύπου SWOT για το ΑΠΚΥ

<u>Δυνάμεις:</u>	<u>Αδυναμίες:</u>
<ol style="list-style-type: none">1. Αξιόλογο εκπαιδευτικό δυναμικό2. Πρόσληψη με βάση τον αριθμό των φοιτητών σε ετήσια βάση του ΔΕΠ – δυνατότητες ανανέωσής του3. Ετερογενές ακροατήριο [από διαφορετικά ΑΕΙ και γνωστικά αντικείμενα]4. Χρηματοδότηση από το κράτος για πάγιες και αναπτυξιακές δαπάνες5. Εξασφάλιση ερευνητικών προγραμμάτων για προσέλευση κονδυλίων	<ol style="list-style-type: none">1. Αδυναμία ελέγχου ποιότητας εισερχόμενων φοιτητών με βάση την αριστεία2. Η φοιτητική ιδιότητα είναι παράλληλη με την εργασιακή απασχόληση- μειωμένος ο χρόνος ουσιαστικής και σε βάθος μελέτης.3. Αρκετά μεταπτυχιακά είναι διεπιστημονικά ή οι φοιτητές έχουν διαφορετικό γνωστικό υπόβαθρο (πρώτο πτυχίο) με αποτέλεσμα να υπάρχουν κενά που δεν καλύπτονται με ατομική μελέτη μόνο ή κατά τις ΟΣΣ.

	<p>4. Δεν γίνεται αξιοποίηση όλων των δυνατοτήτων του moodle από τους διδάσκοντες.</p> <p>5. Δεν αξιοποιείται το skype για την εκπαίδευση σε πρόσθετες των ΟΣΣ συναντήσεις</p> <p>6. Το διδακτικό προσωπικό έχει κι άλλη ακαδημαϊκή ή επαγγελματική ενασχόληση – δεν ασχολείται περισσότερο με το bonding των εκπαιδευομένων σε on line κοινότητες μάθησης διότι δεν έχει το χρόνο και το κίνητρο.</p> <p>7. Δεν υπάρχει μεγάλη κινητικότητα από το μάστερ στο διδακτορικό στο ΑΠΚΥ</p>
<p><u>Ευκαιρίες:</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ευκαιρία για προσφορά περισσότερων θέσεων για διδακτορικό 2. ευκαιρία για προσφορά θέσεων για μάστερ με βάση την αριστεία στο πρώτο πτυχίο και την ανεργία ή την υποαπασχόληση των εν δυνάμει υποψηφίων. 3. ευκαιρία για προσφορά του μεταπτυχιακού και σε θερινό χρόνο με πιο πολλές ΟΣΣ 4. ευκαιρία για προσφορά του μεταπτυχιακού σε συνεργασία με άλλα ΑΕΙ της Κύπρου, π.χ. με κινητικότητα και ευκαιρία παρακολούθησης taught course σε δημόσια ή ιδιωτικά ΑΕΙ της Κύπρου κάποιας θεματικής ενότητας 5. ευκαιρία για διασύνδεση με την ευρωπαϊκή και την διεθνή αγορά εργασίας για ‘εξάσκηση’ ή πρόσληψη μέσω γραφείων διασύνδεσης με την απασχόληση. 6. ευκαιρία για προβολή του ΑΠΚΥ στις διεθνείς εκπαιδευτικές εκθέσεις που συμμετέχει η ΔΑΑΕ του ΥΠΠ. 	<p><u>Απειλές:</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. η οικονομική κρίση στην Κύπρο και Ελλάδα συντελεί στη μείωση του αριθμού φοιτητών 2. μείωση αριθμού εξερχόμενων φοιτητών ετησίως λόγω αρθρωτού συστήματος – θα καθυστερούν την ολοκλήρωση του μεταπτυχιακού 3. ανταγωνιστικές τιμές και προϊόντα άλλων ΑΕΙ της Κύπρου και franchise ΑΕΙ στην Κύπρο με παρόμοια θέματα

1.2.2 Το Ανοικτό Πανεπιστήμιο – σχεδιασμός στρατηγικής ανάπτυξης – το «αύριο» εν καιρώ κρίσης

«Στρατηγική είναι η κατεύθυνση (direction) και το εύρος δραστηριοτήτων (scope) μιας επιχείρησης /οργανισμού μακροπρόθεσμα, η οποία εξασφαλίζει ανταγωνιστικό πλεονέκτημα για την επιχείρηση / οργανισμό, μέσω της διάταξης των πόρων της μέσα σε ένα μεταβαλλόμενο περιβάλλον, με στόχο να ανταποκριθεί στις ανάγκες των αγορών και να ικανοποιήσει τις προσδοκίες των βασικών ομάδων ενδιαφερομένων (stakeholders)³⁶». Η στρατηγική βοηθά στην επιτυχία του οργανισμού επειδή θέτει κατευθύνσεις σε αυτόν, υποστηρίζει τη λήψη ομοιόμορφων αποφάσεων, συντονίζει δραστηριότητες, **προσδιορίζει τη θέση του οργανισμού**

³⁶ Β. Παπαδάκης, (2007), Στρατηγική των επιχειρήσεων: Ελληνική και Διεθνής εμπειρία. τ. Α΄: Θεωρία. Αθήνα, εκδόσεις Μπένου, σ. 50.

στον ανταγωνισμό, μειώνει την αβεβαιότητα και προσδίδει ένα βιώσιμο ανταγωνιστικό πλεονέκτημα. Το πλήρες δίκτυο των οντοτήτων που άμεσα ή έμμεσα είναι αλληλοσυνδεόμενες και αλληλοεξαρτώμενες και εξυπηρετούν τον ίδιο πελάτη, ονομάζεται εφοδιαστική αλυσίδα³⁷. Στην πραγματικότητα η αλυσίδα εφοδιασμού μπορεί να ορίζεται ως η διαδικασία όπου ορισμένες διαφορετικές επιχειρηματικές οντότητες, όπως είναι οι προμηθευτές, οι κατασκευαστές, διανομείς και έμποροι λιανικής πώλησης, εργαζόμενοι μαζί για την αγορά πρώτων υλών, στη συνέχεια συντελούν στη μετατροπή των πρώτων υλών.

1.2.2.1 Αποκτώντας ανταγωνιστικό πλεονέκτημα στην ανοικτή και εξ αποστάσεως εκπαίδευση

Το ανταγωνιστικό πλεονέκτημα³⁸ επιτυγχάνεται με τη διαμόρφωση της αντίληψης που έχουν οι φοιτητές για την ποιότητα του μαθήματος, το πρόγραμμα σπουδών ή την παρεχόμενη υπηρεσία σε αυτούς, διοικητική ή άλλη. Η διαφοροποίηση επιτυγχάνεται με την παροχή ποιοτικού εκπαιδευτικού προϊόντος το οποίο μπορεί να περιλαμβάνει την αύξηση/μείωση των διδασκτρων, τον τρόπο διδασκαλίας, την επικοινωνιακή πολιτική, την τεχνολογική υποδομή, τις υποστηρικτικές υπηρεσίες.

Ο Michael Porter διατύπωσε τη θέση ότι η «στρατηγική συνίσταται στο να κάνει η επιχείρηση διαφορετικά πράγματα ή να κάνει τα ίδια πράγματα με διαφορετικό τρόπο»³⁹. Επίσης ότι μια επιχείρηση μπορεί να αναπτύξει και να διατηρήσει ανταγωνιστικό πλεονέκτημα⁴⁰ βασισμένο στο κόστος, τη διαφοροποίηση ή και τα δύο.

Στον 21^ο αιώνα ο ανταγωνισμός είναι ιδιαίτερα αυξημένος και απαιτείται από τους εκπαιδευτικούς οργανισμούς να αποκτήσουν τα δικά τους ανταγωνιστικά πλεονεκτήματα. Το μειωμένο κόστος στη στρατηγική του ανταγωνιστικού πλεονεκτήματος, στην εκπαίδευση, γίνεται εφικτό όταν προσφέρεις το ίδιο προϊόν/πρόγραμμα σπουδών με χαμηλότερο κόστος. Αυτό επιτυγχάνεται με τον περιορισμό της προσφοράς προγραμμάτων και μαθημάτων, περιορίζοντας την πολυπλοκότητα σχεδιασμού προγραμμάτων και διαδικασία παραγωγής και τέλος με τον περιορισμό της προσφοράς υπηρεσιών και μαθησιακής υποστήριξης.

³⁷ B.M. Beamon, (1998), «Supply chain Design and Analysis: Model and Methods», vol. 55, no 3, pp.281-294.

³⁸ Β. Παπαδάκης, (2007), σ. 319.

³⁹ Β. Παπαδάκης, (2007), σ. 48

⁴⁰ Β. Παπαδάκης, (2007), σ. 322.

Μια άλλη στρατηγική είναι αυτή της διαφοροποίησης⁴¹ δηλαδή η προσφορά ενός προϊόντος που έχει τέτοια γνωρίσματα, ώστε ο πελάτης να είναι διατεθειμένος να πληρώσει περισσότερα για να το αποκτήσει. Ο σκοπός αυτής της στρατηγικής είναι η δημιουργία μιας μοναδικής θέσης στην εκπαιδευτική ανταγωνιστική αγορά. Σ' αυτή τη στρατηγική, η εστίαση είναι στη στρατηγική διαχείριση προσφέροντας διαφοροποιημένες υπηρεσίες, όπως ένα πρόγραμμα που να συμπεριλαμβάνει υψηλού κύρους καθηγητές, προσωπικό, και επαγγελματίες φοιτητικούς συμβούλους. Τότε η προσφερόμενη υπηρεσία διαφοροποιείται δημιουργώντας ανταγωνιστικό πλεονέκτημα ιδιαίτερα εάν η εκπαιδευτική υπηρεσία έχει όραμα την ποιότητα, την υποστήριξη και την αριστεία στην παροχή υπηρεσιών.

Η τρίτη ανταγωνιστική στρατηγική ορίζεται σαν η εστίαση⁴². Η στρατηγική αυτή προσθέτει υψηλή αξία σε υψηλή τιμή εστιάζοντας όμως σε συγκεκριμένο τμήμα της αγοράς. Εστίαση στον τύπο του φοιτητή, στον τύπο του προσφερόμενου προγράμματος ή στα χαρακτηριστικά μιας συγκεκριμένης γεωγραφικής περιοχής. Σε αυτή την περίπτωση η επιχείρηση/οργανισμός πρέπει να είναι έτοιμη/ος για τις συνεχείς μεταβολές στο τμήμα της αγοράς που εστιάζει. Η εστιασμένη στρατηγική χρησιμοποιείται σε τομείς της αγοράς όπου ο ανταγωνισμός είναι αδύνατος. Φοιτητές που έχουν οικονομικά προβλήματα ή προβλήματα υγείας μπορεί να τύχουν επιπρόσθετης έκπτωσης.

1.2.2.2. Τι περιλαμβάνει η αξιακή αλυσίδα:

Η αναγνώριση των δυνάμεων και αδυναμιών ενός οργανισμού ή και των μοναδικών ικανοτήτων του είναι ευκολότερη όταν υπάρχει μια αναλυτική εικόνα της λειτουργίας του οργανισμού. Ο διαχωρισμός κατά λειτουργία του οργανισμού και η αναζήτηση των πόρων και ικανοτήτων κάθε λειτουργίας βοηθά προς αυτή την κατεύθυνση. Η αλυσίδα αξίας⁴³ (value chain) αναλύει τον οργανισμό στις κύριες στρατηγικές του δραστηριότητες ούτως ώστε να εξετάζει την πορεία κόστους καθώς και τις υπάρχουσες ή δυνητικές πηγές διαφοροποίησης του οργανισμού. Περιλαμβάνει λοιπόν το σύστημα αξίας του κλάδου και την εσωτερική αλυσίδα του οργανισμού. Η κλαδική αλυσίδα έχει να κάνει με όλα τα βήματα στη διαδικασία ανάπτυξης ενός προγράμματος και τελειώνει με την ολοκληρωμένη παράδοσή του μαζί με άλλες υπηρεσίες στο

⁴¹ Β. Παπαδάκης, (2007), σ. 319-320 (σχήμα 8.2) και σσ. 320-323, 239-259.

⁴² Β. Παπαδάκης, (2007), σ. 359

⁴³ Β. Παπαδάκης, (2007), σ. 118-123.

φοιτητή. Η εσωτερική αξιακή αλυσίδα έχει να κάνει με φυσικές δραστηριότητες εντός του πανεπιστημίου που προσθέτουν αξία στις εμπειρίες των φοιτητών.

Ο οργανισμός επιτυγχάνει ανταγωνιστικό πλεονέκτημα ενώ οι διαφορές του στην αλυσίδα αξίας με άλλους ομοειδείς οργανισμούς έχουν χαμηλότερο κόστος. Ο Μ. Porter όπως αναφέρεται στον Β. Παπαδάκη (2007, σ. 119, σχήμα 3.4) θεωρεί ότι ένας οργανισμός επιτελεί:

(α) κύριες λειτουργίες (εισροές φοιτητών, διδασκόντων/Συμβούλων καθηγητών, ερευνητικού δυναμικού με τα παραγόμενα προϊόντα/αποτελέσματα, διαδικασίες διεκπεραίωσης εκπαιδευτικής διαδικασίας, μάρκετινγκ-προβολή, υπηρεσίες για συνέχιση της λειτουργίας και ανάπτυξης του οργανισμού) και

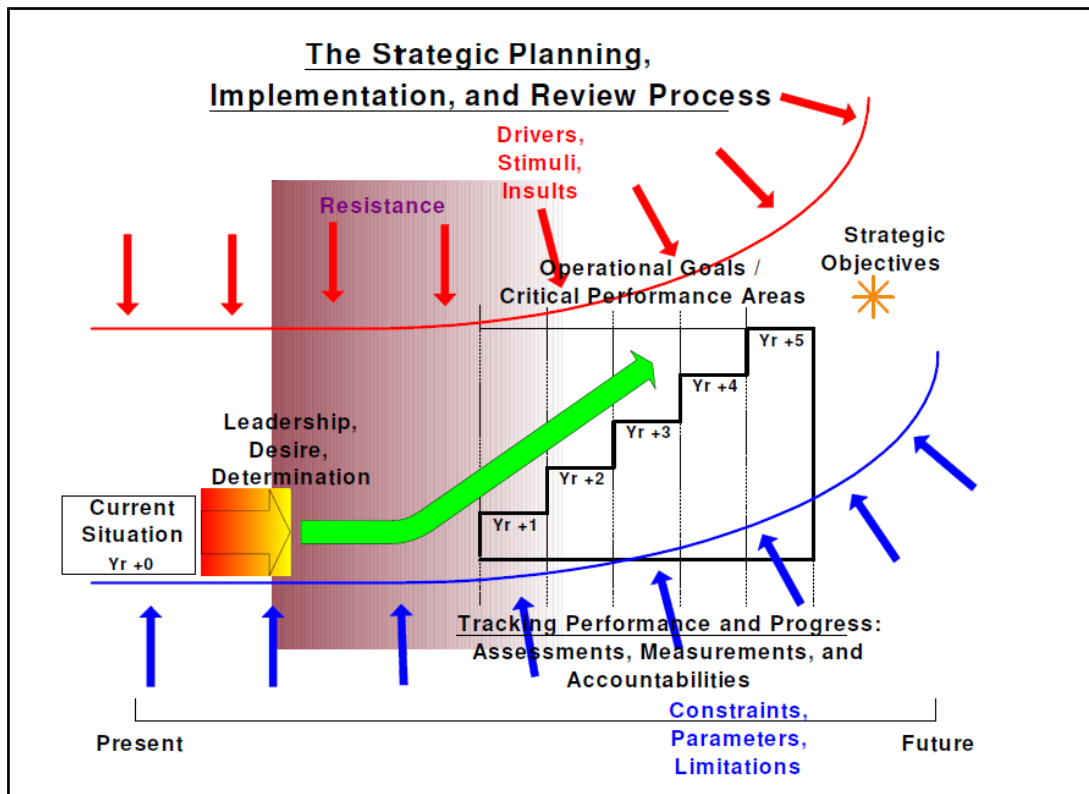
(β) υποστηρικτικές λειτουργίες οι οποίες απορρέουν από τις δραστηριότητές του όπως εσωτερική υποδομή (τεχνολογική υποδομή, χρηματοδότηση, σχεδιασμός, έλεγχος ποιότητας, στρατηγική διοίκηση), διοίκηση ανθρώπινου δυναμικού (πρόσληψη, επαγγελματική ανάπτυξη, ενθάρρυνση και ανταμοιβή του υπαλληλικού δυναμικού του οργανισμού), έρευνα και ανάπτυξη (τεχνολογική διαχείριση των δεδομένων και πληροφοριών, προσβασιμότητα στην πληροφόρηση, ανάπτυξη και διαφύλαξη της θεσμικής μνήμης και του ονόματος του οργανισμού) και προμήθειες (προδιαγραφές και προκήρυξη προσφορών για τεχνολογικό εξοπλισμό, αναλώσιμα, γραφική ύλη, μηχανών, γραφειακού εξοπλισμού κ.ά.).

Η ορθή και προγραμματισμένη διαχείριση των πιο πάνω λειτουργιών από τους εμπλεκόμενους φορείς (Διοικούσα Επιτροπή, Διοίκηση και οικονομική διαχείριση, συμβούλους-καθηγητές, φοιτητές, υπαλληλικό προσωπικό) προσφέρει ποιότητα και μείωση του κόστους λειτουργίας άρα ισχυρό ανταγωνιστικό πλεονέκτημα του οργανισμού στο ανταγωνιστικό περιβάλλον της αγοράς όπου προσφέρονται ομοειδείς υπηρεσίες.

Διατύπωση αρχών και αξιών του ΑΠΚΥ: Το ΑΠΚΥ χρειάζεται να νοηματοδοτήσει και ουσιαστικοποιήσει το περιεχόμενο των αρχών και αξιών (αποδοτικότητα, αποτελεσματικότητα, διαφάνεια, συνεργασία, καινοτομία, εξυπηρέτηση, αριστεία και τεχνολογία) οι οποίες αναφέρονται στους διακηρυγμένους στόχους και οράματα λειτουργίας του με τις οποίες θα μπορέσει να ανταποκριθεί στην αποστολή του τόσο βραχυπρόθεσμα όσο και μακροπρόθεσμα.

Στρατηγικές πρωτοβουλίες μπορεί να είναι η επικέντρωση στο φοιτητή, η αριστεία σε αυτό που κάνει το ΑΠΚΥ, η παρουσίαση επιπτώσεων μέσω συνεργασιών, η ενδυνάμωση της φήμης, αύξηση του κύρους του ιδρύματος και η τεχνολογία να καταστεί η ραχοκοκαλιά του ιδρύματος.

Στρατηγικός Σχεδιασμός: Ο στρατηγικός σχεδιασμός θα πρέπει να βασίζεται πάνω σε ένα πλάνο χρονικής διάρκειας τουλάχιστον 2-5 ετών. Όπως φαίνεται και στο σχεδιάγραμμα στο σήμερα υπάρχουν οι διάφοροι πόροι από τους οποίους ο πιο σημαντικός είναι η ίδια η ηγεσία του Ιδρύματος, η οποία με τη θέληση και την επιμονή της θα είναι η κινητήρια δύναμη για την υλοποίηση των στρατηγικών στόχων. Οι στόχοι αυτοί θα πρέπει να είναι ξεκάθαροι σε όλους τους συντελεστές της εφοδιαστικής αλυσίδας του Ιδρύματος, ούτως ώστε να διασφαλίζουν με τη στάση τους την προοπτική επιτυχίας.

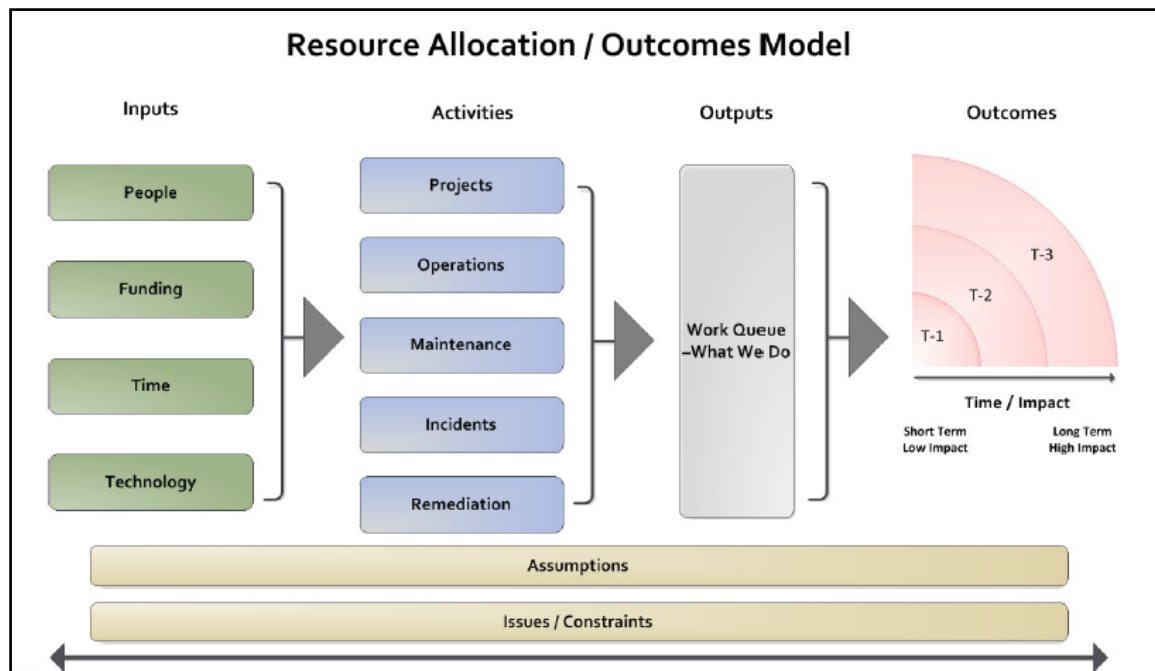
Πηγή: Σχεδιάγραμμα: The Strategic Planning, Implementation, and Review Process, M. Villano (2012)

Αρνητικοί παράγοντες: Δυστυχώς σε ένα τέτοιο σχεδιασμό απαραίτητο είναι να γνωρίζει η ηγεσία τους παράγοντες που δυνατόν να διαδραματίσουν αρνητικό ρόλο κατά τη διάρκεια της υλοποίησης του σχεδιασμού αυτού. Οι πιο συνήθεις παράγοντες είναι:

- ❖ Οι περιορισμένοι προϋπολογισμοί από κρατική χορηγία και η αδυναμία αυτοχρηματοδότησης των προγραμμάτων σπουδών λόγω οικονομικής κρίσης και ανέχειας
- ❖ Η ηγεσία δεν έχει ξεκαθαρισμένους στόχους και οδικό χάρτη για τη διασφάλιση της επιτυχίας του σχεδιασμού

- ❖ Αρνητική αντίληψη για την αξία που διαδραματίζει η τεχνολογία
- ❖ Αδυναμία της διοίκησης να πάρει ορθές αποφάσεις/δεσμεύσεις λόγω ασάφειας στην αντίληψή της για τις τρέχουσες δραστηριότητες, την πληρότητα τους, την ιεράρχηση των προτεραιοτήτων και την ερμηνεία της υφιστάμενης κατάστασης
- ❖ Δυσκολία προσαρμογής σε ραγδαία μεταβαλλόμενες προτεραιότητες
- ❖ Η αρνητική στάση του προσωπικού για αλλαγή

Προκλήσεις: (α) Πόροι: Δυνατότητα εξεύρεσης απαιτούμενων πόρων για αιεφόρο συνέχιση του

Πηγή: Σχεδιάγραμμα: How Stevens Institute of Technology Manages Resources, Prioritizes Projects & Supports Strategic Goals, M. Villano (2012)

προγράμματος. Όπως παρουσιάζεται και στο διάγραμμα «Μοντέλο Κατανομής πόρων και αποτελεσμάτων», το ΑΠΚΥ έχει σαν εισροές τον κόσμο, τη χρηματοδότηση, το χρόνο και την τεχνολογία. Στην πλευρά των δραστηριοτήτων είναι τα προγράμματα, οι βασικές λειτουργίες του ιδρύματος, η συντήρηση του εξοπλισμού, η αντιμετώπιση καθημερινών περιστατικών και η λήψη μέτρων αποκατάστασης για συγκεκριμένα θέματα. Στην πλευρά των εκροών έχουμε την επιτελεσθείσα εργασία του ιδρύματος. Οι εκροές αυτές καταλήγουν σε αποτελέσματα τα οποία σε βραχυπρόθεσμο ορίζοντα έχουν χαμηλή επίδραση ενώ σε μακροπρόθεσμο ορίζοντα θα έχουν υψηλή επίδραση. Στο μοντέλο αυτό έχουμε δύο ακόμα κύριους συντελεστές τις παραδοχές και τους περιορισμούς, κάτω από τους οποίους θα πρέπει να λειτουργεί το ίδρυμα.

Με βάση το υπάρχον σύστημα το ΑΠΚΥ λαμβάνει κρατική χορηγία και δίδακτρα από τους μεταπτυχιακούς του φοιτητές. Μια εναλλακτική μέθοδος οικονομικών εισροών είναι η συνεργασία για πιστοποίηση ενδιάμεσων προγραμμάτων επαγγελματικής κατάρτισης κατά το πρότυπο του Πανεπιστημίου Πειραιώς (ICT) και του LCCI για τη Λογιστική και τα Οικονομικά. Η παντελής απουσία ελληνικού οργανισμού πιστοποίησης σε λογιστικά και οικονομικά θέματα κατά το πρότυπο του Elementary, Intermediate, Higher θα δώσει κύρος, αξιοπιστία και εγκυρότητα πέραν από τη εισροή κεφαλαίων απαραίτητων για την ανάπτυξη του ΑΠΚΥ. Επίσης θα δημιουργήσει ευκαιρίες εργοδότησης και επιμόρφωσης προσωπικού για τη διδασκαλία αυτών των μαθημάτων.

	First Steps	Enhanced	Strategic	Transformed
Access to Opportunities	Access to Technology	Creativity Tools	Connected Learning Communities	Anytime Anywhere Learning For All
Effective Learning	E-Teaching	E-Learning	Intelligent Intervention	Personalised Learning
Efficient Operations	Improved Organisation	Monitoring, Analysis and Planning	Process Integration	Culture of Performance

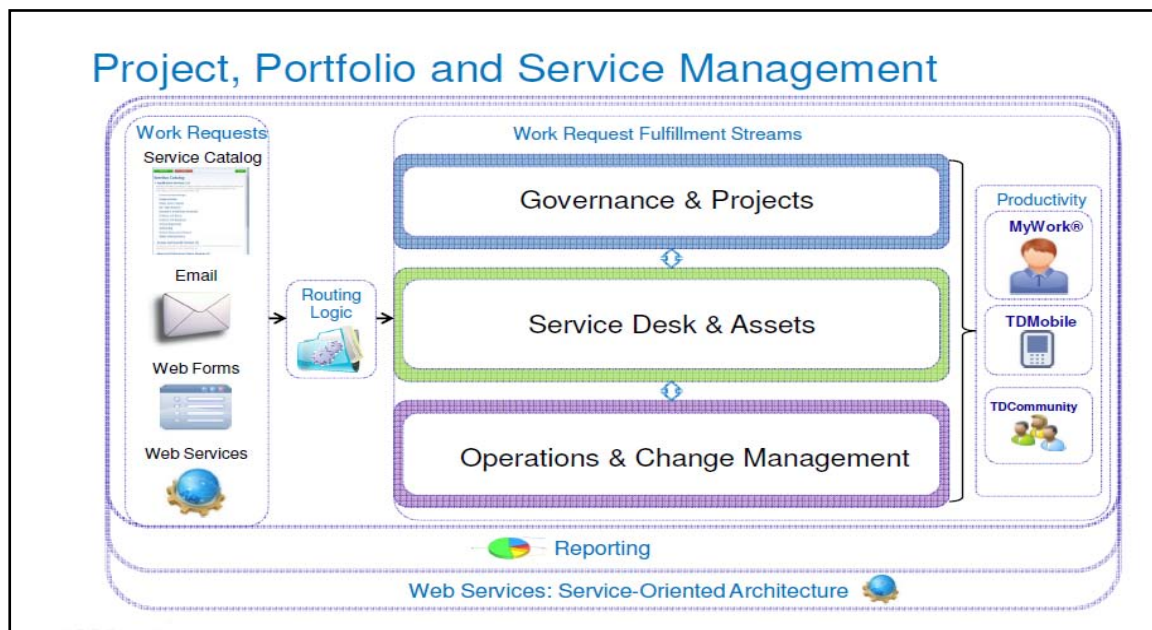
Πηγή: Σχεδιάγραμμα: Four-stages-of-schooling-system-maturity, M. Villano (2012)

(β) Μετάλλαξη του ιδρύματος μέσω της Τεχνολογίας: Ενσωμάτωση της τεχνολογίας σε όλες τις δραστηριότητες του ιδρύματος. Όπως εισηγείται το σχεδιάγραμμα «Τέσσερις φάσεις για την ενηλικίωση του σχολικού συστήματος»(four-stages-of-schooling-system-maturity), στο πρώτο βήμα υπάρχει η πρόσβαση στην τεχνολογία για την αποδοτική μάθηση, η ηλεκτρονική διδασκαλία και στην αποτελεσματική λειτουργία ο βελτιωμένος οργανισμός. Η δεύτερη στήλη όπου βρίσκεται η ενδυνάμωση στις ευκαιρίες έχουμε τα δημιουργικά εργαλεία ενώ στην αποδοτική μάθηση έχουμε την ηλεκτρονική μάθηση. Στην αποτελεσματική λειτουργία έχουμε την αξιολόγηση, την ανάλυση και το σχεδιασμό. Σε στρατηγικό επίπεδο στις ευκαιρίες έχουμε τις δικτυωμένες μανθάνουσες κοινότητες, στην αποδοτική μάθηση έχουμε την ευφυή παρέμβαση

και στην αποτελεσματική λειτουργία την ολοκληρωμένη διαδικασία. Τέλος στη στήλη της μετάλλαξης, οι ευκαιρίες μάθησης μπορούν να συντελεστούν οποτεδήποτε, οπουδήποτε και για οτιδήποτε. Στην αποδοτική μάθηση υπάρχει η προσωποποιημένη μάθηση, ενώ στην αποδοτική λειτουργία έχουμε την κουλτούρα παραγωγικότητας.

Πώς επιτυγχάνεται η μετάλλαξη;

Για να επιτευχθεί η μετάλλαξη του ιδρύματος θα πρέπει η Διοίκηση να γνωρίζει επακριβώς από πού θα πρέπει να ξεκινήσει. Γιατί αυτό όμως δεν είναι τόσο εύκολα κατανοητό; Οι λόγοι είναι πολλοί όπως: Τα πολλαπλά προβλήματα, οι λιγοστοί πόροι, οι περιορισμένοι προϋπολογισμοί, η ύπαρξη «μόνιμων εστιών φωτιάς» που χρειάζονται πυρόσβεση Έλλειψη κινήτρων,

Πηγή: Σχεδιάγραμμα: How Stevens Institute of Technology Manages Resources, Prioritizes Projects & Supports Strategic Goals, M. Villano (2012)

αποθαρρύνει κάποιους να λειτουργήσουν ορθολογιστικά. Ένας άλλος λόγος είναι η μη ύπαρξη της κατάλληλης τεχνολογίας και εργαλείων.

Λαμβάνοντας υπόψη όλες αυτές τις διαπιστώσεις θα πρέπει να καταλήξει σε μια απόφαση, στο κατά πόσο θα ζητήσει ενίσχυση σε επιπρόσθετο ανθρώπινο δυναμικό ή στην υιοθέτηση εισαγωγής νέας τεχνολογίας που θα προσφέρει ολοκληρωμένες λύσεις οι οποίες θα ικανοποιούν όλους τους συντελεστές της εφοδιαστικής αλυσίδας, σε ένα περιβάλλον όπου προέχει η αριστεία και η κουλτούρα παραγωγικότητας. Η επένδυση σε ένα τέτοιο σύστημα μαζί με τη συνεργασία με άλλα κρατικά ιδρύματα θα δικαιολογήσουν το κόστος της επένδυσης και θα δημιουργήσουν

τις απαιτούμενες οικονομίες κλίμακας που είναι απαραίτητες για τη δημιουργία στρατηγικού πλεονεκτήματος. Με τη χρήση της τεχνολογίας μπορεί να δημιουργηθεί κοινό κέντρο εξυπηρέτησης για όλα τα ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης όσον αφορά τη διαχείριση προγραμμάτων, υπηρεσιών και φακέλου επιτευγμάτων (Project, Portfolio and Service Management)⁴⁴. Τέτοια λογισμικά μπορεί να είναι ανοικτού κώδικα για αποφυγή δαπανηρών αδειών χρήσης και την εργοδότηση άριστων άνεργων πτυχιούχων που θα έχουν ευκαιρίες ανέλιξης.

2.1. Σχεδιασμός και υλοποίηση έρευνας προς τους φοιτητές του MBA 2012-2013 του ΑΠΚΥ – η διάσταση της ‘ποιότητας’ της μεταπτυχιακής εμπειρίας-βαθμός ικανοποίησης φοιτητών

Από τους τρεις βασικούς όρους προσφοράς του ΑΠΚΥ (ποιότητα, αριστεία, απασχολησιμότητα / απασχόληση) που προκύπτουν από τις σύγχρονες τάσεις στη διαχείριση και αξιολόγηση των τριτοβάθμιων ιδρυμάτων αλλά και τον καθορισμό της πολιτικής τους, αυτό που μπορεί να εξαχθεί άμεσα και να αξιοποιηθεί από τον οργανισμό, είναι τα αποτελέσματα μιας έρευνας που διερευνούν την ‘ποιότητα’ σε μερικές μόνο επιμέρους συνιστώσες της. Ο όρος «ποιότητα» σύμφωνα με τον Brian Poole (2010, σ. 10) είναι πολυσήμαντος και πολυδιάστατος. Σύμφωνα με τους Nair-Pawley-Mertova (2010, σ. 148) η προσέγγιση για τη διεξαγωγή της Μάθησης και η έρευνα για την ανάπτυξη του προσωπικού είναι στενά συνδεδεμένες με τον κύκλο ποιότητας ο οποίος αποτελείται από τέσσερα στοιχεία: το σχέδιο, τη δράση, την αξιολόγηση και τη βελτίωση. Οι Τσινίδου, Γερογιάννης και Φιτσιλής (2010, σ. 235) εισηγούνται ως κριτήρια αξιολόγησης της «ποιότητας» το ακαδημαϊκό προσωπικό, τις διοικητικές υπηρεσίες, τις υπηρεσίες βιβλιοθήκης, τη δομή του αναλυτικού προγράμματος, τις διευκολύνσεις, τις υποδομές και τις συμβουλευτικές υπηρεσίες για προοπτικές σταδιοδρομίας. Οι Sultan-Wong (2010, σ.127) θεωρούν την «ποιότητα παροχής υπηρεσιών» ως σύνθετη και πολυδιάστατη. Η Ana Brochado (2009, σ. 177) επισημαίνει πέντε διαστάσεις της ποιότητας παροχής υπηρεσιών (υπηρεσίες προς τους φοιτητές για την ακαδημαϊκή τους εξέλιξη και σε θέματα σταδιοδρομίας, η ακαδημαϊκή οπτική: υπευθυνότητες των ακαδημαϊκών, η φήμη, η προσβασιμότητα, τα προγράμματα σπουδών που πρέπει να προσδιορίζουν την ευρύτητα των θεμάτων, καλή φήμη τους και ευελιξία στις δομές τους). Σ’ αυτή την έρευνα δε ζητείται από τους φοιτητές να αναφερθούν στα ποιοτικά χαρακτηριστικά που

⁴⁴ Webinar, (2012), «How Stevens Institute of Technology Managers Resources, prioritizes projects & supports strategic goals», Matt Villano moderator, Campus Technology.

αφορούσαν την αρχική τους κατάσταση ή την ποιότητα της συμμετοχής τους ή τη διεθνώς εγνωσμένη ‘ποιότητα’ – φήμη του ΑΕΙ τους και πιο συγκεκριμένα:

- **την ‘ποιότητα των ιδίων ως εισερχόμενων φοιτητών’**

(βαθμός πρώτου πτυχίου, έτη που μεσολάβησαν από τη λήψη του πρώτου πτυχίου μέχρι την εγγραφή σε μεταπτυχιακό, η κατάταξη του τμήματος / ΑΕΙ που αποφοίτησαν με διεθνείς ή τοπικές συγκρίσεις, βαθμός απολυτηρίου, δεξιότητες στη συγγραφή εργασιών, ο βαθμός πιστοποιημένης τεχνολογικής κατάρτισης, βαθμός κατοχής ξένων γλωσσών στις οποίες υπάρχει πλούσια έγκριτη διεθνής βιβλιογραφία κ.ά.), εσωτερικά κίνητρα για περαιτέρω σπουδές, ποιότητα της μελέτης-ουσιαστικής εμπλοκής στο παρόν μεταπτυχιακό

- **την ‘ποιότητα’ των εργασιών που παράγουν και αφορά την ενεργό εμπλοκή τους στη μελέτη του υλικού και αναζήτηση πρόσθετου υλικού από διεθνείς βάσεις δεδομένων**
- **την ‘ποιότητα’ των σπουδών τους με βάση διεθνή κριτήρια ή κατατάξεις κ.ά..**

Η επικέντρωση των ερευνητικών ερωτημάτων είναι στην «ποιότητα» του μεταπτυχιακού προγράμματος, των υποδομών του ΑΠΚΥ και της σχέσης που αναπτύσσεται ανάμεσα σε φοιτητές και διδάσκοντες και φοιτητές και συν-διδάσκοντες στην εκ του σύνεγγυς και εξ αποστάσεως διδασκαλία. Ο λόγος είναι ό α η ‘συμμετοχή’ και η ‘εμπειρία’ τους ως φοιτητών βιώνεται σε σχέση με συγκεκριμένες κυρίως δραστηριότητες και μέλη του ΑΠΚΥ κατά τη διδασκαλία και την υποστήριξη στην ανάπτυξη των εργασιών και ο βαθμός ικανοποίησής τους από αυτές είναι σημαντική παράμετρος για:

- τη διαφήμιση του ιδρύματος από στόμα σε στόμα σε άτομα με το ίδιο προφίλ από ικανοποιημένους ως προς την ποιότητα αποφοίτους του
- τη διαφήμιση των εξ αποστάσεως σπουδών που προσφέρει το ΑΠΚΥ με τον πιο πάνω τρόπο.
- τη διερεύνηση του βαθμού σύγκλισης ή απόκλισης των απόψεων των φοιτητών στην παρούσα έρευνα σε σχέση με την εσωτερική εμπιστευτική αξιολόγηση των φοιτητών για τους διδάσκοντες και τις παρεχόμενες υπηρεσίες.

Ο όρος «ποιότητα» στην ανώτερη εκπαίδευση είναι σχετικά ευρύς και ποικίλος ανάλογα με τις ομάδες συμφερόντων (Lim, 2008, σ. 80). Σχετίζεται με άλλους συναφείς παιδαγωγικούς και οικονομικούς όρους όπως «αριστεία», την καταλληλότητα για συγκεκριμένο σκοπό (fitness for purpose), τα εκπαιδευτικά αποτελέσματα (value for money) και την αντίληψη της παιδείας σε συνάρτηση με τα έξοδα και τα δίδακτρα (Lim, 2008, σ. 81) .

Οι B. Little & R. Williams (2010, σ.116) θεωρούν ότι η συμπερίληψη της εμπειρία των φοιτητών στην αξιολόγηση της διασφάλισης ποιότητας του οργανισμού είναι πάρα πολύ σημαντική.

Το ερωτηματολόγιο ως εργαλείο διερεύνησης της ‘ποιότητας της παρεχόμενης εκπαίδευσης – οπτική των εκπαιδευομένων’ ετοιμάστηκε από τον υποφαινόμενο με βάση την ανασκόπηση σχετικής βιβλιογραφίας⁴⁵ που επικεντρώνεται στη μέτρηση βαθμού ικανοποίησης.

Αυτό διοχετεύτηκε σε μεταπτυχιακούς φοιτητές του ΑΠΚΥ κατά το τρέχον ακαδημαϊκό έτος 2012-2013. Συγκεκριμένα επικεντρώθηκε στους μεταπτυχιακούς φοιτητές του MBA που παρακολουθούν το πρόγραμμα στην Κύπρο (Λευκωσία και Λεμεσό). Διοχετεύτηκε με ηλεκτρονικό ταχυδρομείο e-mail στα άτομα που παρακολουθούν τη θεματική ενότητα του ΜΔΕ61 - Marketing και στις υπόλοιπες ομάδες του MBA επιτόπου, κατά τη διάρκεια των ΟΣΣ (21/4/2013).

⁴⁵ Α. Λιοναράκης (2006). Η θεωρία της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης και η πολυπλοκότητα της πολυμορφική της διάστασης. Στο Α. Λιοναράκης (επιμ.) Ανοικτή και εξ αποστάσεως εκπαίδευση. Στοιχεία θεωρίας και πράξης. (σσ.7-41), εκδ. Προπομπός, Αθήνα. Α. Λιοναράκης & Δήμητρα Παπαδημητρίου (2002), Συγκριτική Μελέτη Ανοικτής εξ Αποστάσεως & Συμβατικής Εκπαίδευσης: Προκαταρκτικά Δεδομένα της Ποιότητας της Μαθησιακής Εμπειρίας, «Οι ΤΠΕ στην Εκπαίδευση», Τόμος', Επιμ. Α. Δημητρακοπούλου, Πρακτικά 3ου Συνεδρίου ΕΤΠΕ, 26-29/9/2002, Πανεπιστήμιο Αιγαίου, εκδ. Κατσανιώτη, Ρόδος. Σ. Τζουτζά, (2010), Ομαδικές Συμβουλευτικές Συναντήσεις: Αντιλήψεις μεταπτυχιακών φοιτητών και Καθηγητών-Συμβούλων του Ελληνικού Ανοικτού Πανεπιστημίου. Η περίπτωση της μεταπτυχιακής θεματικής Ενότητας «Ανοικτή και εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση» του Ελληνικού Ανοικτού Πανεπιστημίου. Open Education – The Journal for Open and Distance Education and Educational Technology, 6 (1-2). Σ.Θ. Παπαδημητρίου-Α.Λιοναράκης (2010), Ο ρόλος του Καθηγητή-Συμβούλου και η ανάπτυξη μηχανισμού υποστήριξης του στην εξ αποστάσεως εκπαίδευση. Open Education - The Journal for Open and Distance Education and Educational Technology, 6 (1-2), σσ. 106-122. Α. Τσαρτσάλη (2005), Η ικανοποίηση των φοιτητών στην εξ αποστάσεως εκπαίδευση (Distance Learning): Η περίπτωση του ΕΑΠ. Θεσσαλονίκη: Πανεπιστήμιο Μακεδονίας.

2.1.1. Στατιστικά δεδομένα από τη χρήση ερωτηματολογίου προς τους φοιτητές του MBA 2012-2013 (Λευκωσίας και Λεμεσού μόνο)

Το σύνολο των φοιτητών που παρακολουθούν στο ΑΠΚΥ μία ή δύο θεματικές ενότητες στο προαναφερόμενο πρόγραμμα στις συγκεκριμένες περιοχές κατά την τρέχουσα ακαδημαϊκή χρονιά ανέρχεται στους 230. Επειδή όμως η συντριπτική πλειοψηφία των φοιτητών παρακολουθούν δύο θεματικές, το δείγμα της έρευνας περιορίζεται λίγο πιο πάνω από το ήμισυ του προαναφερόμενου αριθμού. Παραλήφθηκαν συνολικά 107 ερωτηματολόγια που θεωρείται ένα αξιόπιστο δείγμα για εξαγωγή συμπερασμάτων σχετικά με το σύνολο. Τα στατιστικά αποτελέσματα έχουν ως ακολούθως.

Ο βαθμός ικανοποίησης από τις παρεχόμενες υπηρεσίες σε γενικές γραμμές συγκεντρώνει δηλώσεις που κυμαίνονται από το 3 μέχρι το 4,13 (με κλίμακα από 1 ως το 5) ως μέσο όρο. Ο μεγαλύτερος βαθμός ικανοποίησης αφορά τους χώρους διεξαγωγής (A7) και τις τεχνολογικές εγκαταστάσεις (A8). Η δήλωση που, επίσης, ικανοποιεί είναι η A6 - «έγκαιρη αποστολή του υλικού» με μέσο όρο 3.5

ΜΕΣΟΙ ΟΡΟΙ ΤΩΝ ΔΗΛΩΣΕΩΝ ΣΤΟ ΜΕΡΟΣ Α'

ΔΗΛΩΣΕΙΣ ΜΕΡΟΥΣ Α'		Μ.Ο.	Δείκτης τυπικής απόκλισης
A7	την καταλληλότητα των χώρων διδασκαλίας για τις ΟΣΣ.	4,13	0,86
A8	την τεχνολογική υποστήριξη στους χώρους διδασκαλίας κατά τις ΟΣΣ.	3,91	0,95
A6	την έγκαιρη αποστολή του υλικού εκ μέρους των διδασκόντων.	3,51	1,04
A3	την εξυπηρέτηση στη Βιβλιοθήκη του ΑΠΚΥ επιτόπου.	3,43	1,12
A4	την εξυπηρέτηση στη Βιβλιοθήκη του ΑΠΚΥ εξ αποστάσεως.	3,29	1,17
A5	την ενημέρωσή σας από τις διοικητικές υπηρεσίες.	3,26	0,97
A2	τη σχετικότητα των ηλεκτρονικών πηγών με τα μαθήματα που παρακολουθείτε.	3,13	0,94
A1	τον αριθμό των ηλεκτρονικών πηγών που παρέχει η Βιβλιοθήκη.	3	1,09

Σε ό,τι αφορά τους διδάσκοντες⁴⁶, οι δηλώσεις που έχουν τιμές μέσωσ όρων μεγαλύτερες του 3,5 αναφέρονται γενικά στη συμπεριφορά και τη στάση των διδασκόντων έναντι των φοιτητών, σε ό,τι αφορά **την καθοδήγηση, την κατανόηση, την εμπάθунση, την ανάλυση, την επεξήγηση για τις εργασίες και τη διατύπωση σαφών στόχων για το περιεχόμενο της διδασκαλίας τους.**

Οι χαμηλότεροι μέσοι όροι στις δηλώσεις κυμαίνονται από 2,78 – 1,04 και εξετάζουν ζητήματα που άπτονται της αξιοποίησης της πλατφόρμας για ανταλλαγή-κοινοποίηση υλικού στους συμφοιτητές τους (1,04) και την επικοινωνία μέσω skype (1,52) και τηλεφώνου (2,01) με τους ίδιους τους διδάσκοντες για επίλυση αποριών και στήριξη. Αυτό πρέπει να προβληματίσει διότι ο ι ΤΠΕ είναι το κατεξο ήν μέσο υπο σήριξης της διδασκαλίας και της ανάπτυξης υποστηρικτικής σχέσης μανθανόντων και διδασκόντων αλλά και μανθανόντων μεταξύ τους σε ΑΕΙ που προσφέρονται με την εξ αποστάσεως διδασκαλία.

ΜΕΣΟΙ ΟΡΟΙ ΤΩΝ ΔΗΛΩΣΕΩΝ ΣΤΟ ΜΕΡΟΣ Β'

ΠΙΝΑΚΑΣ ΔΗΛΩΣΕΩΝ ΜΕΡΟΥΣ Β'		Μ.Ο.	Δείκτης τυπικής απόκλισης
B13	Σας καθοδηγούν στην απόκτηση γνώσεων κατά τη διδασκαλία.	3,7	0,99
B3	Είναι πρόθυμοι να σας βοηθήσουν στην κατανόηση της Θ.Ε. (περιεχόμενο, στόχοι, έννοιες).	3,64	0,99
B11	Έχουν δραστηριότητες με κριτική σκέψη κατά τη διδασκαλία.	3,6	1,1
B4	Είναι διαθέσιμοι για πρόσθετες διευκρινίσεις.	3,59	1,04
B7	Εμβαθύνουν σε επιμέρους θέματα κατά τη διδασκαλία.	3,52	0,96
B21	Είναι περιεκτική η ανάλυση των γνωστικών τους πεδίων.	3,52	1,02
B24	Είναι βοηθητικοί στο επίπεδο επεξήγησης για τις εργασίες που εκπονείτε κατά τις ΟΣΣ.	3,51	0,96
B19	Είναι ξεκάθαροι οι διδακτικοί τους στόχοι.	3,46	1,05
B9	Έχουν επαρκείς δραστηριότητες κατά τη διδασκαλία.	3,42	0,98
B20	Είναι ρεαλιστικοί οι διδακτικοί τους στόχοι.	3,41	1,03
B25	Είναι βοηθητικοί στο επίπεδο ανατροφοδότησης για τις εργασίες σας κατά τις ΟΣΣ.	3,38	0,99
B10	Έχουν ευέλικτες δραστηριότητες κατά τη διδασκαλία.	3,33	1,06
B15	Επικοινωνούν μαζί σας μέσω ηλεκτρονικής αλληλογραφίας (e-mail).	3,32	1,09

⁴⁶ Αναστασιάδης Π. και Καρβούνης Λ., (2010), Απόψεις των μεταπτυχιακών φοιτητών της Θεματικής Ενότητας ΕΚΠ 65 «Ανοικτή και εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση» για το ρόλο και την αποστολή του Καθηγητή Συμβούλου στο ΕΑΠ, Open Education - The Journal for Open and Distance Education and Educational Technology Volume 6, Number 1 & 2, 2010, σσ.79-91.

ΠΙΝΑΚΑΣ ΔΗΛΩΣΕΩΝ ΜΕΡΟΥΣ Β'		Μ.Ο.	Δείκτης τυπικής απόκλισης
B22	Η δομή του μαθήματος είναι επαρκώς συνδεδεμένη με συγγενικά πεδία.	3,28	0,97
B14	Επικοινωνούν μαζί σας μέσω της πλατφόρμας τηλεκπαίδευσης (moodle) για τις ανάγκες των σπουδών σας.	3,24	1,12
B5	Παρακολουθούν την όλη πορεία σας στη Θ.Ε.	3,23	1,01
B26	Είναι βοηθητικοί στο επίπεδο ανατροφοδότησης για τις εργασίες σας σε ατομικό επίπεδο κατά τις ΟΣΣ.	3,23	1,08
B8	Χρησιμοποιούν παράλληλα κείμενα κατά τη διδασκαλία.	3,22	1,83
B23	Είναι βοηθητικοί στην ανάπτυξη δεξιοτήτων για τους διδασκόμενους.	3,21	,97
B12	Σας ενθαρρύνουν στη χρήση νέων τεχνολογιών κατά τη διδασκαλία.	3,16	1,05
B6	Ενισχύουν τη δυναμική της ομάδας;	3,04	1,12
B18	Σας ενθαρρύνουν να επικοινωνείτε με τους συμφοιτητές σας μέσω της πλατφόρμας τηλεκπαίδευσης (moodle).	2,78	1,16
B2	Σας ενθαρρύνουν να παρουσιάζετε μέσω της ηλεκτρονικής πλατφόρμας το υλικό σας.	2,40	1,12
B17	Επικοινωνούν μαζί σας μέσω τηλεφώνου.	2,01	1,27
B16	Επικοινωνούν μαζί σας μέσω skype.	1,52	0,89
B1	Σας ενθαρρύνουν να κοινοποιείτε ψηφιακό υλικό στους συμφοιτητές σας.	1,04	0,20

Από τον πίνακα επισημαίνουμε τη δήλωση B1. Η δήλωση αυτή έχει το χαμηλότερο μέσο όρο (1,04). Όπως φαίνεται και στο Παράρτημα, συγκεντρώνει 15% ποσοστό ικανοποίησης «καθόλου» (δήλωση «1») και 33,6% τη δήλωση «λίγο» (δήλωση «2»). Με λίγα λόγια, σχεδόν οι μισοί που απάντησαν (48,6%) του δείγματος, εκφράζουν την εκτίμηση ότι η παρότρυνση των διδασκόντων προς αυτούς για ουσιαστική αλληλεπίδραση μέσω της πλατφόρμας για ανταλλαγή υλικού και, κατά συνέπεια, κοινοποίηση απόψεων μεταξύ τους είναι ελάχιστη.

Από τη στατιστική ανάλυση με το μη παραμετρικό κριτήριο Mann-Whitney, παρατηρούμε ότι υπάρχουν στατιστικά σημαντικές διαφορές σε ό,τι αφορά το φύλο σε δύο δηλώσεις. Η μία συγκέντρωνε πολύ υψηλό μέσο όρο στο βαθμό ικανοποίησης και η άλλη πολύ χαμηλό μέσο όρο. Συγκεκριμένα, στις απαντήσεις που δίνουν οι άνδρες σε σχέση με τις γυναίκες στη δήλωση A8 «την τεχνολογική υποστήριξη στους χώρους διδασκαλίας κατά τις ΟΣΣ» ($U=925,500$, $N_1=40$, $N_2=63$, $p=0,017$) και στη δήλωση B16 «Επικοινωνούν μαζί σας μέσω skype» ($U=963$, $N_1=40$, $N_2=62$, $p=0,024$). Συγκεκριμένα, στη δήλωση B16 παρατηρούμε ότι οι γυναίκες (διάμεσος=1, εύρος=4) εκφράστηκαν πιο αρνητικά από τους άνδρες (διάμεσος=1,5, εύρος=3). Οι γυναίκες είναι λιγότερο ικανοποιημένες από τους άντρες και στη δήλωση A8 με ποσοστό 46,69% αλλά

και στη δήλωση B16 με ποσοστό 47,03%, ενώ οι άνδρες φαίνεται να είναι και στις δύο περιπτώσεις εξίσου ικανοποιημένοι με 60,36% και 58,43% αντίστοιχα για την A8 και τη B16.

Ranks

	C1 – φύλο	N	Mean Rank	Sum of Ranks
A8 <i>τεχνολογική υποστήριξη στους χώρους διδασκαλίας κατά τις ΟΣΣ</i>	1 – άντρας	40	60,36	2414,50
	2 – γυναίκα	63	46,69	2941,50
	Total	103		
B16 <i>οι διδάσκοντες επικοινωνούν μαζί σας μέσω Skype</i>	1 – άντρας	40	58,43	2337,00
	2 – γυναίκα	62	47,03	2916,00
	Total	102		

Test Statistics^a

	A8	B16
Mann-Whitney U	925,500	963,000
Wilcoxon W	2941,500	2916,000
Z	-2,378	-2,264
Asymp. Sig. (2-tailed)	,017	,024

Στη δήλωση A8 οι γυναίκες και οι άνδρες εμφανίζεται να έχουν ίδια τιμή στη διάμεσο (4) αλλά το εύρος των απαντήσεων (range) διαφέρει. Οι γυναίκες, σύμφωνα με τον Πίνακα Συνάφειας εμφανίζεται να επιλέγουν δηλώσεις «3» - «4» και «5», ενώ οι επιλογές των αντρών συγκλίνουν περισσότερο μόνο στις δύο δηλώσεις «4» και «5».

ΠΙΝΑΚΑΣ ΣΥΝΑΦΕΙΑΣ: Η δήλωση A8 σε σχέση με το φύλο

A8 * C1 Crosstabulation

		C1 - ΦΥΛΟ		Total	
		1 - άντρες	2 - γυναίκες		
A8	1	Count	1	0	1
		% within C1	2,5%	0,0%	1,0%
	2	Count	2	5	7
		% within C1	5,0%	7,9%	6,8%
	3	Count	4	22	26
		% within C1	10,0%	34,9%	25,2%
	4	Count	17	21	38
		% within C1	42,5%	33,3%	36,9%
	5	Count	16	15	31
		% within C1	40,0%	23,8%	30,1%
Total	Count	40	63	103	
	% within C1	100,0%	100,0%	100,0%	

Report

C1- ΦΥΛΟ		A8	B16
1	Mean	4,13	1,63
	N	40	40
	Std. Deviation	,966	,740
	Range	4	3
	Median	4,00	1,50
2	Mean	3,73	1,42
	N	63	62
	Std. Deviation	,919	,879
	Range	3	4
	Median	4,00	1,00
Total	Mean	3,88	1,50
	N	103	102
	Std. Deviation	,953	,830
	Range	4	4
	Median	4,00	1,00

Σε ό,τι αφορά πορίσματα που αφορούν το Μέρος Β', από τις μη παραμετρικές συσχετίσεις (Spearman's rho) των πρώτων δεκατριών (13) δηλώσεων του Β' Μέρους μεταξύ τους, (οι οποίες αφορούν κυρίως την υποστήριξη από τους διδάσκοντες και τη διδασκαλία κατά τις ΟΣΣ), φαίνεται να προκύπτουν δυνατές/υψηλού βαθμού συσχετίσεις. Καταγράφουμε στον πιο κάτω

πίνακα τις δηλώσεις με Δείκτη Συσχέτισης (Correlation Coefficient) άνω του ,7 που καταδεικνύουν υψηλού βαθμού συσχέτιση, εφόσον ο δείκτης Sig. 2-tailed είναι μικρότερος του ,0005.

Μη παραμετρικές συσχετίσεις δηλώσεων B1-B13		r	N	p	
B9-B10	Έχουν <u>επαρκείς</u> δραστηριότητες κατά τη διδασκαλία.	Έχουν <u>ευέλικτες</u> δραστηριότητες κατά τη διδασκαλία.	0,853	105	p<0,000
B10-B7	Έχουν ευέλικτες δραστηριότητες κατά τη διδασκαλία.	<u>Εμβαθύνουν</u> σε επιμέρους θέματα κατά τη διδασκαλία.	,758	105	p<0,000
B10-B11	Έχουν ευέλικτες δραστηριότητες κατά τη διδασκαλία.	Έχουν <u>δραστηριότητες με κριτική σκέψη</u> κατά τη διδασκαλία.	,812	104	p<0,000
B1-B2	Σας <u>ενθαρρύνουν</u> να κοινοποιείτε ψηφιακό υλικό στους συμφοιτητές σας.	Σας <u>ενθαρρύνουν</u> να παρουσιάσετε μέσω της ηλεκτρονικής πλατφόρμας το υλικό σας.	,743	107	p<0,000
B3-B4	Είναι <u>πρόθυμοι</u> να σας βοηθήσουν στην κατανόηση της Θ.Ε. (περιεχόμενο, στόχοι, έννοιες).	Είναι <u>διαθέσιμοι</u> για πρόσθετες διευκρινίσεις.	,740	107	p<0,000
B9-B11	Έχουν <u>επαρκείς</u> δραστηριότητες κατά τη διδασκαλία.	Έχουν <u>δραστηριότητες με κριτική σκέψη</u> κατά τη διδασκαλία.	,730	105	p<0,000
B5-B4	Παρακολουθούν την όλη <u>πορεία</u> σας στη Θ.Ε.	Είναι <u>διαθέσιμοι</u> για πρόσθετες διευκρινίσεις.	,718	105	p<0,000
B8-B9	Χρησιμοποιούν <u>παράλληλα κείμενα</u> κατά τη διδασκαλία.	Έχουν <u>επαρκείς δραστηριότητες</u> κατά τη διδασκαλία.	,703	105	p<0,000

2.1.2. Ποιοτικά δεδομένα από τη χρήση ερωτηματολογίου προς τους φοιτητές του MBA 2012- 2013 (Λευκωσίας και Λεμεσού μόνο)

Τα ποιοτικά σχόλια στην ανοικτού τύπου ερώτηση στο ερωτηματολόγιο έχουν κωδικοποιηθεί με βάση τα πιο κάτω χαρακτηριστικά. Αφορούν σχόλια και εισηγήσεις για τις Ομαδικές Συμβουλευτικές Συναντήσεις (ΟΣΣ), για την ύλη, τους διδάσκοντες, τις ΤΠΕ, τα δίδακτρα, το υλικό διδασκαλίας, την εργασία, τις διοικητικές υπηρεσίες, σχόλια και συγκεκριμένες εισηγήσεις.

Σε γενικές γραμμές, όσοι επέλεξαν να καταγράψουν εισηγήσεις επικεντρώνονται στην ανάγκη για πιο πολλές ομαδικές ή ατομικές επαφές διδασκόντων και διδασκομένων για διδασκαλία ή καθοδήγηση εργασιών, για πιο δυναμική και συνάμα απλή πλατφόρμα τηλεκπαίδευσης, τον αντίκτυπο της οικονομικής κρίσης και την ανάγκη για μείωση των διδάκτρων, προβλήματα που συναντούν οι ενήλικες που συνδυάζουν εργασία και εκπαίδευση (αυξημένη ύλη, πειστικά χρονοδιαγράμματα, δυσκολία αφομοίωσης ή αναζήτησης εκτεταμένης βιβλιογραφίας) και ανάγκη για πιο διαφανή και μεθοδική ανατροφοδότηση στις εργασίες.

ΤΑ ΠΟΙΟΤΙΚΑ ΣΧΟΛΙΑ ΤΟΥ ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟΥ

<p><i>Για ΟΣΣ</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • πιο συχνές ΟΣΣ (5 φορές ως αίτημα) ή μεγαλύτερης διάρκειας • χαμηλό το επίπεδο διδασκαλίας • περισσότερη οργάνωση, πιο συγκροτημένη δομή των αντικειμένων διδασκαλίας στις ΟΣΣ • κάποια μαθήματα ίσως να χρειάζονται περισσότερες συναντήσεις με τους καθηγητές έτσι ώστε να μπορεί ο φοιτητής να αντεπεξέλθει στις απαιτήσεις του μαθήματος. Για παράδειγμα για το μάθημα της Λογιστικής – δεν μπορεί ο καθηγητής σε δύο μόνο μαθήματα να δώσει τα απαραίτητα εφόδια. • περίμενα κατά τις ΟΣΣ να υπάρχει περισσότερη συζήτηση παρά διάλεξη, είτε από καθηγητές είτε από μαθητές. Έγινε γρήγορα αντιληπτό κατά τη φοίτησή μου ότι μπορούσα να παραμείνω ανενεργή κατά τις ΟΣΣ και να γράφω τις εργασίες μου με ελάχιστη αλληλεπίδραση με συμφοιτητές ή καθηγητές... Προτείνω πιο μοντέρνες προσεγγίσεις αλληλεπίδρασης κατά τις ΟΣΣ, για να γίνουν πιο ενδιαφέρουσες. Περάσαμε άλλωστε αρκετό χρόνο στα θρανία της “παλαιάς” σχολής, κρίμα να μην γνωρίσουμε ούτε στο μεταπτυχιακό τις μοντέρνες μεθόδους. • περισσότερη κριτική σκέψη, ομαδική δουλειά και καινοτομίες
<p><i>Για την όλη</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ να χωρίζεται η κάθε θεματική σε δύο εξάμηνα για να επιμερίζεται η ύλη εξέτασης.
<p><i>Για τους διδάσκοντες</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ περισσότερη επαφή καθηγητή –φοιτητή ▪ συχνότερη επικοινωνία με καθηγητές, όχι μόνο μια φορά τη βδομάδα ▪ θα ήταν καλύτερα να είχαμε πιο τακτική επικοινωνία με καθηγητές, να μην καθυστερούν να απαντούν στα e-mail ▪ σε κάποιες ενότητες οι καθηγητές δεν είναι καταρτισμένοι (Λογιστική) ▪ υπερβολικές απαιτήσεις των διδασκόντων από τους φοιτητές στο MBA, ειδικά για όσους δεν έχουν κάποιο υπόβαθρο
<p><i>Για χρήση των ΤΠΕ</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ πρόσθετες συναντήσεις εκτός από τις ΟΣΣ μέσω τηλεκπαίδευσης ▪ ανάγκη για περισσότερη επαφή μέσω skype ▪ περισσότερη ενθάρρυνση για χρήση των μέσων που διαθέτει το ΑΠΚΥ ▪ ενθάρρυνση για συχνή χρήση του illuminate ▪ περισσότερη χρήση της Τεχνολογίας για επικοινωνία φοιτητών – καθηγητών ▪ περισσότερη χρήση της Τεχνολογίας

<p style="text-align: center;"><u>Για δίδακτρα</u></p>	<ul style="list-style-type: none"> • μείωση (αίτημα) • τα χρήματα που δίνουμε ως δίδακτρα για το επίπεδο • τα δίδακτρα είναι υπερβολικά. Τα προγράμματα δεν ανταποκρίνονται στο κόστος πληρωμής τους. • μείωση διδασκτρών ένεκα οικονομικών δυσκολιών και πληρωμή με δόσεις • το προγράμματα να ανταποκρίνονται στο κόστος. Δεν γίνεται 5 παρουσιάσεις με τίμημα €1750 ανά θεματική! • τα προγράμματα να ανταποκρίνονται στο κόστος που πληρώνουμε • μείωση των διδασκτρών, γιατί οι υπηρεσίες που προσφέρει το ΑΠΚΥ δεν είναι τόσο πολυέξοδες.
<p style="text-align: center;"><u>Για εργασία</u></p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ θα μπορούσαν οι υπεύθυνοι διδάσκοντες να καθοδηγούσαν περισσότερο στη διάρκεια των εργασιών μας. ▪ συζήτηση κατ' ιδίαν, με όσους θέλουν, για την εργασία τους ▪ σαφέστερη στάθμιση των κριτηρίων αξιολόγησης των εργασιών των φοιτητών, ενδυνάμωση και παρακολούθησή τους ▪ <i>ένιωσα δε ότι οι καθηγητές δεν συμμετείχαν καθόλου στην συγγραφή των εργασιών, με τον μόνο τρόπο που είχαν στην εξ αποστάσεως μάθηση, μέσα από σχόλια κατά τη βαθμολόγηση. Με ελάχιστη προσπάθεια, οι διδάσκοντες απλά αρκούσαν στην βαθμολόγηση και ίσως 2-3 λέξεις, θετικές ή αρνητικές. Αυτό μου έδωσε μια συγκεκριμένη άποψη για τον ρόλο των καθηγητών, όχι απαραίτητα καλή, ασχέτως του επιπέδου της γνώσης που αναμφίβολα κατέχουν</i>
<p style="text-align: center;"><u>Για υλικό διδασκαλίας – βιβλιογραφία</u></p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ η βιβλιογραφία είναι ανεπαρκέστατη ▪ δεν είχαμε καν βιβλία ▪ καλύτερη ύλη ▪ να υπάρχει ένα συγκεκριμένο βιβλίο για κάθε θέμα της θεματικής ενότητας για να μπορεί κανείς να διαβάσει πιο εύκολα, χωρίς να χρειάζεται να ψάξουμε όλα τα προτεινόμενα βιβλία για να επιλέξουμε τα κεφάλαια εμείς ▪ το υποστηρικτικό υλικό που αφορά αναγνώσματα είναι ελλιπέστατο , χωρίς διαβάθμιση και σαφώς όχι υλικό που ανταποκρίνεται σε πανεπιστημιακό ίδρυμα. ▪ περισσότερη και πιο ουσιαστική υποστήριξη όσον αφορά την έντυπη βιβλιογραφία που παρέχεται από το ΑΠΚΥ ▪ ‘ασθενής’ αξιοποίηση κατόπιν προτροπής της πληθώρας των ηλεκτρονικών πηγών κατά το στάδιο της βιβλιογραφικής ανασκόπησης. Ως εξ αποστάσεως πανεπιστήμιο πάσης φύσεως ηλεκτρονικές πηγές αποτελούν, αν όχι προϋπόθεση τουλάχιστον ένα αντικείμενο ενδυνάμωσης της όλης εκπαιδευτικής διαδικασίας. ▪ το υλικό δεν είναι καθόλου ικανοποιητικό
<p style="text-align: center;"><u>Διοικητικές υπηρεσίες</u></p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ αποσπασματικά τα εγχειρίδια της πλατφόρμας ▪ άγνοια των υπευθύνων του προγράμματος για ανάπτυξη προγράμματος από απόσταση ▪ δεν υπάρχει βοήθημα-οδηγός για την ανάπτυξη της θεματικής ▪ βελτίωση δομής για εξυπηρέτηση αιτημάτων φοιτητών ▪ να είναι πιο εξυπηρετικοί και ευγενείς οι διοικητικοί υπάλληλοι και πιο γνώστες των θεμάτων των φοιτητών ▪ καλύτερη πλατφόρμα για πληροφορίες ▪ καλύτερη λειτουργία και παρακολούθηση της αλληλογραφίας μεταξύ σπουδαστών και πανεπιστημίου ▪ εκπαίδευση των φοιτητών σε όλα τα τεχνολογικά εργαλεία εξ αποστάσεως εκπαίδευσης πριν και κατά τη διάρκεια της φοίτησης ▪ η πλατφόρμα θέλει αναβάθμιση και είναι μπερδεμένη

Συγκεκρι- μένες εισηγήσεις	<ul style="list-style-type: none"> ▪ επίλυση με συγκεκριμένα μέτρα του ψυχολογικού χάσματος που δημιουργείται στους φοιτητές (αμφιταλαντεύσεις για την πορεία τους, μοναχικότητα, στήριξη) ▪ άμεση ανέγερση ιδιόκτητων κτηρίων με αίθουσες διδασκαλίας ▪ μεγαλύτερη διάδραση-αλληλεπίδραση και ομοιογένεια της σύνθεσης των ομάδων
Σχόλια	<ul style="list-style-type: none"> ▪ το χρονοδιάγραμμα είναι πολύ πειστικό, ειδικά για εργαζομένους ▪ η εμπειρία μου στο πρόγραμμα με κάνει να πιστεύω ότι πρόκειται για ‘αγορά’ του πτυχίου παρά κάτι άλλο. ▪ σε πολύ καλό επίπεδο

2.1.3. Η πορεία και η αναπτυξιακή προοπτική του ΑΠΚΥ – διαπιστώσεις μελών της Διοικούσας, της Διοίκησης και της μεταπτυχιακής Φοιτητικής Κοινότητας (MBA) του ΑΠΚΥ (πορίσματα από ημιδομημένες συνεντεύξεις)

Από τις ημιδομημένες συνεντεύξεις με τον Πρόεδρο της Διοικούσας καθηγητή κ. Κ. Χρήστου και τον Προϊστάμενο Διοίκησης και Οικονομικών κ. Χ. Χριστοδουλίδη και δύο φοιτητών του MBA (οι οποίες λήφθηκαν κατά το διάστημα 20/04/2023 – 16/05/2023) εξάγονται συγκλίνοντα στοιχεία που αφορούν την ως τώρα πορεία και την αναπτυξιακή προοπτική του ιδρύματος.

Μολονότι όλα εξαρτώνται από την έγκριση της κρατικής χορηγίας του ΑΠΚΥ από τη Βουλή για να είναι σε θέση να υλοποιηθούν τα προγράμματα του, είναι εμφανές ότι υπάρχει **εμπιστοσύνη** από τους φοιτητές και ξένα ιδρύματα για το ΑΠΚΥ και αποδεικνύεται από τα πιο κάτω:

α) μεγάλος αριθμός των αιτήσεων ετησίως εκ μέρους των εν δυνάμει φοιτητών δείχνει την εμπιστοσύνη τους για το θεσμό και το συγκεκριμένο ίδρυμα.

β) αριθμός ΑΕΙ συνεργάζονται ήδη (Καταλονία, Μαδρίτη, St. Louis) και άλλα αναμένεται να συνεργαστούν με το ΑΠΚΥ (Ανοικτό Πανεπιστήμιο Ολλανδίας, ΑΕΙ της Αυστρίας και του Ισραήλ) αλλά και με τα κρατικά Πανεπιστήμια (ΤΕΠΑΚ και Πανεπιστήμιο Κύπρου).

γ) υπάρχει συνεργασία για προγράμματα κατάρτισης μετά την εμφάνιση της οικονομικής κρίσης κατόπιν αιτημάτων της κυβέρνησης, όπως και η εμπιστοσύνη της κυβέρνησης και η ανάθεσή της, σύμφωνα με εξαγγελία, για ανάθεση στο ΑΠΚΥ του σχεδιασμού και της υλοποίησης της ψηφιακής διακυβέρνησης λόγω εμπειρίας στο θέμα.

Η έμφαση του ΑΠΚΥ δίνεται στη σταδιακή ανεξάρτηση από την κρατική ενίσχυση και στη διατήρηση μιας συμβολικής εισφοράς από το κράτος, ωστόσο στην παρούσα φάση είναι

σημαντικό αφενός να διασφαλίσει τη βιωσιμότητά του, την αναπτυξιακή του πορεία με 6-7 από τα 36 περίπου νέα προγράμματα που σκοπεύει να προσφέρει κατά την επόμενη δεκαετία και την εξασφάλιση κοινοτικών πόρων από το Πρόγραμμα Εκπαίδευση και Κατάρτιση 2014-2020.

Ταυτόχρονα, η προσφορά του ΑΠΚΥ αξιολογείται από εξωτερικό φορέα και αυτό συμβάλλει στη διασφάλιση της ποιότητας και την επιζήτηση της αριστείας στην παρεχόμενη του εκπαίδευση. Αποβλέπει στην εξασφάλιση κονδυλίων που θα επιτρέψουν την αναθεώρηση ή τη συγγραφή νέου διδακτικού υλικού και ταυτόχρονα σε συνέργειες και συνεργασία με το Ινστιτούτο Κύπρου για την αριστεία στην έρευνα. Η ανοικτή εκπαίδευση σύμφωνα και με την ανταλλαγή εμπειριών με άλλους εταίρους σε διεθνή fora φαίνεται να δίνει την ευκαιρία σε άτομα με ωριμότητα, ενδιαφέρον, όρεξη για συνδυασμό θεωρίας και πράξης να αποκτήσουν ένα πρόσθετο προσόν.

Το γεγονός ότι οι απόφοιτοι ή οι φοιτητές του ΑΠΚΥ είναι εργαζόμενοι, η απόκτηση ενός προσόντος μέσω του Ανώτατου αυτού εκπαιδευτικού ιδρύματος συμβάλλει αφενός στην προσωπική και κοινωνική τους ανάπτυξη και ικανοποίηση και ταυτόχρονα οδηγεί στην επαγγελματική τους ανάπτυξη με τη διασφάλιση μιας προοπτικής εξέλιξης στον οργανισμό όπου εργοδοτούνται.

Η ευελιξία του ΑΠΚΥ στην προσφορά νέων προγραμμάτων για εξυπηρέτηση της κοινωνίας και του τριτογενούς τομέα, η ευελιξία στην προσφορά των προγραμμάτων στην αγγλική για εξασφάλιση και διεθνών φοιτητών που διασφαλίζουν τη βιωσιμότητά του, η παρακολούθηση των τοπικών και των διεθνών εξελίξεων σε ζητήματα συνεργιών με τα συμβατικά και τα ανοικτά συστήματα ανώτερης εκπαίδευσης, ενώ παράλληλα διασφαλίζεται η οικονομική διευκόλυνση των φοιτητών και η εισροή χρημάτων στον οργανισμό για την εξασφάλιση της βιωσιμότητάς του, αποδεικνύουν την ύπαρξη μιας στρατηγικής και επιμέρους ευέλικτων τακτικών που καθιστούν το εν λόγω ΑΕΙ 'σύγχρονο' ως προς τη διαχείριση ανθρώπινων και οικονομικών πόρων και τις προκλήσεις των ΤΠΕ ως προστιθέμενης αξίας σε ένα σύγχρονο και ασύγχρονο μαθησιακό περιβάλλον, τις ανοικτές και εξ αποστάσεως σπουδές. Το γεγονός ότι οι επαφές και οι αποφάσεις της Διοικούσας σε επίπεδο σχεδιασμού υλοποιούνται και σε επίπεδο διοίκησης και είναι σε πνεύμα συναντίληψης και συνεργασίας με γνώμονα το δημόσιο συμφέρον και την παροχή ποιοτικής εκπαίδευσης είναι σημαντικό και πρέπει να θεωρηθεί ως μια ασφαλιστική δικλείδα για την περαιτέρω ανάπτυξη του οργανισμού.

Οι μεταπτυχιακοί φοιτητές είχαν ως κίνητρο σπουδών τους προσωπικούς στόχους και την εμβάθυνση στις γνώσεις για την αναβάθμιση του τρόπου σκέψης και των μεθόδων συλλογής και αξιολόγησης σε ένα πιο επιτελικό / διευθυντικό επίπεδο. Ο βαθμός ικανοποίησής τους για τις προσφερόμενες υπηρεσίες, τη μαθησιακή εμπειρία, τη σχέση τους με τους συμφοιτητές και τους διδάσκοντες-Συμβούλους είναι αρκετά υψηλός με την επισήμανση για πιο αποδοτική και επαρκέστερη χρήση της πλατφόρμας τηλεκπαίδευσης για την εξ αποστάσεως μάθησης.

Εκφράζουν τη βεβαιότητα ότι αν και βρισκόμαστε σε περίοδο οικονομικής κρίσης, εάν είχαν εξασφαλισμένο εισόδημα για το χρονικό διάστημα της φοίτησής τους, το MBA του ΑΠΚΥ είναι ένα πολύτιμο προσόν και χρήσιμο εργαλείο προσωπικής και επαγγελματικής ανάπτυξης με την προϋπόθεση να συνδυαστεί από το φοιτητή με κατάλληλη και επαρκή εργασιακή εμπειρία.

Παρά το γεγονός ότι κάποια θέματα χρήζουν βελτίωσης στο ΑΠΚΥ, θα σύστηναν με ιδιαίτερη προθυμία το πρόγραμμα MBA λόγω των πλεονεκτημάτων της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης όπως η ευελιξία που παρέχεται στην ολοκλήρωση των θεματικών (επαρκής χρόνος ολοκλήρωσης/διεκπεραίωσης των θεματικών ενοτήτων για άτομα με περιορισμένο καθημερινό χρόνο), της γλώσσας διδασκαλίας του που είναι η ελληνική, της συμμετοχής στις ΟΣΣ διδασκόντων-Συμβούλων και φοιτητών όπου τους παρέχεται η ευκαιρία συζήτησης και ανταλλαγής απόψεων/εμπειριών καθώς και για το γεγονός ότι το ΑΠΚΥ είναι ένα πλήρως αναγνωρισμένο ίδρυμα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης.

Στο ερώτημα εάν θα επέλεγαν ένα άλλο οικονομικότερο από το ΑΠΚΥ εκπαιδευτικό ίδρυμα για τις σπουδές του MBA, απάντησαν ότι δίδουν μεγάλη σημασία στο οικονομικό ανάλογα με την εισοδηματική τους κατάσταση αλλά θεωρούν απαραίτητη προϋπόθεση να είναι αναγνωρισμένο, να διασφαλίζεται η ποιότητα/επίπεδο μέσω αξιόλογου προγράμματος, να συμμετέχουν οπωσδήποτε στις ΟΣΣ γιατί τις θεωρούν πολύ σημαντικές και να διασφαλίζεται η ποιότητα του διδακτικού προσωπικού το οποίο πρέπει απαραίτητα να είναι επιμορφωμένο στην εξ αποστάσεως εκπαίδευση.

Οι μεταπτυχιακοί φοιτητές πιστεύουν ότι οι έννοιες ποιότητα, αριστεία και απασχόληση είναι άρρηκτα συνδεδεμένες και αλληλένδετες και ο συνδυασμός τους οδηγεί το ΑΠΚΥ ως εκπαιδευτικό κέντρο στην επιτυχία. Θεωρούν ότι την ποιότητα την ορίζει ο «πελάτης-φοιτητής» αλλά και οι επιχειρήσεις/οργανισμοί που στο μέλλον θα προσλάβουν τους φοιτητές του ΑΠΚΥ λόγω της συγκεκριμένης ειδίκευσης / προσόντος. Διασυνδέουν την ποιότητα με το βαθμό

ικανοποίησης των φοιτητών από τις παρεχόμενες υπηρεσίες του ΑΠΚΥ (προσφερόμενο εκπαιδευτικό υλικό, το επίπεδο των διδασκόντων-Συμβούλων, διοικητικές υπηρεσίες, επικοινωνιακό πλαίσιο, τεχνολογική υποδομή). Για τους διάφορους οργανισμούς/ επιχειρήσεις, ποιότητα συνεπάγεται τη διασφάλιση ότι με την πρόσληψη ενός αποφοίτου του ΑΠΚΥ, αυτός θα κατέχει τις κατάλληλες γνώσεις και εφόδια στο κατάλληλο επίπεδο που απαιτείται από κάποιο απόφοιτο (π.χ. με τίτλο MBA). Αντιλαμβάνονται τον όρο αριστεία ως την ικανότητα του ΑΠΚΥ να ανταποκρίνεται στις αρχικές ανάγκες και προσδοκίες τους αλλά και στην ποιοτική μάθηση με τη χρήση των κατάλληλων εργαλείων για επίτευξη των μαθησιακών στόχων. Ως «απασχόληση» θεωρούν τη δυνατότητα να μπορεί ο απόφοιτος του MBA να χρησιμοποιεί με επιτυχία / πρακτική εφαρμογή στις καθημερινές ενασχολήσεις/εργασίες του, τις γνώσεις και τα εφόδια που απέκρινε από το εν λόγω πρόγραμμα σπουδών.

3.1 Οι προοπτικές ανάπτυξης για το ΑΠΚΥ και το μεταπτυχιακό του MBA – τοπικές και διεθνείς συγκυρίες

3.1.1. Αρνητικές Συγκυρίες:

1. Η οικονομική κρίση στην Κύπρο και Ελλάδα με τη μείωση των εισοδημάτων των εργαζομένων επηρεάζει αρνητικά το ενδιαφέρον για προσέλκυση νέων υποψηφίων. Λόγω της αυξητικής τάσης που παρατηρείται στο ποσοστό της ανεργίας ο οικογενειακός προϋπολογισμός ιεραρχείται διαφορετικά ούτως ώστε να καλύψει βασικές ανάγκες επιβίωσης.
2. Οι περικοπές της κρατικής χορηγίας προς το ΑΠΚΥ είναι επίσης ένας ανασταλτικός παράγοντας στην ανάπτυξη του ιδρύματος. Αυτές μπορούν να επηρεάσουν αρνητικά την προσφορά αριθμού μεταπτυχιακών προγραμμάτων τα οποία δεν μπορούν να αυτοχρηματοδοτηθούν εξ ολοκλήρου από τους φοιτητές. Επίσης αναπτυξιακά προγράμματα για την εισαγωγή νέας τεχνολογίας μπορεί να διακοπούν ή ανασταλούν για σκοπούς ισοσκελισμού του προϋπολογισμού.
3. Η παροχή δωρεάν μαζικών και ανοικτών διαδικτυακών προγραμμάτων φοίτησης από φημισμένα πανεπιστήμια του εξωτερικού δίνει εναλλακτικές διεξόδους στους εν δυνάμει υποψήφιους φοιτητές. Φαίνεται ότι η προσφορά αυτή θα έχει αυξητική τάση στα επόμενα χρόνια λόγω της ευελιξίας του τρόπου παράδοσης.

4. Η αδυναμία του ΑΠΚΥ να προσφέρει το μεταπτυχιακό εξ ολοκλήρου σε διαδικτυακό περιβάλλον επενεργεί αρνητικά στην προσέλκυση νέων φοιτητών από άλλες χώρες πλην της Κύπρου και της Ελλάδας.

3.1.2. Θετικές Συγκυρίες:

1. Η εξαγγελία του Υπουργείου Εργασίας για παροχή κινήτρων για εργοδότηση ανέργων επιστημόνων θα συμβάλει θετικά στη ζήτηση μεταπτυχιακών προγραμμάτων.
2. Οι εξελίξεις στον τομέα της τεχνολογίας επιτρέπουν στα κρατικά πανεπιστήμια τόσο της Κύπρου όσο και της Ελλάδας να μοιραστούν πολύτιμους πόρους ούτως ώστε να περιορίσουν τις αρνητικές επιπτώσεις από τις μειώσεις στους προϋπολογισμούς ανάπτυξής τους. Επίσης τα Υπουργεία Παιδείας δύνανται να συγχωνεύσουν ευρωπαϊκά προγράμματα, όπως είναι τα ΤΠΕ, που ανέρχονται σε πολλά εκατομμύρια για δημιουργία κοινών έργων υποδομής, όπως είναι συγχώνευση υβριδικών βιβλιοθηκών, κέντρων 24ωρης υποστήριξης φοιτητών και εκπαιδευτικών και κέντρο πληροφόρησης / εξυπηρέτησης τα οποία θα βασίζονται πάνω στην ηλεκτρονική διακυβέρνηση.
3. Οι ευκαιρίες που διανοίγονται με το νέο ευρωπαϊκό πλαίσιο «Ευρώπη 2020» για συνεργασίες στον τομέα της έρευνας με άλλα πανεπιστημιακά ιδρύματα. Η εισροή οικονομικών πόρων από τα ευρωπαϊκά προγράμματα θα επηρεάσει θετικά τη διατήρηση διδακτορικών και μεταπτυχιακών προγραμμάτων και θα δημιουργήσει θέσεις εργασίας υψηλού ακαδημαϊκού επιπέδου.
4. Η συμφωνία συνεργασίας Κύπρου-Ισραήλ για την αξιοποίηση των υδρογονανθράκων δημιουργεί θετικές προσδοκίες όσον αφορά την αύξηση της ζήτησης σε μεταπτυχιακά προγράμματα σπουδών σε θέματα ενέργειας.
5. Οι τεχνολογικές εξελίξεις που συντελούνται στον τομέα της τρισδιάστατης εκτύπωσης (3D printing) θα δημιουργήσουν ευκαιρίες για έρευνα και ανάπτυξη προϊόντων και υπηρεσιών τα οποία θα πρέπει να σχεδιαστούν και δοκιμαστούν από φοιτητές σε πανεπιστημιακούς χώρους και εργαστήρια. Η πρώτη ύλη για αυτές τις «εκτυπώσεις» είναι το πλαστικό το οποίο, ένεκα της αξιοποίησης των αποθεμάτων των υδρογονανθράκων της περιοχής, θα δημιουργήσει ανταγωνιστικά πλεονεκτήματα όσον αφορά την

κατασκευή ανθεκτικών εξαρτημάτων, εργαλείων, παιχνιδιών, ποδηλάτων ακόμα και μικρών κατοικιών.

iii. Συμπεράσματα και εισηγήσεις

Η εργασία αυτή προσπαθεί να αποτυπώσει την ιδιαιτερότητα του ΑΠΚΥ, στο πλαίσιο της διαβίου μάθησης (LLL), για παροχή αναγνωρισμένης μεταπτυχιακής εκπαίδευσης στην Κύπρο με τις συνθήκες και τη μέθοδο της ανοικτής και εξ αποστάσεως εκπαίδευσης και το καθεστώς εισαγωγής⁴⁷ του φοιτητή.

Μέρος του δείγματος που συμμετείχε στην έρευνα, όπως και ο υποφαινόμενος, ενδέχεται, να έχουν εισαχθεί με 'κριτήρια' και εγγραφή με βάση το αρθρωτό σύστημα πριν από το 2011-2012 και μέρος του δείγματος με κλήρωση που δυνατόν να επηρεάζει την τυπολογία του φοιτητή. Είναι εμφανές ότι σε αντίθεση με άλλα ΑΕΙ της Κύπρου και του εξωτερικού για σκοπούς ισότητας ευκαιριών, δεν υπάρχει έμφαση στην 'ποιότητα του εισερχόμενου φοιτητή' αλλά στην 'ποιότητα των παρεχόμενων υπηρεσιών και μαθησιακής εμπειρίας με την προστιθέμενη αξία των ΤΠΕ κατά τη διάρκεια των σπουδών'.

Η αντικατάσταση της διδασκαλίας από αυτόνομη μελέτη, εκ μέρους του φοιτητή ή της φοιτήτριας, σε συστήματα ανοικτής και εξ αποστάσεως εκπαίδευσης είναι μια εξαρχής δυναμική επιλογή όσων φοιτητών επιλέγουν τη φοίτηση στο ΑΠΚΥ αντί σε άλλα δημόσια ή ιδιωτικά ΑΕΙ της Κύπρου τα οποία προσφέρουν το ίδιο προσόν στην ελληνική ή στην αγγλική. Το ίδιο προσόν μπορεί κανείς να αποκτήσει στην ελληνική φοιτώντας στο Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο με χαμηλότερα δίδακτρα και με το ίδιο σύστημα φοίτησης.

Οι δυνατότητες ανάπτυξης ενός ΑΕΙ είναι συγκεκριμένες ανάλογα με τις συνθήκες που μπορεί ή επιθυμεί να μεταβάλει μόνο του ή σε συνεργασία με άλλους φορείς (π.χ. αριθμό εισακτέων φοιτητών, αριθμό τμημάτων, αριθμό θεματικών πεδίων που προσφέρει κ.ά.)..

Η ύπαρξη και το είδος του ανταγωνισμού, η οικονομική ρευστότητα των εν δυνάμει φοιτητών ή των εγγεγραμμένων σ' αυτό φοιτητών που τυχόν θα επιλέγουν πιο αργή 'έξοδο' από το πρόγραμμα με την επιλογή λιγότερων θεματικών ενοτήτων και κατ' επέκταση τη ζήτηση για

⁴⁷ Μέχρι το 2010-2011 η εισαγωγή των φοιτητών στο ΑΠΚΥ γινόταν με μετρήσιμα κριτήρια ενώ από το 2011-2012 γίνεται με κλήρωση.

πρόσληψη μικρότερου αριθμού μελών διδακτικού προσωπικού, είναι επίσης παράμετροι που θα έχουν σημασία στο σχεδιασμό της στρατηγικής ανάπτυξης που επιδιώκει το ΑΕΙ.

Ο σχεδιασμός είναι μια επιβεβλημένη διαδικασία για τη λήψη ορθολογιστικών αποφάσεων για την ανάπτυξη του οργανισμού (διατήρηση του συγκεκριμένου τρόπου προσφοράς, μικρές διαρθρωτικές αλλαγές με βάση εσωτερικές αξιολογήσεις φοιτητών και διδασκόντων ή εξωτερικές προτάσεις από διεθνή fora, εισαγωγή πρόσθετων θεματικών πεδίων ή χώρων προσφοράς, συρρίκνωση και κατάργηση θεματικών πεδίων κ.ά.). Η αναθεώρηση ενός πλάνου στρατηγικής ανάπτυξης λόγω 'κρίσης' επιβάλλεται για το ΑΠΚΥ όταν εσωτερικές ή εξωτερικές συνθήκες μεταβάλλονται και επηρεάζουν τη βιωσιμότητά του ή τη δυνατότητά του να παρέχει ποιοτική εκπαίδευση.

Η απασχόληση ή η δυνατότητα εξεύρεσης εργασίας κατά τη διάρκεια των σπουδών του μπορεί να επηρεάσει το φοιτητή του ΑΠΚΥ με διαφορετικό τρόπο πλέον μετά την εκδήλωση της οικονομικής κρίσης. Φοιτητές ενδέχεται να μην έχουν εσωτερικό κίνητρο για ολοκλήρωση των σπουδών τους από τη διαφαινόμενη ύφεση και ανεργία στον τριτογενή τομέα, ενώ άλλοι θα αδυνατούν να παραμείνουν φοιτητές μη έχοντας τα απαραίτητα για τα δίδακτρα. Κατ' επέκταση, θα ήταν καλό να μελετηθεί με εσωτερικά στοιχεία ο βαθμός επίδρασης των μερικής φοίτησης φοιτητών αντί των πλήρους για την επόμενη χρονιά, σε σύγκριση με τα δεδομένα των προηγούμενων ετών (καμπύλη ζήτησης των μερικής φοίτησης (part-time) και των πλήρους φοίτησης (full-time).

Αν η δυνατότητα προσφοράς και σε άλλα μέρη με λιγότερη ύφεση π.χ. Αραβικές Χώρες ή χώρες με ομογενειακό πληθυσμό που έχουν πολιτισμικό ελάχιστο της ελληνικής, νοουμένου ότι το προσόν θα είναι αναγνωρισμένο στη χώρα που θα διεξάγονται οι ΟΣΣ ως τέτοιο, φαίνεται να μην εξυπηρετεί αυτή τη στιγμή το ΑΠΚΥ εκτός κι αν υπάρχει σχετική πιο εξειδικευμένη μελέτη σκοπιμότητας. Σε περίπτωση που το υφιστάμενο δυναμικό διαμοιραστεί στις συγκεκριμένες χρονικές περιόδους των ΟΣΣ μερικώς στην Κύπρο και μερικώς εκτός (π.χ. Ελλάδα, Αραβικές Χώρες, Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής κ.ά.) υπεισέρχεται το ερώτημα σε ποιο βαθμό εξυπηρετείται η βιωσιμότητα και σε ποιο βαθμό η αριστεία; Σε ποιο βαθμό αυτά τα δύο ισορροπούν;

Η οικονομική κρίση στην Ελλάδα σε ποιο βαθμό θα επηρεάσει το σχεδιασμό και την υλοποίηση μιας ποιοτικής εκπαίδευσης στους φοιτητές του MBA του ΑΠΚΥ και στην προσπάθειά τους να

συμβάλουν στην άνοδο του τριτογενούς τομέα; Σε ποιο βαθμό θα μπορέσουν να αισθανθούν ως κοινότητα αποφοίτων (alumni) του ΑΠΚΥ και να συμβάλουν στην αλλαγή;

Στην έρευνα που διεξήγαγα οι φοιτητές του ΑΠΚΥ έχουν δώσει μια εικόνα συγκαταβατικής ικανοποίησης από τη φοίτησή τους στο εν λόγω μεταπτυχιακό. Ωστόσο φαίνεται ότι η εξ αποστάσεως μάθηση δημιουργεί κάποια κενά στη δημιουργία ‘δεσμών’ μεταξύ τους λόγω έλλειψης ουσιαστικού χρόνου εκ μέρους των διδασκόντων για περαιτέρω μορφές εκπαίδευσης ή ανοίγματος της πλατφόρμας σε ουσιαστικό προβληματισμό και συζήτηση. Κατ’ επέκταση, η από στόμα σε στόμα διαφήμιση δεν είναι σίγουρη και αποτελεσματική όταν τα ιδιωτικά ΑΕΙ πρωτίστως διαφημίζουν πολύ συχνά τα δικά τους προγράμματα μέσω των έντυπων και ηλεκτρονικών μέσων.

Το σύστημα εισδοχής στο ΑΠΚΥ θα πρέπει να εξυπηρετεί τόσο τους μακροπρόθεσμους στόχους του ιδρύματος αλλά και αυτούς του κοινωνικού συνόλου στο οποίο απευθύνεται. Λόγω της φύσης του το ΑΠΚΥ απευθύνεται σε άτομα που ενστερνίζονται τη δια βίου μάθηση. Είναι πολύ σημαντικό για το ΑΠΚΥ να γνωρίζει το προφίλ του Δια Βίου Μαθητή σε αντίθεση με τον όρο «αιώνιος φοιτητής» που γινόταν ανεκτός μέχρι πρόσφατα σε κάποια ελληνικά πανεπιστήμια. Στον πιο κάτω πίνακα αναλύονται τα χαρακτηριστικά του «Δια Βίου Μαθητή».

Με τι μοιάζει ένας Δια Βίου εκπαιδευόμενος		
Ο Δια Βίου εκπαιδευόμενος ποτέ δε νομίζει τον εαυτό του σαν την απόλυτη αυθεντία σε οτιδήποτε. Αυτός συνεχίζει να μαθαίνει και συνδράμει τα μέγιστα στον οργανισμό και τις ομάδες που ανήκει.		
Χαρακτηριστικά	Τι σημαίνει αυτό	Πώς αυτό «παρουσιάζεται» διαδικτυακά
Ακόρεστος εξερευνητής της μάθησης	Συνεχώς προσπαθεί να αποκτήσει νέες μαθησιακές εμπειρίες ή ευκαιρίες για βελτίωση των γνώσεων ή δεξιοτήτων	Ερευνώντας για όση πληροφόρηση είναι δυνατόν να βρει πάνω σε ένα θέμα που τον ενδιαφέρει
Κοινωνική Μαθητεία-Μόρφωση	Μαθαίνουν-διδάσκονται από άλλους και μαζί με άλλους. Εγγράφονται σε κοινωνικές ομάδες ή σε τάξεις όπως τα ινστιτούτα επιμόρφωσης	Παρακολουθούν διαδικτυακά προγράμματα, συμμετέχουν σε δίκτυα συζητήσεων ειδικών ενδιαφερόντων μέσω ομάδων κοινωνικής δικτύωσης

Χαρακτηριστικά	Τι σημαίνει αυτό	Πώς αυτό «παρουσιάζεται» διαδικτυακά
Δεν αφομοιώνει ή αποστηθίζει απλώς πληροφορίες	Θα πρέπει να κρίνει, αναλύσει, να συνθέσει ή να εφαρμόσει αυτό που έχει διδαχτεί ή μάθει	Δημιουργώντας εργασίες που εφαρμόζονται ή επιδεικνύουν τη νέα γνώση ή δεξιότητες: φιλμάκια, παρουσιάσεις, βιντεοαναρτήσεις σε δημοφιλείς ιστοσελίδες και διαφημιστικά
Λειτουργεί ως εκπαιδευτής ο ίδιος	Είναι έτοιμος να μοιραστεί αυτό που γνωρίζει γιατί αντιλαμβάνεται ότι η ύπαρξη ανοικτών δικτύων στην πραγματικότητα του δίδει πρόσβαση σε περισσότερη πληροφόρηση από άλλους	Απολαμβάνει το συντονισμό καναλιών συζήτησης, δημιουργεί διδακτικά βίντεο, άρθρα και μαθησιακά εργαλεία με σκοπό να αξιοποιηθούν από άλλους

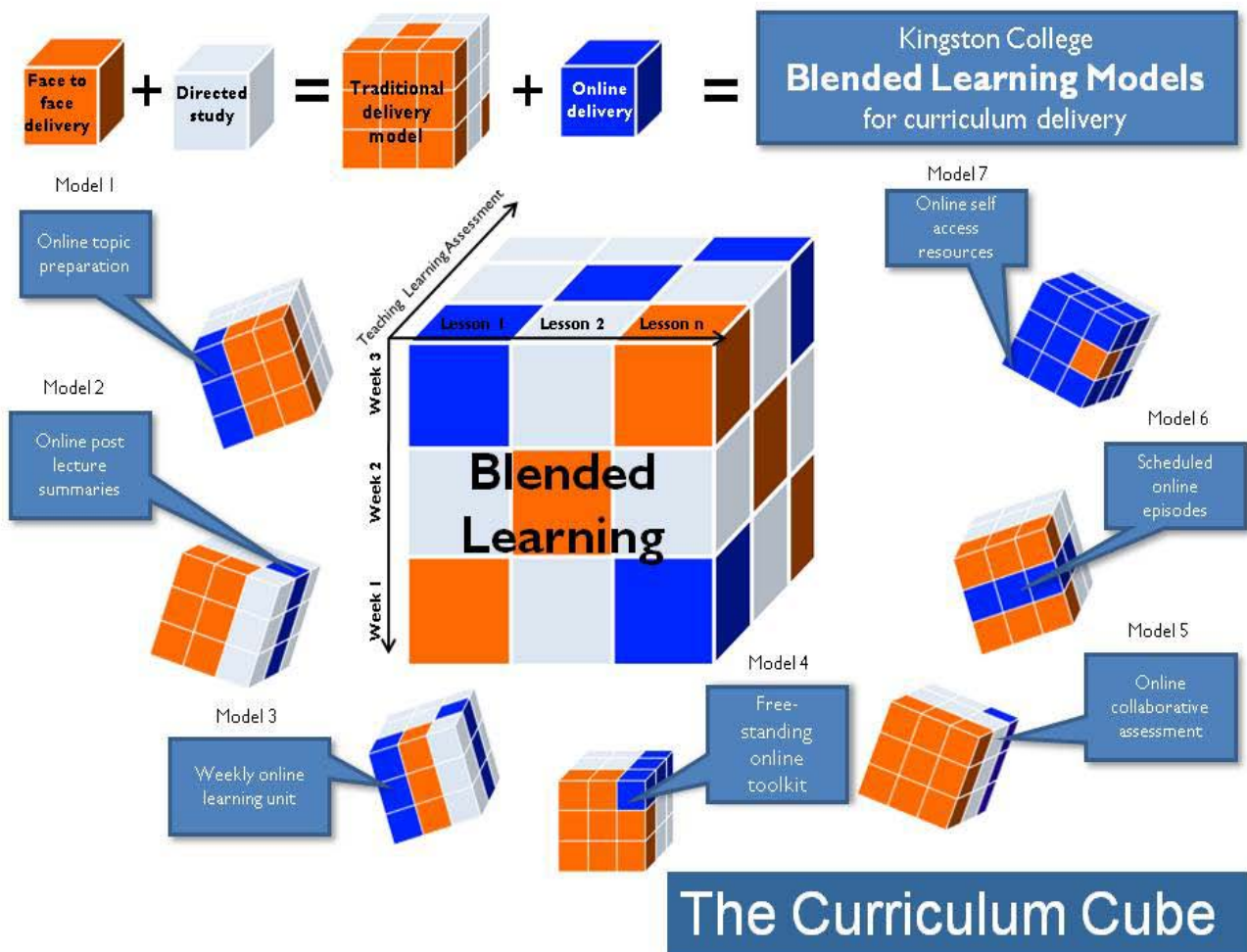
Στο ερώτημα που τίθεται «ποιος είναι ο καταλληλότερος υποψήφιος για προπτυχιακός ή μεταπτυχιακός φοιτητής» αυτό έχει να κάνει περισσότερο με την ικανοποίηση αυτών των δεξιοτήτων παρά με την προτεραιά αριστεία του στο Λύκειο ή αλλού. Η κοινωνία περιμένει από το ΑΠΚΥ ότι θα δίνει την ευκαιρία συμμετοχής στα προγράμματα του στην πλειονότητα των πολιτών που πληρούν τα προαναφερόμενα ελάχιστα προαπαιτούμενα.

Άρα συμπεραίνεται ότι η επιλογή μπορεί να γίνεται χωρίς να αποκλείονται συγκεκριμένες ομάδες υποψηφίων. Γνώμονας του Πανεπιστημίου για την επιλογή των φοιτητών είναι η αειφόρος προσφορά προγραμμάτων σπουδών υψηλού ακαδημαϊκού επιπέδου τα οποία ικανοποιούν τις κοινωνικές και οικονομικές ανάγκες της κοινωνίας.

Το συγκριτικό πλεονέκτημα του Ανοικτού Πανεπιστημίου Κύπρου: Το ΑΠΚΥ έχει διακηρυγμένη πολιτική ότι ακολουθεί πιστά το μοντέλο του Blended Learning. Η μέχρι τώρα εφαρμογή του, με βάση την ποιοτική ανάλυση των απαντήσεων της παρούσας έρευνας χρήζει βελτίωσης για να καλύψει πλήρως τις ανάγκες των πελατών-φοιτητών. Η υιοθέτηση του κύβου στην παράδοση των μαθημάτων και της αξιολόγησης των φοιτητών εξασφαλίζει αυτά που οι ίδιοι θεωρούν απαραίτητα εφόδια.

Πλεονεκτήματα του Κύβου Μικτής Μάθησης (Blended Learning Cube)⁴⁸

- Μεγιστοποίηση των ωφελημάτων από τη Μικτή Μάθηση
- Δυνατότητα πλήρους αξιοποίησης της τεχνολογίας προς όφελος των φοιτητών
- Πρόσβαση σε πολλαπλές πηγές που είναι συναφείς με το θέμα
- Υποστήριξη καθ' όλη τη διάρκεια των μαθημάτων
- Δυνατότητα συνεργατικής αξιολόγησης εργασιών
- Οι μαθησιακές ενότητες είναι κατανεμημένες ανά εβδομάδα
- Δυνατότητα ανατροφοδότησης των ενοτήτων
- Υλοποίηση της μαθητοκεντρικής διδασκαλίας
- Παράδοση με τη χρήση εξατομικευμένης διδασκαλίας 1:1

⁴⁸ Blended Curriculum Models, Kings College

Για την υλοποίηση των στόχων της ανοικτής και εξ αποστάσεως εκπαίδευσης στο ΑΠΚΥ και τη μεγιστοποίηση των ωφελειών της, παραθέτουμε εισηγήσεις που κρίνουμε ότι είναι απαραίτητο να γίνουν:

(α) η συνεχής εκπαίδευση των εκπαιδευτών στη μεθοδολογία⁴⁹ και τη χρήση νέων τεχνολογιών και εργαλείων, αυξανόμενη χρήση κινητής τηλεφωνίας, ανάπτυξη εργαλείων ανοικτής πρόσβασης και χρήση πολυμέσων.

(β) η ανάπτυξη και διασφάλιση της ποιότητας σε όλη την εκπαιδευτική, διοικητική, οικονομική και τεχνολογική διαδικασία (μέσω της εγκαθίδρυσης μηχανισμών εσωτερικής και εξωτερικής αξιολόγησης, δημιουργίας μηχανισμών ελέγχου, κλπ).

(γ) η προπαρασκευαστική ενδυνάμωση των υποψήφιων φοιτητών σε θέματα κάλυψης κενών σε γνώσεις σε επιμέρους γνωστικά αντικείμενα, η τεχνολογική υποστήριξη και κατάρτιση, η εκμάθηση της τρόπου τεκμηρίωσης, εκπόνησης μιας επιστημονικής εργασίας, άρθρου μελέτης, η αναζήτηση σε βάσεις δεδομένων, η χρήση και η διασύνδεση σύγχρονων τρόπων επικοινωνίας και τεκμηρίωσης κ.ά..

(δ) η διαρκής εγρήγορση για διασφάλιση των αναγκαίων οικονομικών πόρων για την ομαλή και απρόσκοπτη λειτουργία και ανάπτυξη του Ιδρύματος (κρατική χορηγία, δίδακτρα κ.ά., στρατηγικές συμμαχίες)

(ε) η αναζήτηση και η εμπλοκή στη διεκδίκηση ευρωπαϊκών κονδυλίων⁵⁰ από τα διάφορα ταμεία της Ε.Ε. (κυρίως ΕΚΤ, ΕΤΠΑ).

(στ) η υιοθέτηση επωφελών νέων καινοτόμων τρόπων παραγωγής εκπαιδευτικού υλικού,

(ζ) η αξιολόγηση της ποιότητας των παρεχόμενων υπηρεσιών⁵¹ του ΑΠΚΥ προς τη φοιτητική κοινότητα με στόχο την βελτίωσή τους.

⁴⁹ Παπαδημητρίου Σ.Θ. και Λιοναράκης Α., (2010), Πιλοτική επιμόρφωση καθηγητών-συμβούλων: μια μελέτη περίπτωσης στο Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο, *Open Education - The Journal for Open and Distance Education and Educational Technology* Volume 6, Number 1 & 2, 2010, σσ. 8-28.

⁵⁰ http://ec.europa.eu/europe2020/index_en.htm

http://ec.europa.eu/europe2020/pdf/nd/nrp2012_cyprus_en.pdf

http://www.structuralfunds.org.cy/uploadfiles/entipo_programatiki_periodos_2007_2013.pdf

⁵¹ Αντίστοιχη έρευνα για το Πανεπιστήμιο Κύπρου βλ. Πατούρας Φ., Καραμάνου Ειρ., Λοϊζίδου Χρ., Μενελάου Μ. και Χαπούπη Δ., (2008), Αξιολόγηση της ποιότητας των υπηρεσιών του Πανεπιστημίου προς τη φοιτητική κοινότητα με στόχο την βελτίωσή τους, βλ.

<http://www2.ucy.ac.cy/efqm/Files/REPORT7.pdf>

(η) η βελτιωτική αξιολόγηση⁵² των προγραμμάτων σπουδών του ΑΠΚΥ.

(θ) η αξιολόγηση⁵³ όλως των παραμέτρων του ΑΠΚΥ

(ι) Χρήσιμο θα ήταν εάν γινόταν διερεύνηση του MBA του ΑΠΚΥ με το αντίστοιχο των ιδιωτικών και δημοσίων ως προς το βαθμό ικανοποίησης των αναγκών, της διαφορετικότητας στο σχεδιασμό και τις προϋποθέσεις χορήγησης του τίτλου καθώς και του βαθμού ανάπτυξης κοινότητας μανθανόντων.

Η διεξαχθείσα έρευνα μπορεί να διευρυνθεί στο μέλλον και να συμπεριλάβει όλες τις παραμέτρους (επαρκέστερο δείγμα ποσοτικής και ποιοτικής διερεύνησης προερχόμενο από όλες τις σχολές του ΑΠΚΥ, τις κατηγορίες των φοιτητών και των μεταπτυχιακών φοιτητών και των διδακτορικών φοιτητών) αλλά και άλλες πηγές πληροφόρησης (εσωτερικές εκθέσεις ΑΠΚΥ, οικονομικά μεγέθη Οργανισμού, διοικητικά μέτρα, εκθέσεις Συντονιστών Καθηγητών, πρακτικά Διοικούσας Επιτροπής, νομικά κείμενα, κείμενα έντυπης και ηλεκτρονικής δημοσιογραφίας που αφορούν το ΑΠΚ). Μπορεί επίσης να μελετηθούν και άλλες έρευνες που έγιναν για συναφή MBA άλλων Πανεπιστημίων, αλλά και αξιολογήσεις άλλων Ανοικτών Πανεπιστημίων για υιοθέτηση καλών πρακτικών. Επίσης είναι χρήσιμο να γίνει συγκριτική μελέτη⁵⁴ της ανοικτής και εξ αποστάσεως εκπαίδευσης με τη συμβατική για να προσδιορίσει τις συγκλίνουσες και αποκλίνουσες δυνάμεις και το βαθμό συνεργασίας μεταξύ αυτών των ιδρυμάτων (τεχνολογικές υποδομές, μέθοδοι και μέσα διδασκαλίας, στρατηγικές ανάπτυξης και διοικητικές πρακτικές, βιβλιοθήκες, προγράμματα σπουδών κ.ά)

ΕΚΤΑΣΗ ΔΙΑΤΡΙΒΗΣ –ΜΑΣΤΕΡ (χωρίς παραρτήματα και βιβλιογραφία): Λέξεις 12.292

⁵² Λιοναράκης Α. και Σπανακά Αδαμ. (2010), Η βελτιωτική αξιολόγηση στην εξ αποστάσεως εκπαίδευση, Open Education - The Journal for Open and Distance Education and Educational Technology Volume 6, Number 1 & 2, 2010, σσ. 195-200.

⁵³ Αντίστοιχη αξιολόγηση έγινε για το ΕΑΠ με χρηματοδότηση από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό ταμείο βλ. <http://repository.edulll.gr/edulll/handle/10795/117> και <http://hdl.handle.net/10795/116>. Επίσης Χουλιάρα Ξ., (2010), Αξιολόγηση των εκπαιδευτικών οργανισμών και ιδρυμάτων, η συστημική θεωρία και το Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο, Open Education - The Journal for Open and Distance Education and Educational Technology, Volume 6, Number 1 & 2, 2010, σσ. 201-220.

⁵⁴ Ιωσηφίδου Ειρ. και Πετκοπούλου, Ελπ., (2011), Σύγκλιση μεταξύ της συμβατικής και της ανοικτής και εξ αποστάσεως εκπαίδευσης: πραγματικότητα ή ουτοπία; Κ. Γλέζου & Ν. Τζιμόπουλος (Επιμ.), Πρακτικά Εργασιών του Πανελληνίου Συνεδρίου των Εκπαιδευτικών για τις ΤΠΕ «Αξιοποίηση των Τεχνολογιών της Πληροφορίας και της Επικοινωνίας στη διδακτική Πράξη», σ. 1-5, Σύρος, 6-8 Μαΐου 2011. Βλ. στο http://www.epyna.eu/agialama/synedrio_syros_6/eishghseis/ekpaideushapostash/236-iosifidou.pdf

Βιβλιογραφία

Αμασόγλου Α., (2007 - 2008), Η εξ αποστάσεως εκπαίδευση, περ. Intellectum, 3, σσ.109-116.

Αναστασιάδης Π. και Καρβούνης Α., (2010), Απόψεις των μεταπτυχιακών φοιτητών της Θεματικής Ενότητας ΕΚΠ 65 «Ανοικτή και εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση» για το ρόλο και την αποστολή του Καθηγητή Συμβούλου στο ΕΑΠ, Open Education - The Journal for Open and Distance Education and Educational Technology Volume 6, Number 1 & 2, 2010, σσ.79-91.

Ζεμπύλας Μ., Θεοδώρου Μ. και Παυλάκης Α., (2009), Συναισθήματα και Διαδικτυακή – εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση: Το Παράδειγμα της Κύπρου. Open Education - The Journal for Open and Distance Education and Educational Technology, 5 (1).

Γούναρης Σ., (2003), Μάρκετινγκ Υπηρεσιών, εκδ. Rosili, Αθήνα.

Γράβαρης Δ. Ν. και Παπαδάκης Ν., (2005), Εκπαίδευση και εκπαιδευτική πολιτική μεταξύ κράτους και αγοράς, εκδ. Σαββάλας, Αθήνα.

Ιωσηφίδου Ειρ. και Πετκοπούλου, Ελπ., (2011), Σύγκλιση μεταξύ της συμβατικής και της ανοικτής και εξ αποστάσεως εκπαίδευσης: πραγματικότητα ή ουτοπία; Κ. Γλέζου & Ν. Τζιμόπουλος (Επιμ.), Πρακτικά Εργασιών 6ου Πανελληνίου Συνεδρίου των Εκπαιδευτικών για τις ΤΠΕ «Αξιοποίηση των Τεχνολογιών της Πληροφορίας και της Επικοινωνίας στη διδακτική Πράξη», σ. 1-5, Σύρος, 6-8 Μαΐου 2011. Βλ. στο http://www.epyna.eu/agialama/synedrio_syros_6/eishghseis/ekpaideushapostash/236-iosifidou.pdf

Κερανού-Παπαηλιού Ελπ., (2004), «Η Ανάπτυξη της Ανώτατης Εκπαίδευσης στην Κύπρο υπό το πρίσμα των μεταρρυθμίσεων σε ευρωπαϊκή και παγκόσμια κλίμακα», Εισήγηση στο 20ο Εκπαιδευτικό Συνέδριο του Εκπαιδευτικού Μεταρρυθμιστικού Ομίλου Κύπρου, με θέμα «Εκπαιδευτική Μεταρρύθμιση: Σχεδιασμός, Δυνατότητα, Προοπτική».

Κερανού-Παπαηλιού Ελπ., (2006), Εσωτερική διασφάλιση ποιότητας: η καλλιέργεια της κουλτούρας της ποιότητας. Ιστοσελίδα: 108021_B6-Bologna-Promoters06-Keravnou.ppt .

Λιοναράκης Α. και Παπαδημητρίου Δ., (2002). Συγκριτική Μελέτη Ανοικτής εξ Αποστάσεως & Συμβατικής Εκπαίδευσης: Προκαταρκτικά Δεδομένα της Ποιότητας της Μαθησιακής Εμπειρίας. «Οι ΤΠΕ στην Εκπαίδευση», Τόμος Β΄, Επιμ. Α. Δημητρακοπούλου, Πρακτικά 3ου Συνεδρίου ΕΤΠΕ, 26-29/9/2002, Πανεπιστήμιο Αιγαίου, εκδ. Καστανιώτη, Ρόδος.

Λιοναράκης Α.,(2006) Η θεωρία της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης και η πολυπλοκότητα της πολυμορφική της διάσταση. Στο Α. Λιοναράκης (επιμ.) Ανοικτή και εξ αποστάσεως εκπαίδευση. Στοιχεία θεωρίας και πράξης, (σσ.7-41), εκδ. προπομπός, Αθήνα. <http://elektra.teilar.gr/syncppt/qualityDesignOfTeachingMaterial.pdf>

Λιοναράκης Α. και Σπανακά Αδ., (2010), Βελτιωτική αξιολόγηση στην εξ αποστάσεως εκπαίδευση. Open Education - The Journal for Open and Distance Education and Educational Technology, Volume 6, Number 1 & 2, σσ.195-200.

Montlibert C. De., (2007), Οι ευρωπαϊκές μεταρρυθμίσεις για το πανεπιστήμιο και την έρευνα, *Επιστήμη και Κοινωνία*, 14, σσ. 119-139.

Παναγιωτόπουλος Ν., (2004), Για την εκπαίδευση του μέλλοντος. Οι προτάσεις του Πιέρ Μπουρντιέ, εκδ. Νήσος, Αθήνα.

Παπαδάκης Β., (2007), Στρατηγική των επιχειρήσεων: Ελληνική και Διεθνής εμπειρία. τ. Α': Θεωρία, εκδ. Μπένου, Αθήνα.

Πατούρας Φ., Καραμάνου Ειρ., Λοϊζίδου Χρ., Μενελάου Μ. και Χαπούπη Δ., (2008), Αξιολόγηση της ποιότητας των υπηρεσιών του Πανεπιστημίου προς τη φοιτητική κοινότητα με στόχο την βελτίωσή τους, βλ. <http://www2.ucy.ac.cy/efqm/Files/REPORT7.pdf>

Παπαδάκης Ν. Ε., (2003), Εκπαιδευτική πολιτική: Η εκπαιδευτική πολιτική ως κοινωνική πολιτική(ς). Επιστημολογικές, μεθοδολογικές όψεις και θεματικά πεδία, εκδ. Ελληνικά Γράμματα, Αθήνα.

Παπαδημητρίου Σ.Θ. και Λιοναράκης Α., (2010), Πιλοτική επιμόρφωση καθηγητών-συμβούλων: μια μελέτη περίπτωσης στο Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο, *Open Education - The Journal for Open and Distance Education and Educational Technology* Volume 6, Number 1 & 2, 2010, σσ. 8-28.

Renaut A., (2002), Οι Επαναστάσεις του Πανεπιστημίου: Δοκίμιο για την Νεωτερικότητα της Παιδείας, Γ. Σταμέλος και Κ. Καρανάτσης (μτφρ. - επιμ.), εκδ. Gutenberg, Αθήνα.

Σιακοβέλη Π., (2011). Πτυχές της Ανοικτής και εξ αποστάσεως Εκπαίδευσης, Πάτρα.

Σιάνου-Κύργιου Ε., (2010). Συμμετοχή των ενηλίκων στο Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο: η ανάγκη για μια κοινωνιολογική προσέγγιση της δια βίου εκπαίδευσης, *Open Education - The Journal for Open and Distance Education and Educational Technology*, Volume 6, Number 1 & 2, σσ.168-179.

Σολδάτος Π., Η ποιότητα στην Ανώτατη Εκπαίδευση. Γιατί ποιότητα;
http://tekmiriosi.aua.gr/modip_app/v3_8/app.main

Σταμέλλος Γ., (2012), Η Εμπορευματοποίηση της Ανώτατης Εκπαίδευσης και η GATS, σειρά τεχνικές εκθέσεις/μελέτες αρ. 7 (Διαπανεπιστημιακό Δίκτυο πολιτικών Ανώτατης Εκπαίδευσης (ΠΑΕ), (αποδελτίωση-ανάλυση), Πάτρα, <http://hepnet.upatras.gr/xfiles/Meleti7.pdf>

Τσαούσης Δ. Γ., (2005), Ευρωπαϊκή εκπαιδευτική πολιτική. Βασικά κείμενα για την Παιδεία, την Εκπαίδευση και την Κατάρτιση. Αθήνα: Gutenberg. Τσαούσης Δ. Γ., (2007). Η εκπαιδευτική πολιτική των Διεθνών Οργανισμών: Παγκόσμιες και Ευρωπαϊκές διαστάσεις, Gutenberg, Αθήνα.

Τσαούσης Δ. Γ., (2007), Η εκπαιδευτική πολιτική των Διεθνών Οργανισμών. Παγκόσμιες και ευρωπαϊκές διαστάσεις, Gutenberg, Αθήνα.

Τζουτζά Σ., (2010), Ομαδικές Συμβουλευτικές Συναντήσεις: Αντιλήψεις μεταπτυχιακών φοιτητών και Καθηγητών-Συμβούλων του Ελληνικού Ανοικτού Πανεπιστημίου. Η περίπτωση της μεταπτυχιακής θεματικής Ενότητας «Ανοικτή και εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση» του

Ελληνικού Ανοικτού Πανεπιστημίου. *Open Education – The Journal for Open and Distance Education and Educational Technology*, 6 (1-2).

Χουλιάρια Ξ., (2010), Αξιολόγηση των εκπαιδευτικών οργανισμών και ιδρυμάτων, η συστημική θεωρία και το Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο, *Open Education - The Journal for Open and Distance Education and Educational Technology*, Volume 6, Number 1 & 2, 2010, σσ. 201-220.

Brochado A., (2009), «Comparing alternative instruments to measure service quality in higher education», *Quality Assurance in Education*, 17:2, pp.174-190.

Beamon B.M., (1998), «Supply chain Design and Analysis: Model and Methods», vol. 55, no 3, pp.281-294.

Bucharest Communiqué – EHEA, προσιτό στον ιστοχώρο:
[http://www.ehea.info/Uploads/\(1\)/Bucharest%20Communique%202012\(2\).pdf](http://www.ehea.info/Uploads/(1)/Bucharest%20Communique%202012(2).pdf)

European Commission, (2007), Focus on the Structure of Higher Education in Europe 2006/2007. National trends in the Bologna Process, Eurydice.

European Commission (2007), Key data on Higher Education in Europe. 2007 ed., Eurydice

European Commission (2008), Higher education governance in Europe. Policies, structures, funding and academic staff, Eurydice.

European Commission (7/2/2013), Modernization and employability at the heart of new higher reform strategy”, προσιτό στον ιστοχώρο:
http://ec.europa.eu/education/news/20110920_en.htm

“Ευρωπαϊκός χώρος ανώτατης εκπαίδευσης», στον ιστοχώρο του ΙΚΥ:
<http://www.iky.gr/europaikos-hwros-anwtaths-ekpaideyshs-ehea>

European Association of Distance Teaching Universities (EADTU):
<http://www.ocwconsortium.org/en/members/memberprofile/1256>

ENQA Workshops quality assurance of e-learning, Sigtuna, 7/10/2009
<http://www.enqa.eu/files/George%20Ubachs%20E-xcellence%20+%20Sigtuna.pdf>

Economou A., Eftychiou Eft., Karaiskaki-Roussou G., Nicolaou N. & Severis L. (2008), A preliminary evaluation of MBA program of the University of Cyprus. Vol.1-2. Nicosia: University of Cyprus-Department of Public and Business Administration MBA Program.

Gravani M.N., and Karagiorgi Y., (2012), “Open university tutors’ and adult learners’ experiences and perceptions of educational practices used at the Open University of Cyprus (OUC) and the Hellenic Open University (HOU): a case study approach”: The role of open and flexible education in European higher education systems for 2020: new models, new markets, new media Pafos / Cyprus, 27-28 September 2012.

http://ec.europa.eu/europe2020/index_en.htm

http://europa.eu/rapid/press-release_IP-13-261_en.htm.
<http://repository.edulll.gr/edulll/retrieve/2535/790.pdf>
<http://repository.edulll.gr/edulll/handle/10795/117>
http://www.eadtu.eu/images/stories/Docs/Conference_2012/proceedings2012.pdf
<http://www.edc.uoc.gr/~panas/EAP/Tmimata/Nea%20paralila%20keimena/.pdf>
[http://www.ehea.info/Uploads/\(1\)/Bucharest%20Communique%202012\(2\).pdf](http://www.ehea.info/Uploads/(1)/Bucharest%20Communique%202012(2).pdf)
[http://www.enqa.eu/files/ESG-2Greek\[1\].pdf](http://www.enqa.eu/files/ESG-2Greek[1].pdf)
http://www.hqaa.gr/data1_2011-12.pdf
<http://www.ocwconsortium.org/en/members/memberprofile/1256>
<http://www.ouc.ac.cy/web/guest/university/programme>
<http://www.ouc.ac.cy/web/guest/s3/progrspoudon/de/description>

Iacovidou M., Gibbs P. & Zodiatis A., (2010), «An Exploratory Use of the Stakeholder Approach to Defining and Measuring Quality: The case of a Cypriot Higher Education Institution», *Quality in Higher Education*, 15:2, pp. 147-165.

Kyriazis Ath. and Asderaki F., (2008), *Higher Education in Greece. Monographs on Higher Education*, European Center for Higher Education, Unesco-Cepes.

Lim F. Ch. B., (2009), «Education hub at a crossroads: The development of quality assurance as a competitive for Singapore's private tertiary education», *Quality Assurance in Education*, 17:1, pp. 79-94.

Little B. and Williams R., (2010), 'Students' Roles in Maintaining Quality and in Enhancing Learning: Is There a Tension?. *Quality in Higher Education*, 16:2, pp. 115-127.

Morgan C., and Morris G., (1994), «The student view of tutorial support: report of a survey of Open University Education students», *Open Learning*, 9(1), pp. 22-33.

Nair Ch. S., Pawley D. & Mertova, P., (2010), «Quality in action: closing the loop», *Quality Assurance in Education*, 18:2, pp. 144-155.

Poole B., (2010), «Quality, semantics and the two cultures», *Quality Assurance in Education*, 18:1, pp. 6-18.

Sultan P. & Wong H., (2010). «Performance-based service quality model: an empirical study on Japanese universities», *Quality Assurance in Education*, 18:2, pp. 126-143.

Tsinidou, M, Gerogiannis, V. & Fitsilis, P., (2010), «Evaluation of the factors that determine quality in higher education: an empirical study» *Quality Assurance in Education*, 18:3, pp. 227-244.

Webinar, (2012), «How Stevens Institute of Technology Managers Resources, prioritizes projects & supports strategic goals», Matt Villano moderator, Campus Technology.

Παραρτήματα

Παράρτημα 1- Ερωτήματα σε ημιδομημένες συνεντεύξεις

Ερωτήματα προς τη διοίκηση του ΑΠΚΥ (Πρόεδρο της Διοικούσας Επιτροπής, Διοικητικό και Οικονομικό Διευθυντή του ΑΠΚΥ)

1. Πώς βλέπετε την πορεία του ΑΠΚΥ ως τώρα;
2. Πώς βλέπετε την πορεία του ΑΠΚΥ από δω και μπρος;
3. Την άποψη για την πορεία του ΑΠΚΥ ως τώρα τη συζητούν και οι αποδέκτες-φοιτητές/ απόφοιτοι; Τι έλεγαν οι εσωτερικές αξιολογήσεις για τις θεματικές; Κάνετε και γενικότερη έρευνα για το βαθμό της συνολικής τους εκτίμησης για τη μαθησιακή εμπειρία στο ΑΠΚΥ;
4. Τα δικά μου πορίσματα δείχνουν έλλειψη ουσιαστικής αξιοποίησης της πλατφόρμας και ανάπτυξης ουσιαστικής σχέσης διδασκόντων – εκπαιδευομένων; Συμφωνούν αυτά με τις εσωτερικές αναφορές;
5. Έχετε παρόμοια προβλήματα με το ΕΑΠ ως προς την οικονομική κρίση και τη μεθοδολογία διδασκαλίας; Αλληλοενημερώνεστε για καλές πρακτικές; Γιατί όχι;
6. Τι θα κάνετε εν καιρώ κρίσης από δω και μπρος;
7. Τι είναι ποιότητα για σας; Για την Ε.Ε. η ποιότητα στο ΑΕΙ θα δώσει ενδυναμωμένους υπαλλήλους στη βιομηχανία/τριτογενή τομέα;
8. Τι είναι αριστεία για σας; Πώς την επιδιώκετε;
9. Πώς αντιλαμβάνεστε την έννοια 'ισότητα ευκαιριών' που πρέπει να εξυπηρετεί το ΑΠΚΥ; Πώς θα μπορούν οι άνεργοι ή υπο-απασχολούμενοι πτυχιούχοι να παρακολουθούν τα μαθήματά σας αφού έχουν διδάκτρα;
10. Πώς μοιράζετε την ανάπτυξη του πλάνου σας ως επιχειρηματικού με τα μέλη του ΣΕΠ ή τα μέλη του ΟΕΒ ή του ΚΕΒΕ;
11. Τα ερωτηματολόγια του ΕΑΠ φέτος είναι αξιόλογα, εκτενή και πολυεπίπεδα. Πώς παρακολουθείτε τις εξελίξεις στο ΕΑΠ για υιοθέτηση καλών πρακτικών που διασφαλίζουν την ποιότητα;
12. Δεν αισθάνεστε ανταγωνιστικά στο ελληνόφωνο περιβάλλον; Τα προγράμματα σας έχουν διπλάσια διδάκτρα. Στο ΕΑΠ έχω διδάκτρα 800 ευρώ περίπου ανά θεματική και ήδη έχω μικρότερη ζήτηση...
13. Η ζήτηση... θα μειώνεται. Πώς θα έχετε ασφαλή πρόβλεψη για τη ζήτηση για την επόμενη πενταετία;

Ερωτήματα προς τους μεταπτυχιακούς φοιτητές του MBA (ΑΠΚΥ)

1. Δήλωση Επαγγελματικής θέσης.
2. Κίνητρο για τις σπουδές.
3. Ποιος ο βαθμός ικανοποίησής σας από τις παρεχόμενες προς εσάς σπουδές στο ΑΠΚΥ;
4. Αξιολογήστε τη μαθησιακή εμπειρία στο ΑΠΚΥ.
5. Θα συστήνατε το ΑΠΚΥ ως τίτλο/ως προσόν και σε άλλους φίλους/γνωστούς σας και γιατί;
6. Θα συστήνατε το MBA του ΑΠΚΥ και σε άλλους φίλους/γνωστούς σας. ναι/όχι και γιατί;
7. Γιατί επιλέξατε το ΑΠΚΥ, αντί άλλων επιλογών, για το MBA;

8. Εάν γνωρίζατε ότι το Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο έχει πιο χαμηλά δίδακτρα από το ΑΠΚΥ θα πηγαίνατε σε εκείνο για να κάνετε το MBA. Ναι/όχι και γιατί.
9. Θα παρακολουθούσατε πρόγραμμα MBA εν καιρώ οικονομικής κρίσης;
10. Πώς αντιλαμβάνεστε τον όρο «ποιότητα» στην παρεχόμενη εκπαίδευση του ΑΠΚΥ;
11. Πώς αντιλαμβάνεστε τον όρο «αριστεία» στην παρεχόμενη εκπαίδευση του ΑΠΚΥ;
12. Πώς αντιλαμβάνεστε τον όρο «απασχόληση» στην παρεχόμενη εκπαίδευση του ΑΠΚΥ;
13. Ποια σχέση βλέπετε να υπάρχει ανάμεσα στα πιο πάνω (ποιότητα, αριστεία, απασχόληση)
14. Πώς κρίνετε τη σχέση σας με τους συμφοιτητές σας στο ΑΠΚΥ;
15. Πώς κρίνετε τη σχέση σας με τους Καθηγητές/Συμβούλους σας στο ΑΠΚΥ;
16. Αξιζε η μαθησιακή εμπειρία ή η σχέση σας με την πλατφόρμα τηλεκπαίδευσης του ΑΠΚΥ;

Παράρτημα 2- Ερωτηματολόγιο προς φοιτητές του MBA
ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ

Το ερωτηματολόγιο απευθύνεται στους μεταπτυχιακούς φοιτητές του Ανοικτού Πανεπιστημίου Κύπρου (ΑΠΚΥ) και διεξάγεται για τις ανάγκες του μεταπτυχιακού μου (MBA) στο εν λόγω πανεπιστήμιο. Το ερωτηματολόγιο είναι ανώνυμο και οι απόψεις σας σημαντικές για τα ζητήματα που αφορούν την ποιότητα και το βαθμό ικανοποίησής σας από το πρόγραμμα που παρακολουθείτε (σε ό,τι αφορά τις ηλεκτρονικές πηγές, τις παρεχόμενες υπηρεσίες, την υποστήριξη από τους διδάσκοντες, την αλληλεπίδραση του μαθησιακού υλικού, την επικοινωνία και την ποιότητα της διδασκαλίας στις ΟΣΣ).

Κυπριανός Δ. Λούης, ellikyp@cytanet.com.cy, τηλ. 99557941

ΜΕΡΟΣ Α΄

Δηλώστε σε ποιο βαθμό οι ακόλουθες δηλώσεις ανταποκρίνονται σε σας βάζοντας √ στο πεδίο που αντιστοιχεί στην επιλογή σας σε κάθε δήλωση.

Σε ποιο βαθμό είστε ικανοποιημένοι από	Καθόλου	Λίγο	Αρκετά	Πολύ	Πάρα πολύ
1. τον αριθμό των ηλεκτρονικών πηγών που παρέχει η Βιβλιοθήκη.					
2. τη σχετικότητα των ηλεκτρονικών πηγών με τα μαθήματα που παρακολουθείτε.					
3. την εξυπηρέτηση στη Βιβλιοθήκη του ΑΠΚΥ επιτόπου.					
4. την εξυπηρέτηση στη Βιβλιοθήκη του ΑΠΚΥ εξ αποστάσεως.					
5. την ενημέρωσή σας από τις διοικητικές υπηρεσίες.					
6. την έγκαιρη αποστολή του υλικού εκ μέρους των διδασκόντων.					
7. την καταλληλότητα των χώρων διδασκαλίας για τις ΟΣΣ.					
8. την τεχνολογική υποστήριξη στους χώρους διδασκαλίας κατά τις ΟΣΣ.					

ΜΕΡΟΣ Β΄

Στο μεταπτυχιακό σας σε ποιο βαθμό οι διδάσκοντες Καθηγητές/τριες-Σύμβουλοι (ως γενική εκτίμηση για το σύνολό τους)	Καθόλου	Λίγο	Αρκετά	Πολύ	Πάρα πολύ
1. Σας ενθαρρύνουν να κοινοποιείτε ψηφιακό υλικό στους συμφοιτητές σας;					
2. Σας ενθαρρύνουν να παρουσιάζετε μέσω της ηλεκτρονικής πλατφόρμας το υλικό σας;					
3. Είναι πρόθυμοι να σας βοηθήσουν στην κατανόηση της Θ.Ε. (περιεχόμενο, στόχοι, έννοιες);					
4. Είναι διαθέσιμοι για πρόσθετες διευκρινίσεις;					
5. Παρακολουθούν την όλη πορεία σας στη Θ.Ε.;					
6. Ενισχύουν τη δυναμική της ομάδας;					
7. Εμβαθύνουν σε επιμέρους θέματα κατά τη διδασκαλία;					
8. Χρησιμοποιούν παράλληλα κείμενα κατά τη διδασκαλία;					
9. Έχουν επαρκείς δραστηριότητες κατά τη διδασκαλία;					
10. Έχουν ευέλικτες δραστηριότητες κατά τη διδασκαλία;					
11. Έχουν δραστηριότητες με κριτική σκέψη κατά τη διδασκαλία;					
12. Σας ενθαρρύνουν στη χρήση νέων τεχνολογιών κατά τη διδασκαλία;					
13. Σας καθοδηγούν στην απόκτηση γνώσεων κατά τη διδασκαλία;					
14. Επικοινωνούν μαζί σας μέσω της πλατφόρμας τηλεκπαίδευσης (moodle) για τις ανάγκες των σπουδών σας;					
15. Επικοινωνούν μαζί σας μέσω ηλεκτρονικής αλληλογραφίας (e-mail);					
16. Επικοινωνούν μαζί σας μέσω skype;					
17. Επικοινωνούν μαζί σας μέσω τηλεφώνου;					
18. Σας ενθαρρύνουν να επικοινωνείτε με τους συμφοιτητές σας μέσω της πλατφόρμας τηλεκπαίδευσης (moodle);					

19. Είναι ξεκάθαροι οι διδακτικοί τους στόχοι;					
20. Είναι ρεαλιστικοί οι διδακτικοί τους στόχοι;					
21. Είναι περιεκτική η ανάλυση των γνωστικών τους πεδίων;					
22. Η δομή του μαθήματος είναι επαρκώς συνδεδεμένη με συγγενικά πεδία.					
23. Είναι βοηθητικοί στην ανάπτυξη δεξιοτήτων για τους διδασκόμενους;					
24. Είναι βοηθητικοί στο επίπεδο επεξήγησης για τις εργασίες που εκπονείτε κατά τις ΟΣΣ;					
25. Είναι βοηθητικοί στο επίπεδο ανατροφοδότησης για τις εργασίες σας κατά τις ΟΣΣ;					
26. Είναι βοηθητικοί στο επίπεδο ανατροφοδότησης για τις εργασίες σας σε ατομικό επίπεδο κατά τις ΟΣΣ;					

Έχετε κάποιο σχόλιο ή εισήγηση για βελτίωση των προγραμμάτων ή των εγκαταστάσεων του ΑΠΚΥ;

.....

.....

.....

.....

Μέρος Γ΄

Βάλτε √ σε ό,τι ισχύει.

Φύλο:

Ανδρας	
Γυναίκα	

Τόπος κατοικίας:

Κύπρος	
Εξωτερικό	

Καταγωγή:

Κύπριος/Κύπρια	
Ξένος/ξένη	

Σας ευχαριστώ πολύ για το χρόνο σας.

Παράρτημα 3- Στατιστικά δεδομένα με τη χρήση του SPSS για το ερωτηματολόγιο προς τους φοιτητές του MBA

		Statistics						
		A1	A2	A3	A4	A5	A6	A7
N	Valid	106	106	97	103	106	106	107
	Missing	1	1	10	4	1	1	0
Mean		3,00	3,13	3,43	3,29	3,26	3,51	4,13
Median		3,00	3,00	3,00	3,00	3,00	4,00	4,00
Mode		3	3	3	3	3	4	4
Std. Deviation		1,087	,937	1,189	1,168	,969	1,035	,859

		Statistics						
		A8	B1	B2	B3	B4	B5	B6
N	Valid	107	101	107	107	107	105	106
	Missing	0	6	0	0	0	2	1
Mean		3,91	1,04	2,40	3,64	3,59	3,23	3,04
Median		4,00	1,00	2,00	4,00	4,00	3,00	3,00
Mode		4	1	2	3	4	4	2
Std. Deviation		,947	,196	1,123	,993	1,037	1,012	1,121

		Statistics						
		B7	B8	B9	B10	B11	B12	B13
N	Valid	106	105	106	105	105	106	106
	Missing	1	2	1	2	2	1	1
Mean		3,52	3,22	3,42	3,33	3,60	3,16	3,70
Median		3,50	3,00	3,00	3,00	4,00	3,00	4,00
Mode		3	3	3	3	4	4	4
Std. Deviation		,958	1,083	,975	1,062	1,080	1,052	,987

		Statistics						
		B14	B15	B16	B17	B18	B19	B20
N	Valid	106	106	106	105	104	105	106
	Missing	1	1	1	2	3	2	1
Mean		3,24	3,32	1,52	2,01	2,78	3,46	3,41
Median		3,00	3,00	1,00	1,00	3,00	3,00	3,00
Mode		3	3	1	1	2	3	3
Std. Deviation		1,117	1,092	,886	1,267	1,157	1,047	1,031

		Statistics						
		B21	B22	B23	B24	B25	B26	
N	Valid	106	105	105	105	105	104	
	Missing	1	2	2	2	2	3	
Mean		3,52	3,28	3,21	3,51	3,38	3,23	
Median		3,50	3,00	3,00	4,00	3,00	3,00	
Mode		3	3	3	4	3	3	
Std. Deviation		1,016	,966	,987	,962	,994	1,081	

a. Multiple modes exist. The smallest value is shown

Πίνακας Συχνοτήτων – ποσοστά – Μέρος Α΄

A1 - τον αριθμό των ηλεκτρονικών πηγών που παρέχει η Βιβλιοθήκη.

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid 1	9	8,4	8,5	8,5
Valid 2	25	23,4	23,6	32,1
Valid 3	39	36,4	36,8	68,9
Valid 4	23	21,5	21,7	90,6
Valid 5	10	9,3	9,4	100,0
Total	106	99,1	100,0	
Missing System	1	,9		
Total	107	100,0		

A2 - τη σχετικότητα των ηλεκτρονικών πηγών με τα μαθήματα που παρακολουθείτε.

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid 1	3	2,8	2,8	2,8
Valid 2	23	21,5	21,7	24,5
Valid 3	45	42,1	42,5	67,0
Valid 4	27	25,2	25,5	92,5
Valid 5	8	7,5	7,5	100,0
Total	106	99,1	100,0	
Missing System	1	,9		
Total	107	100,0		

A3 - την εξυπηρέτηση στη Βιβλιοθήκη του ΑΠΚΥ επιτόπου.

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid 1	7	6,5	7,2	7,2
Valid 2	13	12,1	13,4	20,6
Valid 3	30	28,0	30,9	51,5
Valid 4	25	23,4	25,8	77,3
Valid 5	22	20,6	22,7	100,0
Total	97	90,7	100,0	
Missing System	10	9,3		
Total	107	100,0		

A4 - την εξυπηρέτηση στη Βιβλιοθήκη του ΑΠΚΥ εξ αποστάσεως.

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid 1	6	5,6	5,8	5,8
Valid 2	21	19,6	20,4	26,2
Valid 3	33	30,8	32,0	58,3
Valid 4	23	21,5	22,3	80,6
Valid 5	20	18,7	19,4	100,0
Total	103	96,3	100,0	
Missing System	4	3,7		
Total	107	100,0		

A5 - την ενημέρωσή σας από τις διοικητικές υπηρεσίες.

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid 1	2	1,9	1,9	1,9
Valid 2	20	18,7	18,9	20,8
Valid 3	45	42,1	42,5	63,2
Valid 4	26	24,3	24,5	87,7
Valid 5	13	12,1	12,3	100,0
Total	106	99,1	100,0	
Missing System	1	,9		
Total	107	100,0		

A6 - την έγκαιρη αποστολή του υλικού εκ μέρους των διδασκόντων.

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
1	2	1,9	1,9	1,9
2	17	15,9	16,0	17,9
3	32	29,9	30,2	48,1
4	35	32,7	33,0	81,1
5	20	18,7	18,9	100,0
Total	106	99,1	100,0	
Missing System	1	,9		
Total	107	100,0		

A7 - την καταλληλότητα των χώρων διδασκαλίας για τις ΟΣΣ.

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
1	1	,9	,9	,9
2	3	2,8	2,8	3,7
3	18	16,8	16,8	20,6
4	44	41,1	41,1	61,7
5	41	38,3	38,3	100,0
Total	107	100,0	100,0	

A8 - την τεχνολογική υποστήριξη στους χώρους διδασκαλίας κατά τις ΟΣΣ.

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
1	1	,9	,9	,9
2	7	6,5	6,5	7,5
3	26	24,3	24,3	31,8
4	40	37,4	37,4	69,2
5	33	30,8	30,8	100,0
Total	107	100,0	100,0	

Πίνακας Συχνοτήτων Μέρους Β'

B1 - Σας ενθαρρύνουν να κοινοποιείτε ψηφιακό υλικό στους συμφοιτητές σας.

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
1	16	15,0	15,0	15,0
2	36	33,6	33,6	48,6
3	33	30,8	30,8	79,4
4	15	14,0	14,0	93,5
5	7	6,5	6,5	100,0
Total	107	100,0	100,0	

B2 - Σας ενθαρρύνουν να παρουσιάζετε μέσω της ηλεκτρονικής πλατφόρμας το υλικό σας.

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
1	26	24,3	24,3	24,3
2	35	32,7	32,7	57,0
3	28	26,2	26,2	83,2
4	13	12,1	12,1	95,3
5	5	4,7	4,7	100,0
Total	107	100,0	100,0	

**B3 - Είναι πρόθυμοι να σας βοηθήσουν στην κατανόηση της Θεματική ενότητα (Θ.Ε.)
(περιεχόμενο, στόχοι, έννοιες).**

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid 1	2	1,9	1,9	1,9
Valid 2	10	9,3	9,3	11,2
Valid 3	36	33,6	33,6	44,9
Valid 4	35	32,7	32,7	77,6
Valid 5	24	22,4	22,4	100,0
Total	107	100,0	100,0	

B4 - Είναι διαθέσιμοι για πρόσθετες διευκρινίσεις.

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid 1	3	2,8	2,8	2,8
Valid 2	13	12,1	12,1	15,0
Valid 3	31	29,0	29,0	43,9
Valid 4	38	35,5	35,5	79,4
Valid 5	22	20,6	20,6	100,0
Total	107	100,0	100,0	

B5 - Παρακολουθούν την όλη πορεία σας στη Θεματική ενότητα (Θ.Ε.)

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid 1	5	4,7	4,8	4,8
Valid 2	22	20,6	21,0	25,7
Valid 3	29	27,1	27,6	53,3
Valid 4	42	39,3	40,0	93,3
Valid 5	7	6,5	6,7	100,0
Total	105	98,1	100,0	
Missing System	2	1,9		
Total	107	100,0		

B6 - Ενισχύουν τη δυναμική της ομάδας;

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid 1	5	4,7	4,7	4,7
Valid 2	36	33,6	34,0	38,7
Valid 3	28	26,2	26,4	65,1
Valid 4	24	22,4	22,6	87,7
Valid 5	13	12,1	12,3	100,0
Total	106	99,1	100,0	
Missing System	1	,9		
Total	107	100,0		

B7 - Εμβαθύνουν σε επιμέρους θέματα κατά τη διδασκαλία.

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid 1	1	,9	,9	,9
Valid 2	14	13,1	13,2	14,2
Valid 3	38	35,5	35,8	50,0
Valid 4	35	32,7	33,0	83,0
Valid 5	18	16,8	17,0	100,0
Total	106	99,1	100,0	
Missing System	1	,9		
Total	107	100,0		

B8 - Χρησιμοποιούν παράλληλα κείμενα κατά τη διδασκαλία.

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
1	3	2,8	2,9	2,9
2	27	25,2	25,7	28,6
3	35	32,7	33,3	61,9
4	24	22,4	22,9	84,8
5	16	15,0	15,2	100,0
Total	105	98,1	100,0	
Missing System	2	1,9		
Total	107	100,0		

B9 - Έχουν επαρκείς δραστηριότητες κατά τη διδασκαλία.

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
1	1	,9	,9	,9
2	18	16,8	17,0	17,9
3	38	35,5	35,8	53,8
4	33	30,8	31,1	84,9
5	16	15,0	15,1	100,0
Total	106	99,1	100,0	
Missing System	1	,9		
Total	107	100,0		

B10 - Έχουν ευέλικτες δραστηριότητες κατά τη διδασκαλία.

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
1	3	2,8	2,9	2,9
2	21	19,6	20,0	22,9
3	36	33,6	34,3	57,1
4	28	26,2	26,7	83,8
5	17	15,9	16,2	100,0
Total	105	98,1	100,0	
Missing System	2	1,9		
Total	107	100,0		

B11 - Έχουν δραστηριότητες με κριτική σκέψη κατά τη διδασκαλία.

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
1	4	3,7	3,8	3,8
2	12	11,2	11,4	15,2
3	30	28,0	28,6	43,8
4	35	32,7	33,3	77,1
5	24	22,4	22,9	100,0
Total	105	98,1	100,0	
Missing System	2	1,9		
Total	107	100,0		

B12 - Σας ενθαρρύνουν στη χρήση νέων τεχνολογιών κατά τη διδασκαλία.

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
1	5	4,7	4,7	4,7
2	27	25,2	25,5	30,2
3	29	27,1	27,4	57,5
4	36	33,6	34,0	91,5
5	9	8,4	8,5	100,0
Total	106	99,1	100,0	
Missing System	1	,9		
Total	107	100,0		

B13 - Σας καθοδηγούν στην απόκτηση γνώσεων κατά τη διδασκαλία.

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid 1	3	2,8	2,8	2,8
Valid 2	9	8,4	8,5	11,3
Valid 3	27	25,2	25,5	36,8
Valid 4	45	42,1	42,5	79,2
Valid 5	22	20,6	20,8	100,0
Total	106	99,1	100,0	
Missing System	1	,9		
Total	107	100,0		

B14 - Επικοινωνούν μαζί σας μέσω της πλατφόρμας τηλεκατάρτισης (moodle) για τις ανάγκες των σπουδών σας.

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid 1	8	7,5	7,5	7,5
Valid 2	18	16,8	17,0	24,5
Valid 3	35	32,7	33,0	57,5
Valid 4	31	29,0	29,2	86,8
Valid 5	14	13,1	13,2	100,0
Total	106	99,1	100,0	
Missing System	1	,9		
Total	107	100,0		

B15 - Επικοινωνούν μαζί σας μέσω ηλεκτρονικής αλληλογραφίας (e-mail).

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid 1	4	3,7	3,8	3,8
Valid 2	21	19,6	19,8	23,6
Valid 3	36	33,6	34,0	57,5
Valid 4	27	25,2	25,5	83,0
Valid 5	18	16,8	17,0	100,0
Total	106	99,1	100,0	
Missing System	1	,9		
Total	107	100,0		

B16 - Επικοινωνούν μαζί σας μέσω skype.

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid 1	70	65,4	66,0	66,0
Valid 2	24	22,4	22,6	88,7
Valid 3	7	6,5	6,6	95,3
Valid 4	3	2,8	2,8	98,1
Valid 5	2	1,9	1,9	100,0
Total	106	99,1	100,0	
Missing System	1	,9		
Total	107	100,0		

B17 - Επικοινωνούν μαζί σας μέσω τηλεφώνου.

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid 1	54	50,5	51,4	51,4
Valid 2	18	16,8	17,1	68,6
Valid 3	18	16,8	17,1	85,7
Valid 4	8	7,5	7,6	93,3
Valid 5	7	6,5	6,7	100,0
Total	105	98,1	100,0	
Missing System	2	1,9		
Total	107	100,0		

B18 - Σας ενθαρρύνουν να επικοινωνείτε με τους συμφοιτητές σας μέσω της πλατφόρμας τηλεκατάρτισης (moodle).

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid 1	15	14,0	14,4	14,4
Valid 2	30	28,0	28,8	43,3
Valid 3	30	28,0	28,8	72,1
Valid 4	21	19,6	20,2	92,3
Valid 5	8	7,5	7,7	100,0
Total	104	97,2	100,0	
Missing System	3	2,8		
Total	107	100,0		

B19 - Είναι ξεκάθαροι οι διδακτικοί τους στόχοι.

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid 1	4	3,7	3,8	3,8
Valid 2	14	13,1	13,3	17,1
Valid 3	35	32,7	33,3	50,5
Valid 4	34	31,8	32,4	82,9
Valid 5	18	16,8	17,1	100,0
Total	105	98,1	100,0	
Missing System	2	1,9		
Total	107	100,0		

B20 - Είναι ρεαλιστικοί οι διδακτικοί τους στόχοι.

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid 1	5	4,7	4,7	4,7
Valid 2	12	11,2	11,3	16,0
Valid 3	40	37,4	37,7	53,8
Valid 4	33	30,8	31,1	84,9
Valid 5	16	15,0	15,1	100,0
Total	106	99,1	100,0	
Missing System	1	,9		
Total	107	100,0		

B21 - Είναι περιεκτική η ανάλυση των γνωστικών τους πεδίων.

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid 1	1	,9	,9	,9
Valid 2	17	15,9	16,0	17,0
Valid 3	35	32,7	33,0	50,0
Valid 4	32	29,9	30,2	80,2
Valid 5	21	19,6	19,8	100,0
Total	106	99,1	100,0	
Missing System	1	,9		
Total	107	100,0		

B22 - Η δομή του μαθήματος είναι επαρκώς συνδεδεμένη με συγγενικά πεδία.

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid 1	3	2,8	2,9	2,9
Valid 2	19	17,8	18,1	21,0
Valid 3	39	36,4	37,1	58,1
Valid 4	34	31,8	32,4	90,5
Valid 5	10	9,3	9,5	100,0
Total	105	98,1	100,0	
Missing System	2	1,9		
Total	107	100,0		

B23 - Είναι βοηθητικοί στην ανάπτυξη δεξιοτήτων για τους διδασκόμενους.

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid 1	5	4,7	4,8	4,8
Valid 2	17	15,9	16,2	21,0
Valid 3	44	41,1	41,9	62,9
Valid 4	29	27,1	27,6	90,5
Valid 5	10	9,3	9,5	100,0
Total	105	98,1	100,0	
Missing System	2	1,9		
Total	107	100,0		

B24 - Είναι βοηθητικοί στο επίπεδο επεξήγησης για τις εργασίες που εκπονείτε κατά τις ΟΣΣ.

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid 2	18	16,8	17,1	17,1
Valid 3	32	29,9	30,5	47,6
Valid 4	38	35,5	36,2	83,8
Valid 5	17	15,9	16,2	100,0
Total	105	98,1	100,0	
Missing System	2	1,9		
Total	107	100,0		

B25 - Είναι βοηθητικοί στο επίπεδο ανατροφοδότησης για τις εργασίες σας κατά τις ΟΣΣ.

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid 1	5	4,7	4,8	4,8
Valid 2	12	11,2	11,4	16,2
Valid 3	38	35,5	36,2	52,4
Valid 4	38	35,5	36,2	88,6
Valid 5	12	11,2	11,4	100,0
Total	105	98,1	100,0	
Missing System	2	1,9		
Total	107	100,0		

B26 -

Είναι βοηθητικοί στο επίπεδο ανατροφοδότησης για τις εργασίες σας σε ατομικό επίπεδο κατά τις ΟΣΣ.

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid 1	4	3,7	3,8	3,8
Valid 2	24	22,4	23,1	26,9
Valid 3	35	32,7	33,7	60,6
Valid 4	26	24,3	25,0	85,6
Valid 5	15	14,0	14,4	100,0
Total	104	97,2	100,0	
Missing System	3	2,8		
Total	107	100,0		

C1 - Φύλο

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid 1 - άντρας	40	37,4	38,8	38,8
Valid 2 - γυναίκα	63	58,9	61,2	100,0
Total	103	96,3	100,0	
Missing System	4	3,7		
Total	107	100,0		

C2

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid 1	101	94,4	99,0	99,0
Valid 2	1	,9	1,0	100,0
Total	102	95,3	100,0	
Missing System	5	4,7		
Total	107	100,0		

C3

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid 1	97	90,7	96,0	96,0
Valid 2	4	3,7	4,0	100,0
Total	101	94,4	100,0	
Missing System	6	5,6		
Total	107	100,0		

Ranks

	C1	N	Mean Rank	Sum of Ranks
A8	1	40	60,36	2414,50
	2	63	46,69	2941,50
	Total	103		
B16	1	40	58,43	2337,00
	2	62	47,03	2916,00
	Total	102		

Test Statisticsa

	A8	B16
Mann-Whitney U	925,500	963,000
Wilcoxon W	2941,500	2916,000
Z	-2,378	-2,264
Asymp. Sig. (2-tailed)	,017	,024

a. Grouping Variable: C1

Means

Case Processing Summary

	Cases					
	Included		Excluded		Total	
	N	Percent	N	Percent	N	Percent
A8 * C1	103	96,3%	4	3,7%	107	100,0%
B16 * C1	102	95,3%	5	4,7%	107	100,0%

Report

	C1	A8	B16
1	Mean	4,13	1,63
	N	40	40
	Std. Deviation	,966	,740
2	Mean	4,00	1,50
	N	3,73	1,42
	Std. Deviation	,919	,879
Total	Mean	4,00	1,00
	N	3,88	1,50
	Std. Deviation	,953	,830
	Median	4,00	1,00

a. Based on availability of workspace memory.

Μη παραμετρικές συσχετίσεις
Nonparametric Correlations

Correlations

			B1	B2	B3	B4
Spearman's rho	B1	Correlation Coefficient	1,000	,743**	,448**	,332**
		Sig. (2-tailed)	.	,000	,000	,000
		N	107	107	107	107
	B2	Correlation Coefficient	,743**	1,000	,419**	,378**
		Sig. (2-tailed)	,000	.	,000	,000
		N	107	107	107	107
	B3	Correlation Coefficient	,448**	,419**	1,000	,740**
		Sig. (2-tailed)	,000	,000	.	,000
		N	107	107	107	107
	B4	Correlation Coefficient	,332**	,378**	,740**	1,000
		Sig. (2-tailed)	,000	,000	,000	.
		N	107	107	107	107
	B5	Correlation Coefficient	,471**	,416**	,650**	,718**
		Sig. (2-tailed)	,000	,000	,000	,000
		N	105	105	105	105
	B6	Correlation Coefficient	,449**	,389**	,589**	,584**
		Sig. (2-tailed)	,000	,000	,000	,000
		N	106	106	106	106
	B7	Correlation Coefficient	,300**	,278**	,571**	,480**
		Sig. (2-tailed)	,002	,004	,000	,000
		N	106	106	106	106
	B8	Correlation Coefficient	,304**	,357**	,429**	,506**
		Sig. (2-tailed)	,002	,000	,000	,000
		N	105	105	105	105
B9	Correlation Coefficient	,292**	,319**	,521**	,513**	
	Sig. (2-tailed)	,002	,001	,000	,000	
	N	106	106	106	106	
B10	Correlation Coefficient	,339**	,348**	,560**	,558**	
	Sig. (2-tailed)	,000	,000	,000	,000	
	N	105	105	105	105	
B11	Correlation Coefficient	,376**	,335**	,595**	,528**	
	Sig. (2-tailed)	,000	,000	,000	,000	
	N	105	105	105	105	
B12	Correlation Coefficient	,485**	,506**	,447**	,492**	
	Sig. (2-tailed)	,000	,000	,000	,000	
	N	106	106	106	106	

Correlations

			B5	B6	B7	B8
Spearman's rho	B1	Correlation Coefficient	,471	,449**	,300**	,304**
		Sig. (2-tailed)	,000	,000	,002	,002
		N	105	106	106	105
	B2	Correlation Coefficient	,416**	,389	,278**	,357**
		Sig. (2-tailed)	,000	,000	,004	,000
		N	105	106	106	105
	B3	Correlation Coefficient	,650**	,589**	,571	,429**
		Sig. (2-tailed)	,000	,000	,000	,000
		N	105	106	106	105
	B4	Correlation Coefficient	,718**	,584**	,480**	,506
		Sig. (2-tailed)	,000	,000	,000	,000
		N	105	106	106	105
	B5	Correlation Coefficient	1,000**	,654**	,517**	,440**
		Sig. (2-tailed)	.	,000	,000	,000
		N	105	105	104	103
	B6	Correlation Coefficient	,654**	1,000**	,585**	,565**
		Sig. (2-tailed)	,000	.	,000	,000
		N	105	106	105	104
	B7	Correlation Coefficient	,517**	,585**	1,000**	,689**
		Sig. (2-tailed)	,000	,000	.	,000
		N	104	105	106	105
	B8	Correlation Coefficient	,440**	,565**	,689**	1,000**
		Sig. (2-tailed)	,000	,000	,000	.
		N	103	104	105	105
B9	Correlation Coefficient	,526**	,642**	,689**	,703**	
	Sig. (2-tailed)	,000	,000	,000	,000	
	N	104	105	106	105	
B10	Correlation Coefficient	,559**	,618**	,758**	,676**	
	Sig. (2-tailed)	,000	,000	,000	,000	
	N	103	104	105	104	
B11	Correlation Coefficient	,569**	,580**	,678**	,600**	
	Sig. (2-tailed)	,000	,000	,000	,000	
	N	103	104	105	104	
B12	Correlation Coefficient	,467**	,533**	,362**	,424**	
	Sig. (2-tailed)	,000	,000	,000	,000	
	N	104	105	106	105	

Correlations

			B9	B10	B11	B12
Spearman's rho	B1	Correlation Coefficient	,292	,339**	,376**	,485**
		Sig. (2-tailed)	,002	,000	,000	,000
		N	106	105	105	106
	B2	Correlation Coefficient	,319**	,348	,335**	,506**
		Sig. (2-tailed)	,001	,000	,000	,000
		N	106	105	105	106
	B3	Correlation Coefficient	,521**	,560**	,595	,447**
		Sig. (2-tailed)	,000	,000	,000	,000
		N	106	105	105	106
	B4	Correlation Coefficient	,513**	,558**	,528**	,492
		Sig. (2-tailed)	,000	,000	,000	,000
		N	106	105	105	106
	B5	Correlation Coefficient	,526**	,559**	,569**	,467**
		Sig. (2-tailed)	,000	,000	,000	,000
		N	104	103	103	104
	B6	Correlation Coefficient	,642**	,618**	,580**	,533**
		Sig. (2-tailed)	,000	,000	,000	,000
		N	105	104	104	105
	B7	Correlation Coefficient	,689**	,758**	,678**	,362**
		Sig. (2-tailed)	,000	,000	,000	,000
		N	106	105	105	106
	B8	Correlation Coefficient	,703**	,676**	,600**	,424**
		Sig. (2-tailed)	,000	,000	,000	,000
		N	105	104	104	105
B9	Correlation Coefficient	1,000**	,853**	,730**	,546**	
	Sig. (2-tailed)	.	,000	,000	,000	
	N	106	105	105	106	
B10	Correlation Coefficient	,853**	1,000**	,812**	,501**	
	Sig. (2-tailed)	,000	.	,000	,000	
	N	105	105	104	105	
B11	Correlation Coefficient	,730**	,812**	1,000**	,507**	
	Sig. (2-tailed)	,000	,000	.	,000	
	N	105	104	105	105	
B12	Correlation Coefficient	,546**	,501**	,507**	1,000**	
	Sig. (2-tailed)	,000	,000	,000	.	
	N	106	105	105	106	

Correlations

		B13	
Spearman's rho	B1	Correlation Coefficient	,295
		Sig. (2-tailed)	,002
		N	106
	B2	Correlation Coefficient	,310**
		Sig. (2-tailed)	,001
		N	106
	B3	Correlation Coefficient	,507**
		Sig. (2-tailed)	,000
		N	106
	B4	Correlation Coefficient	,500**
		Sig. (2-tailed)	,000
		N	106
	B5	Correlation Coefficient	,486**
		Sig. (2-tailed)	,000
		N	104
	B6	Correlation Coefficient	,493**
		Sig. (2-tailed)	,000
		N	105
	B7	Correlation Coefficient	,583**
		Sig. (2-tailed)	,000
		N	106
	B8	Correlation Coefficient	,603**
		Sig. (2-tailed)	,000
		N	105
	B9	Correlation Coefficient	,629**
		Sig. (2-tailed)	,000
		N	106
	B10	Correlation Coefficient	,673**
		Sig. (2-tailed)	,000
		N	105
	B11	Correlation Coefficient	,757**
		Sig. (2-tailed)	,000
		N	105
B12	Correlation Coefficient	,575**	
	Sig. (2-tailed)	,000	
	N	106	

Correlations

			B1	B2	B3	B4
Spearman's rho	B13	Correlation Coefficient	,295	,310**	,507**	,500**
		Sig. (2-tailed)	,002	,001	,000	,000
		N	106	106	106	106

Correlations

			B5	B6	B7	B8
Spearman's rho	B13	Correlation Coefficient	,486	,493**	,583**	,603**
		Sig. (2-tailed)	,000	,000	,000	,000
		N	104	105	106	105

Correlations

			B9	B10	B11	B12
Spearman's rho	B13	Correlation Coefficient	,629	,673**	,757**	,575**
		Sig. (2-tailed)	,000	,000	,000	,000
		N	106	105	105	106

Correlations

			B13
Spearman's rho	B13	Correlation Coefficient	1,000
		Sig. (2-tailed)	.
		N	106

** . Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).